

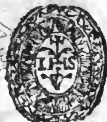

BIBLIOTECA NAZIONALE
VITTORIO EMANUELE
6
12 A
54

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTORICORVM OMNIVM PRIMI DE BELLO TROIANO LIBRI SEX

LATINO CARMINE ELEGANTER REDDITI

A CORNELIO NEPOTE.

MEDIOLANI, M.DC.LXIX.

Apud Impreſſores Archiepiſcopales.
Ad inſtantiam Cæſaris Rati.

Illuſtriſſimo Domino

D. NICOLAO ANTONIO IMBONATO

PATRITIO MADRITENSI.

Cce tibi, Illuſtriſſime Adoleſcens, ex antiquitatis fragmentis erutus tandem iterum in lucem Poeta celebris, qui vetuſtiſſimo carmine Bellum Troianum expoſuit. Potuit enim verò noſtris etiam temporibus è cineribus ſuis Troia reſurgere, non regnorum Phœnix ſed potius Roſa fragilis Imperiorum, quam nimia pulchritudo conſumpſit: melius tamen Pomum dicam aureum ſapientiori Paridi iudicandum, qui Sapientem Eloquentiam adoptare in Sponſam decreuit. Cui proinde iſti Muſarum flores diù noſtris oculis tumulati, nunc primum appetente Vere noſtro ſub Cælo erumpentes in lucem magis debebantur, quam

 Tibi,

Tibi, qui Braydensis Academiæ inter viridaria Ingenio simul, & candore morum florescis? Nihil nimirum est, quod Te adeò commendet, quàm tua hæc ætas, vix dum apta floribus, & iam Eloquentiæ fructibus matura. Crescis inter æquales non æquali grandis animæ incremento. Crescis Sapientiæ ad vbera literarum amator, & quidem in magnam tui nominis gloriam, & maiestatem. Tecum crescet coæua eloquentia, tecum felicissime consenescet, quæ iam Tibi canos indidit sensus, dum Tu illi florem vix impertiuisti Ætatis. Si quid bellicum sonabit inter carmina, Te, si opus erit, Palladium in Martem erudiet, vt vel generositas armata irritetur ad laudes, vel studium laboriosum inuitetur ad præmia. Pugnare cum Gentilitijs tuis Aquilis victoria erit; præcipuè si ad tutamen pateant Propugnacula, quæ tuo in stemmate inter Familiæ nobilissima decora, nec non Regia Patris, & Patrui Munera ostentas. Interim apud nos Troiam renatam Patria sub Turri excipe, ac foue, vt tanto sub tui patrocinij præsidio ruinæ vlterioris impauida æternum tuæ virtutis trophæum meiq; in Te obsequij, & primum grati animi monumentum perenniter viuat.

Mediolani die 8 Martij 1669.

Illustrissimæ Dominationis Tuæ.

Humillimus, & Addictiss. Seruus
Cesar Ratus.

AD

AD LECTOREM.

PRudens, ac pie Lector, vt inoffense hæc carmina percurrere, possis, cautè aduertere, debes, quod quæ in istis inuenies redolentia paganismum, Fatum, Fortunam plures Deos, & similia, ea nullum tibi facescere, debent negotium, vtpotè ab Ethnico exarata. Vale.

PRæsens opus Daretis Phrygij iam diu typis impressum concedi potest, vt reimprimatur; si ità videbitur Reuerendiss. Patri Inquisitori: ea tamen lege: vt qui re mprimendum curauerit; profiteatur sensa à Catholica Religione abhorrentia; pertinere ad Ethnicum Poetam; qualis fuit Dares Phrigius; & Ita &c. saluo semper &c. Mediol. hac die 6. Decembris 1668.

Hieronymus Beccaria I. V. D. Basilicæ Sancti Ambrosij Maioris Mediolani Canonicus, & Sancti Offitij Mediol. libr. Censor.

Fiat protestatio, quod nomina redolentia Gentilitatem, v. g. Dij, Idola, Fatum, Fortuna &c. intelliguntur poetice &c.

Die 30. Decembris 1668.

Imprimatur

Fr. Ludouicus Augustinus Castellus Ord. Præd. S. Th. Mag. & Commis. S. Offitij Mediolani.

Carolus Ghioldus Theol. Sancti Nazarij pro Eminentissimo, & Reuerendissimo D. D. Cardin. Litta Archiepiscopo &c.

F. Arbona pro Excellentissimo Senatu.

LIBER

LIBER PRIMVS

HYPOTHESIS.

Rotinus in Colcho primus libre expedit arma.
Argonautarum, rapiunt qui velleris aurum.
Et parat Aesonidi redeunti prandia lauta.
Excidium Troiæ sub Laomedonte videbis,
Indè statum, & formam graphicè depingier vrbis.

Illa-

Liadum lacrymas, concessaq; Pergama fatis,
Prælia bina ducum, bis adactam cladibus vrbem
In cineres, querimur: flemusq; quod Herculis ira
Hesiones raptus, Helenæ fuga fregerit arcem,
Impulerit Phrygios, Danaas exciuerit vrbes
Vt quid ab antiquo vatum proscripta tumultu
Veri sacra fides longum syluescis in æuum?
An quia spreta lates? mundoq; infensa priori
Nos etiam noscenda fugis? mecum inclyta, mecum
Exorere, & vultum, ruga leuiore resumens
Phœbeam dignare tubam, sterilisq; vetustas
Erubeat, dum culta venis, dum libera frontem
Exeris. en aureis blandas, en pectus amicum
Mulces, vulgarem leuius passura cachinnum.
Si nostris nil dulce nouum, nil vtile visum
Quod teneri pariunt anni, si secula tantum
Aurea Saturni memorant, & nulla recentis
Gratia virtutis: aude tamen ardua, pubes.
Mentocanescant alij, nos mente: capillo,
Nos animo: facie nos pectore. Tempora certè
Virtutem non prima negant, non vltima donant.
Quumq; duplex ætas varios contendat in vsus,
Hæc viget, illa iacet: hæc pullulat, illa fatiscit.
Mira quidem dictu, sed vera (aduertite) pandam.
Nam vati Phrygio Martem certissimus index
Explicuit præsens oculus, quem fabula nescit.
Hunc vbi combiberit auidæ spes ardua mentis,
Quos superos in vota vocem? mens (æmula) conscia veri.
Proscripsit longè ludentem ficta poetam.
Quin te Cecropij mentita licentia pagi
Et lædant figmenta pater, quo præside floret
(Pontia) Tantia, & in priscas respirat libera leges.
Felices quos non trahit ambitus. ardua nactus
Non in se descendit honos, non cæca potestas.
Quid possit fortuna, videt: non perfida sentit
Prosperitas, fleuisse humilem, qui ridet in altis.
Parcite, sacrilega superos incessere præda,

Parcite.

Parcite. venales quisquis venatur honores,
Vnde ruat, tabulata struit. Premit vltio noxas
Tunc grauior, cum tarda venit; tunc plena timoris,
Quum terrore caret: blanda nil sæuius ira,
Quum floret miseri felix iniuria voti.
At tu dissimilis longè, cui fronte serena
Sanguinis egregij lucrum, pacemquè litata
Emptam anima pater ille pius, summumq; cacumen
In curam venisse velit, cui cederet ipse
Prorsus, vel proprias lætus sociaret habenas.
Hactenus hæc, tuq; (oro) tuo da maxime vati
Ire iter incæptum, Troiamq; aperire iacentem.
Te sacræ assument acies diuinaq; bella.
Tunc dignum maiore tuba, tunc pectore toto
Nitar, & immensum mecum spargere per orbem.
Luserat omnificæ quondam solertia curæ,
Ignotas molita rates, auriquè cupido
Audendi transgressa modum, trans æquora misit
Qui caperent thalamos, spoliarent templa metallis.
Siccine mortalis finem metitur hiatus?
Egestæ sic Ditis opes, quas ambitus audax,
Quas prædo pallens Stygijs extorquet ab antris
Sufficiunt? cui iam satis est quòd regna, quod vrbes,
Ipsaq; quòd pateant rapiendis tartara gazis?
Itur in ignotos fluctus, vltroq; procellis
Insultare iuuat, & soli viuere fato.
Æsonides primus vndas assumpsit in vsus,
Phryxeam rapturus ouem: cui laudis alumnus
Alcides socias indulsit in ardua vires.
His Peleus, Telamonquè duces, his cætera pubes
Emathiæ, casus pelagi coniurat in omnes
Pars (munita) inuita rarē, pars famę prona petendę.
Pars mundum visura nouum, gentesq; remotas.
Ergo sequi dociles quas nondum nouerat vndas,
Thetyos in gremium migrat prærepta Dianæ
Pinus, & è ramis remos habet inq; pro fundum
Ornatu contenta rudi, plus robore, cultu
Fisa minus, paucis exul peregrinat in armis.
Nondum sæua Deos ponto obiectare natantes
Relligio, non fluxa sinu tumuere (recuruo) secundo
Carbasa: delicias dat fastiditior vsus,

Exor-

Exornatq; suum nouitas operosa periclum.
Prima inopem pinus cultum, quae stabat in Hemo,
Detulit in fures; autor ratis arguus, & Argo
Nauis erat, sed vterq; rudis: nil illa superbè
Non auro superos laesit, non rupibus aurum.
Stat dubius nouus hospes aqua, reditûq; fugâq;
Ludentis pelagi miratur, & aequora visu
Metitur, patriaeq; pium, consultat amorem,
Virtuti nutu facili cessurus, & vndis.
Sed rapit aura ratem. Quonam, quo naufraga tendis?
Quò populos in fata trahis? tene angue, vel armis
Patrandum fastidit opus? Scio taedia tollis,
Delicias lethi quaeris. nunc vtere saxo
Terra potens atq; iniectae Symplegadis ictu.
Nulla prius (cecidisse) consumpta refer. ferat ipsa cruentum
Quod peperit fatum, primaq; superbiat ira.
Fata obstant, hominum praedatrix Atropos arcet.
Plus superi quam fata queunt. trabs Tessala diuos
Praesentes quos fecit, habet. Contemptus in antris
Hippotades, in aquis Triton, in carcere Corus,
Hac rate praerepta summos seruisset in annos.
Quippe deum genitore metu mens caeca creauit,
Ditem vmbris, coelo superos, & numina ponto.
Vix pelagi sensere minas, iamq; Aeole clamant,
Aeole tuq; dato mulces qui caerula sceptro
Vndarum Neptune potens, date numen ituris.
Si reduces, meritis nomen sacrabitur aris.
Mox ierant in vota Dei, gaudentq; (vocari) vocati.
Hic faciles proclinat aquas, hic euocat antro,
Qui vela impraegnet, zephyrum, qui purget abacta
Nube diem. Cursu tandem producta sereno
Labitur in portus Phrygios ratis. Improba pubes
Emicat, & vetita certant tellure potiri.
Fama nocens subitum stygea in regna tumultũ
Spargit, & insidias populo regiq; minatur,
Dardana si coeant peregrinae ad littora classes.
Plebs excita furit, nec abest, qui Laomedontem
Intentet Danais, vltro ni littore cedant.
O Superis inuisa manus, sic pignora coeli
Crescentesq; Deos in syrtes cogis? an vnam

Extimeas

Extimeas gens [illegible] ratem ? sed cæca quid horres ?
Huc hospes non hostis adest, cui monstra potenti
Debentur frangenda manu . reuerere tonantem ,
Vel saltem cognosce hominem . Si pendimus æquũ,
Si rerum iustis metimur partibus vsum ,
Omne homini commune solum . Sed iura perosus
Publica sacrilegis naturam barbarus ausis
Contrahit, & proprios Phrygiam pharifcat in vsus .
O Asiæ pollentis opes , ò Pergama nulli
Tranquillo cessura Deo . nil dura sororum
Licia, nil superi peccant , gens incola fatum
Ipsa facit, cœlo Phrygius parcente meretur
Exilium, gladios, incendia . Pellitur Argo ,
Armatumq; Ionem medijs exorat in vndis
Ac Danai flagrant animis poscentibus arma
Quo rapit ira , sequi, gladioq; vltore pudendam
Excusare fugam . Contra , prudentia turbæ
Rara comes, raro Phrygiam cum milite pendit .
Excipit ancipites Docti turba Nestoris aureis
Suspensosq; regit , irataq; pectora mulcet .

O qui magnanimo domuistis remige fluctus
Qui freta, qui ventos primi libastis , & astra
Iratum didicistis iter non nota sequuti ,
Discite dura pati . Sola est quæ conterit hostem .
Virtutesq; regit Patientia : sola triumphis
Militat innocuis, & honestæ consulit iræ .
Est tempus quando, locus est ibi lædimur omnes ,
Lædimur immeriti , patimurq; indigna priores ,
Vt causa meliore frui superisque secundis
Marte dato liceat . Non hic iniuria nobis ,
Sed Danais facta est : veniet qui probra suorum
Ense pio redimat . Sic fatur , & accipit omnes
Delinita Thetys gremiumq; exponit ituris
Iam fluctus emensa vagos in Phasidis vndas
Declinat Pegasæa ratis : pelagoque relicto ,
Pauperiore sinu , sed liberiore potita ,
Multa prius metuenda tulit , dum littore in alto
Discordes agerent vndarum prælia motus .
Improbus audaci suspendit gurgite pontum
Phasis , & obnitens castigat in arua ruentem
Cessuram miseratus humum . Furit ille , feroxq;

Potan-

Potandas incestat aquas, bilemq; refundit
In vada blanda suam, dedignaturq; teneri.
Ipsa etiam clausisq; notis, cœloq; sereno,
Continuas hyemes portus angustia voluit.
Nec spatio laxum languet mare. Crescit arena
Consumptura rates, tellusq; occulta vadosas
In cumulum suspendit aquas, mentita profundum.
Fluctuat ambiguus Tiphys, prope littora spectat:
Suspectam formidat humum discitq; timere
Quo tutum sperabat iter. Timor elicit artem
Consultura vadum medias minor alnus in vndas
Pellitur, & conto metitur iudice pontum
Littoris insidiæ postquam patuere, coacto
Inter vtrunq; solum decurrens limite puppis
Arua petita premit, fractasq; offendit arenas.
Quid (moror) memorem Aesonidæ duras incumbere leges
Oeetæ imperio? quid semina iacta? quid hostes
Terrigenas, Martisq; boues sæuiq; draconis
Excubias? ignis virtuti cedit, & ensis.
Eripiturq; emptum summo discrimine vellus.
Neptunum sensisse putes, fugientibus æquor
Altius intumuit, fractiq; in littore fluctus
Intonuere simul. Procul ò procul ite prophani,
Non licet in sanctum cum præda tendere pontum.
Has notus haud passus causas instare timoris.
Præripuit voces, nec iter concessit in aures.
Nauigat auricomo spoliatis vellere Colchis.
Prædo potens; culpē ne ratem quæ prima per vndas
Ad facinus molita vias, atq; Atropon auxit?
An causa potiore probem? sine remigis vsu
Non nosset Memphis Romam, non Indus Hiberum
Non Scytha Cecropidem, nō nostra Britania Gallum
Primus ab excubijs montes proreta pelasgos
Anticipat saluere iubens: at cætera pubes
Remorum assurgit studio, victrixq; carina.
Tessalicis reddit, quos in freta duxerat aruis.
Quis varios memoret plausus, quis gaudia vulgi
Si parcus meminisse velim, vel nolle fateri,
Vel seriem non nosse putent: si prodigus auris
Fastidita neget faciles ad singula nutus.

Pelea

Pelea miratur reducem Larissa Pylonq;
Nestor habet, Telamone suo Salamina superbit,
Leda Ceauneis, & fratribus Orithyia
Hysmarijs. Laudatq; suum Calydonia mater
Oeniden, nondum tantùm soror, Orphea Thraces,
Archades Admetum, Talaumq; & Thesea & Idam
Anthæumq; vrbes variæ, sua mœnia quemq;
At Peloponensum cum præda diuite Iason
Occupat, insigni lasciuit regia cultu,
Victoriq; suo gratas plebs obuia voces
Elicit, & vero dispensant gaudia vultu.
Solus inexplicita Pelias sub fronte serena
Inuidia ægrescit, se se causatur, in omnes
Vota Deos consumpta gemit. Martemq; lacessit
Qui gratis domitos tulerit deseruere tauros.
Eluctata diu rapidis (singultibus) impulsibus ira
In verbum singultat atrox, questusq; superbos.
O superi, quò tura meant? ò fata, quis error.
Imperat,ò hominum casus paucos ne reseruat,
Vt multos fortuna premat? iam sentio, traxi
Inuito mea Regna Deo. Cape maxime tandem
Quorum fastidit vsus regnare negantem,
Quæ longo emisti voto: tumeasq; relictis.
Non raptis. Tenui certè non sponte deorum.
Hisq; velim regnis emptum vicisse tonantem.
Me magè (si qua fides) votorum offensa lacessit,
Quam sceptri iactura mei. Volui(q:) ne sub Arcton
Proscripsisse virum? regnat. fregisse? superbit.
Extinxisse? viget. titulos minuisse? triumphat.
Ergo Deos dico ingratos. da thura tonantis.
Quum dederis, sperata neget, donisq; retentis
Rideat elusum. Melius fortuna pianda est,
Quæ pacem,quæ fulmen habet,quæ prima tyrannis
Imperium partita tribus concessit, abegit.
Mutato lusit cœlo,rursusq; iubebit
Quos fecit reges mecum migrare sub vmbras,
Et Ioue proscripto Saturni leniat iras.
Sic fatur, diroq; animam depascitur æstu.
Has tamen has cordis rugas, hæc prælia mentis
Frontis oliua domat, faciesq; dolosa sophistam
Mendicat vultum, & blandos peregrinat in vsus.

 Gaudia

Gaudia prima ducum, solenni mensa tumultu
Excipit. At cœli prædo terræq; marisq;
Ambitus acceptas venatur regibus escas.
Iuno lyram volucrum languescere sentit alumnos
Æquoris emungi Thetys dolet: aspera Phœbe
Indignata sui numerum rarescere ciuis,
Excubat, vltoremq; humeris accomodat arcum,
Venantes venata viros, prædamq; petentes
In prædam petit, & lucos vigilantius ambit.
Ergo thoros conuiua premit, donumq; dearum
Interpres blandus hilarat Deus, humida siccis
Mire concilians. Comptos discreta clientes
Cura agit, hi Cererem cumulant, hi fercula mutant.
Illi hilares iterant calices. At rege superbo
Emeritum libante merum mensalibus hærent,
Summissiq; haustum Bacchi regalis adorant.
Has mensæ genialis opes, hæc otia curæ
Dapsilis, hoc grati certatum dulce laboris
Incolumi virtus delibat sobria gustu.
Non ignaua graui peperere obliuia menti
Deliciæ, non in somnos elanguit ira
Amphitrioniadæ. Troiam bis terq; resumens
Se vultu reserat, animumq; his asperat ægrum.
Ergo Iouem meritus cunali Marte parentem
Cœlestes docui mecum vagire dracones,
Præueniq; minas? pudet heu. Vir, victor, adultus
Barbaricis cessi, non viso milite, iussus
Ergo minis frangendus eram? proh fata pudenda,
Proh crimen superum fato (q; immanior) Iunonior
omni
Nescio quis famæ meritum scidit: arma tenebam
Nec deerant hostes. I nunc, & prisca reuoluens
Priuignum mirare tuum, Iouis inclyta coniux.
Vicisti, fateor, fugi victoria summa
Alcidem fugisse fuit rursus ne seuerum
Dignere artificem nostris Euristea pœnis?
Si Lernam edomui, si Cerberus ore trifauci
In scopulos Dodona tuos aconita refudit:
Si grauis Anthæus, gratam suspensus arenam
Dedidicit mirante Rhea: si cætera mundi
Monstra triumphali potui consumere dextra,

In Phrygios dicamne viros? humanaq; bella
Deposuisse pudet; sed cur clarè acta reuoluo?
Degeneri grauiùs accedit gloria facto
Quin potius seris gladius quid conferat ausis
Monstrorum domitor reminiscere, Pergama pœnas
Pendant. & meritis periuros perde ruinis.
Sic Phœbo liquidoq; Ioui ducture triumphum,
Sic tibi, sic Danais, docilesq; instare Pelasgos,
Non fugisse sciant, qui quum potuere minari,
Et potuere pati. Tacitis sic quæstibus iram
Exacuens, summos animum procudit in ausus.
Haud secus exilium gratæ dequestus arenæ
Armenti princeps lunatum robur in ornos
Asperat obiectas, & se præmensus in hostem
Ocia dura gerit, & prælia pulcra figurat
Fronte furens, pulsasq; pudet non frangere syluas
Inde thoro meliore redit, veteremq; repulsam
Excusans, victor regnat, lauroq; superbit.
Vix primos belli motus librauerat heros,
Et iam fama loquax rapiens ex aure potentum
Quod ferat in vulgus, pauidas quod spargat in vrbes
Prælia mota canit. Illam nè nocentis Auerni
Progeniem cœli ne rear? quæ mur mura rerum
Occulta extenebrat, redditq; latentia luci.
Immò quis è supera contendat pace creatam
Turbatricem hominum? quæ sancta silentia regum
In mundi perfert aures, & plebis in ora
Dissipat, arcanum cura furata silentis.
Haud mora, non iussi lituis, non ære vocati
Conspirant ad bella viri, sed & arma tumultu
Plebs rapit, & vibrans quos non bene nouerat enses
Ingenuè irasci discit, multumq; minatur,
Sed factura parum. Terit hic in fræna iugales,
Non longum mansurus eques, rapta ille superbit
Casside, & impatiens captos decrescere visus.
Hi suras riguisse stupent, hi pondere victi
In clypeos nutant, pars barbara regna lacessit
Litigijs audax, & citra prælia fortis,
Obiecto secura freto. Gemit anxia marrum
Turba, nec infaustis solatia mœsta querelis
Ire negant lacrymæ, lacrymis certatur, & omnem

Excessise putat flendi parcissima luctum.
Hæc inter medios enses timet, illa Charybdim
Incurrit, pietas nunquam secura quiescit.
Mens ò prona virum, non hæc suspiria virtus
Infracta admittit, non dant complexibus artus,
Oscula non iterant, ne vel sic bella morentur.
Vix memores dixisse vale, mulcetur alumnus
Fatorum Alcides, & spe meliore superbis
Assidet inceptis, fremitu naualia feruent,
Ægæcs q. sinus ter quino remige frangit
Lecta cohors, totidemq; mouet per cærula pinus.
At notus incumbens humeris, puppiq; sequaci
Ducit in offensam Simoentis in ostia classem.
Puppibus emigrat primus Telamone secundo
Larissæ pollentis honos, cui cœrula nupsit
Nereis, amplexus non aspernata minores,
Mortalemq; thorum, quo principe gloria spirat
Myrmidonum, quem tota suis obnoxia fatis
Dorica castra (tonant) canunt. Danais hic debet Achillem
Aiacem Telamon, æquale in (Pergama) prælia fulmen.
Diuidit ergo acies æqui libraminis instar
Alcides, pars in Phrygios armata penates
Iam dictos sortita duces, pars cura relictæ
Classis disponit cum Nestore, parsq; secuta
Amphitryoniaden, socijs partitur vtrisq;
Excubias hinc inde suas; sic agmine trino
Consulitur bello, patriumq; armauerat orbem
Principis edictum Phrygij. Ruit omnis in arma
Barbaries: flammisq; rates consumere sisus,
Et Danaos sparsurus aquis, ad littora martem
Dux migrare iubet Paretur, & ocyus omnes
Fluctibus insiliunt. Solitæ nil tale timere
Nereides visa arma stupent, horrentq; tumultum.
Hi telis instant, alij face: pectora telum,
Fax puppes in iecta petit cunabula mauors
Cypridis infestat armis, & Lemnius igne.
Tunc primum bellis rubuit mare. Sanguinis illas
Murex hausit opes quas nondum oblitus in annos
Præsentes meminit, regumq; expendit in vsum.

Scyllæos

Scyllæos noua præda canes ad funera mœsti
Gurgitis inuitat, coeunt latrantibus vndis
Monstra sinus Siculi, de hinc hausto nectare diro
In freta sparguntur similem venantia potum.
At fremitu accepto Nereus excussus ab antris,
Mutatis horrescit aquis: fontiq; relapsus
Nascentem explorat lunam visoq; meatu
Quem genitrix natura dedit securior exit.
Immò agitè immisso bellum consumite ponto,
Dij si qui vndarum: raptæq; Athlante repulso
Euoluantur aquæ. Fatis iniuria prima
Excusanda fuit, an & hos impunè furores
Ferre iuuat? misero completus sanguine pontus.
Spumat,& incensum fumat mare;Scylla Charybdim
Excitat, & nostris pinguescunt monstra ruinis.
Si neutros superesse ratum, si iudice pœna
Elicitis pœnas, Phrygios per iuria mergent,
Exemplum sceleris Danaos quæ iam mora segnes
Pronius in facinus tardis vltoribus itur.
Ardua iam trepidis murorum septa cateruis
Iliacæ traxere manus. Stat Dardana pubes
Pro iugulis armata suis: nec enim inuida regni
Ambitio ludit pugnas, sedet ira, minæq;
Et non extorti per vulnera cruda furores
Bella cient, hinc indè odijs flammata superbis.
Primus in aduersos vibrata cuspide muros
Torquet equum Peleus, fractaq; accenditur hasta.
Hac (ait) hosp itijs aditus, & in hospita tecta
Pulsanti reseranda manu nos vrbe fruamur,
Portu alij, dixit. Cunctiq; instare Pelasgi
Ceu belli tunc causa recens, nec tempore longo
Ira minor, minus accendant in prælia mentes
Iussa, tubæ, promissa, preces: asperrima cernas
Bellageri. Non præcipites telluris hiatus,
Non vndas tumuere viri: sibi quisq; videri
Dux alijs, milesq; sibi. Pars cratibus instat
Continuas molita vias, vallemq; profundam
Molibus iniectis vincunt: pars aspera diui
Impatiens hæsisse subit: iam copia muri,
Iam silices laxare licet. Sed desuper vrgent
Dardanidæ, incussasq; trabes, & saxea voluunt

 Frag-

Fragmina; pars iaculis audax, pars aspera flammis
Flagrantes (immergit) inuergit aquas. Septum arbore Dymus
Affectabat iter, fixoq; in mœnia vultu
Hæserat: hunc latices decaluauere profusi
Flumine iq; imbres, nudum spoliatur vtroq;
Crine caput, penetratq; fluens in viscera vulnus.
At testudineo Telamon defensus amictu
Occultum furatur iter, silicumq; tenorem
Aere domat, iamq; in præceps pendente ruina
Cedit, & effracta tandem prior vrbe potitur.
Interea flammis populari vela parantem
Percellit vox dira ducem. cui strenuè ductor
Dardanidum, cui bella geris? ciues ne perosus
Monstripari pacem pelagi sancire laboras?
An pauidis profugisq; instas? & ne qua super stes
Sit fuga consumis classes? propioribus ausis
Intendere manus hostes, huc lumina flecte,
Atq; vrbem miserare tuam. Vix credulus hæret
Laomedon, cernitq; tamen iam Pergama rumpi
Stare hostes, nutare Phryges: rapit ocyus agmen
Attonitum, belliq; rudis non colligit alas,
Sed sparsis properat signis, quem præpete gaudens
Excipit occursu Tirynthius hisq; ait olim.
Quum premerent portus optataq; littora fessi,
Exilem telluris opem tenuemq; negasti
Sæue moram spreta pacis cum fronde Minerua.
Sume vices, redijt hostis, qui venerat hospes.
Sic fatur, strictoq; ducem transuerberat ense:
Thoracisq; moras clypeiq; vmbramina raptim
Dissipat, atq; animam tot defensoribus vsam
Elicit, & Stygios iubet irrupisse penates
Fit fuga Dardanidum mactato principe at hostis
Ciuiles prædatur opes, pars cædibus iras
Innumeris explere sitit. Vox regia tandem
Castigat rapidos Danao grassante tumultus.
Parcite victores Danai, compescite dextras.
Labe pari peccat pariterq; crudelis vterq;
Qui cunctis parcit, & nulli. Nobilis iræ est,
Citra iram punire reos. Iam copia regni,
Vrbs cecidit, cessit hostis. Cæsoq; tyranno

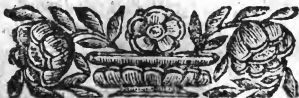
Vt miseris faciles Graiorum exempla secuti
Esse Phryges discant, damus vltro rura colono,
Castra viris, pontum nautis, & ciuibus vrbem.
At pereat dira siquis de stirpe superstes
Hanc quoniam delere iuuat. Sic fatur, & ecce
Amphitus, Hysiphilus, Volcuntus, & inclyta vultu
Hesione sæuis vincti post terga catenis
Traduntur ducibus Hi dira in funera rapti,
Hęc Telamon tibi prędа datur, quod Pergama victor
Qu[illegible] d prior effractis facilem das hostibus vrbem.
Ilicet, Argolici præda Hesione q; potiti
Incumbunt pelago, laurumq; insigne triumphi
Puppibus exponunt penetrantq; ad sidera plausum.
His aberat Priamus, aliam seruatus in iram
Fatorum, casusq; alios: cui Marte secundo
Eoos populata Phryges victoria læta
Fauerat, & reduci comites plausere triumphi.
Dura hominum Lachesis, sors perfida luditur anceps
Imperium, Priamus natales ampliat agros,
Troia ruit: Sceptroq; nouus dum quæritur orbis,
Sceptri nutat honos. Faustos in regna meatus
Fata dabant reduci: sed dira, sed aspera donis
Inuidit fortuna suis quæ quum ardua donet,
Gustatos grauiore fauos vlciscitur ira.
Iamq; vrbis tepido conspectum pectore ductor
Hauserat, occurrit luctus visumq; salutat
E muris manuum plausus lacrymabilis, horror
Aggreditur turbatq; ducem, totamq; pererrat
Infelix planctus aciem stant vndiq; ciues,
Soluunturq; suam Priamo spirante ruinam.
Ille autem licet interno complura dolere
Corda gemant vultu lacrymas castigat adultas
Vt saltem speret ducis ad solatia vulgus.
Nam summè miser est, cui nec sperare relictum est
Nec mora, diffusam spacijs maioribus vrbem
Integrat, ac potior constructio barbara Græcam
Excludit Nemesim, medicati vulnera muri
Respirant meliore manu, contemptaq; moles
In sæuum patuisse aditum: & qua saxa recedunt,
Continuant valuæ duplices. Hæc cardine laxa
Alternos pandit aditus; hæc robur acernum

Pectine ferrato tacitos suspendit in vsus.
Iamq; arces cecidisse iuuat, iam machina maior e
Et lucro iactura fuit. Muralia primas
Propulsura manus, pinnarum culmine denso
Conspicuos tollunt apices, nec mœnia munit
Rarior excubias turris factura secundas.
Celsior in superas contendens vertice nubes
Ilios, æquaret gemini discrimina mundi,
Si spacio contenta suo minus improba cœlo
Parceret, atq; alium iam non præsumeret orbem.
Si Phlegram conferre velis, si virginis arces
Assyriæ, feret hæc potius discrimina linguæ,
Tela Iouis. Nulli spaciosior æthere tractus
Contigit. Aut tantum patiens indulsit Olympus.
Penè pares totam turres sparguntur in vrbem.
Cyclopum fassæ studium, ciuisq; superbus
Celsa petens, fastidit humum: surgentia passim
Exhalant piceas incensa piralia flammas
Ingenti Vcalegon consumens aera tecto
Arduus alta petit, Antenor mœnibus æquis
Certat, at inconstans, nec maior, nec minor, ægris
Anchises parcit pedibus, gressumq; perosus
E speculis videt vrbis opes, plaususque viarum.
Haud procul in[illegible]bens vrbi mediantibus aruis
Idæus consurgit apex, vetus incola montis
Sylua viret, vernat abies procera, cupressus
Flebilis interpres laurus, vaga pinus, oliua
Concilians, cornus venatrix, fraxinus audax,
Stat comitis patiens vlmus, nunquamq; senescens
Cantatrix buxus: paulo procliuius aruum
Ebria vitis habet, & dedignata latere
Canicolam (canocolam) poscit Phœbum, vicinus
aristas
Prægnantes fœcundat ager, nec plura Phalernus
Vina bibit, non tot pascit Campania messes.
Proxima rura rigans, alio peregrinat ab orbe
Visurus Troiam Simois, longoq; meatu
Emeruisse velit, vt per tot regna, tot vrbes,
Exeat æquoreas tandem Troianus in vndas.
Dumq; indefesso miratur Pergama visu
Lapsurum suspendit iter fluuiumq; moratus

Tar-

Tardior, & totam complecti destinat vrbem.
Suspensis infensus aquis violentior instat
Nereus atq; amnem coges procul ire minorem
Proximus accedit vrbi contendere credas.
Quis propior: sic alternis concurritur vndis
Sic crebras iterant voces, sic iurgia miscent.
Vndiq; siderei maiestas conflua mundi
Iliacum dignata solum, iuga mœnia, pontum
Vestit, & astrifero dat respiramina collo
Idæos Cybele colles colit ipsa superbis
Regnatura iugis, reliquos, tibi Delia saltus
Donat, & Idæis pensant venatibus orbem.
Pampineum te Bacche nemus, te spicea angit
Sylua Ceres Neptunus aquas, nanalia Phæbus
Arces Pallas habet, & habetur Pallade fatum
Est sacer vrbe locus media, modicumq; laborat
In cumulum Pygmæus apex, quem surgere plene
Quem plane residere neges hic celsa superbi
Fulgurat ara Iouis, non sceptro & fulmine nudi
Non qualem Tyrius, non qualem prædicat Indus.

LIBRI PRIMI FINIS.

LIBER SECVNDVS

HYPOTHESIS,

Ittitur à Priamo legatio sancta secundò
Ad proceres Danaum, repetant qui pace sororem
Hesionam magna vi nuper ab Hercule raptam.
Iudicium Paridis sequitur, quo iudice disces
An Venus, an Iuno vicit ve decore Minerua.

IAM floret Priamus populoso pignore felix,
Felix coniugio, felix natalibus (armis) aruis,
Si superi, si fata sinant, si stare beatis
Permissum: videt Alecto, quas fregerat arces
Fortuna meliore frui: videt, ardet, & hydris
Irascens circumq; genas, & tempora crebris,
Me nè, inquit, Reginam erebi, mundiq; potentem,
Atq; vtinam cœli, regnum mortale lacesset
Aeternum? pudet heu. Lasciuit terra superstes
Post Danaos quibus vsa fui, nostris ne triumphis
Contendit vinciq; negat: ruat ocyus ergo
A cupis concessa mihi. Sic questa quietem
Inuidet exiguam Priamo, raptumq; sororis
Seruilemq; colum, & lacrymas obiectat inultas.
O hominum superumq; pater. Si numina curas,
Cur hominem plectis? miseræ ne quod incola terræ
Despicitur? certe lacrymis noctiq; dedisti
Proscriptas à luce animas. Pater optime tandem
Flectere, redde polo reduces, vel funera saltem
Exilij tutare tui. Cur impia sæuit
Alecto in miseros? cur Pergama dia fatigat
Tot superis consisa suis? tolle inclyta, tolle
Virgo moras nec passa premi, quas incolis arces
Gorgone prætenta stygias perstringe Medusas.
En aras, en tuta (sibi) tibi communia poscunt
Nutrices scelerum Furiæ: noctisq; tyrannos
Exorare iubent, cœlum inter mœnia clausum
Conciues habuisse Deos. Hem linquet inultum
Tisiphone: regiq; suo cultore negato
Quam dedit inuidiam Phrygius luet. Ecce profundis
Curarum furijs, vigiliq; impulsa dolore
Mens Priamum in diuersa trahit, nec Marte reposcit
Hesionem nunc bella timet sententia tandem.
Fortior, inniti precibus tentare Pelasgos
Blanditijs. Voce hac legatum Antenora demum
Instruit, & paruo claudit mandata libello.
Hactenus inuicti gens imperiosa Pelasgi,
Libertas Asiæ, nullis concussa vigebat

 Casibus:

Casibus : inuidit solitum fortuna fauorem,
Et rerum decreuit apex. Verum Hercule vinci
Turpe minus, tantoq; leues autore ruinæ.
Nunc quia conciliat humiles fauor, exuo regem,
In miseras descendo preces. Sic India Bacchum,
Sic Cyrum Crœsus, Thamirin, sic Cyre rogabas.
At si Parca prior, qua cœperat ire mearet,
Ipse orandus eram, geminumq; impensus in vsum,
Aut pacem regerem iudex, aut prælia princeps.
Proh superi, quæ dira orbem deludit Erynnis?
Exieram miles, tractabam prælia ductor
Victor eram : sed cur eoo blanda triumpho,
Si mœstos læto reditus fortuna parabas
Hæccine post tantos mihi debita pompa labores
Sic metui tibi Troia dari quæ læta parabas
Quum redij? sæua illa dies semperq; gemenda
Qua reduci primum patriæ mœstissima clades
Visa audita simul. Melius quem fecimus hostis,
Aut cui factus eram, vitam hanc tot tristia passam
Rupisset gladio; sceptro ne & culmine regni
Dulce frui? sic sic fratrum patrisq; perempti,
Sic raptæ memor Hesiones? miserescite magni
Myrmidonum proceres. Cæsum lugere parentem
Ex haustam vidisse domum lapsosq; penates
Sit satis: Hesionem lacrymis solatia tantis
Reddite. Parua quidem posco, sed muneris instar
Maioris, vitæ pariter, pariterq; saluti
Exanimem dabitis. Sic postquam, questus, & ipsi,
Et cui charta datur, tepidus fluit humor in ora.
Antenor zephiris blandum spondentibus æquor
Haurit iter : rapiensq; ducis mandata per vndas
Magnesij fines Sparten præteruolat altam
Fatidicamq; Pylon, paucis vbi tracta diebus
Ocia dequestus cedit : non Pelea magnum,
Tyndaridas geminos Pyliam flexere senectam
Verba ducis. Læti tandem Telamonis ad vrbem
Flectit iter, Lachesisq; fugam vestigat in omnes.
Regia celsa nitet complutaq; murice multo
Purpura Sidonios dispergit in atria luxus,
Solemnem confessa diem qua iungit herilem
Iuno thorum. Læto cuncti connubia plausu
Con-

Concelebrant, populoq; suo certamina prima
Ventripotens potuit genius cœnare decorum,
Et mensas variare iuuat: nunc pocula desunt
Fœcundam factura sitim repetisse voluptas,
Et vires conferre libet ciuiliter ipsi.
Indulgent proceres cyathis, bibuliq; clientes
Heus Hymenææ sonant, & in aurea pocula fusi
Inuitant se se pateris, plebs mixta Britanni
Certatura siti, longiq; potentior haustus
Plebeos gaudet calices, & sobria vina
Regali mutasse mero, redimitq; voluptas
Rara moras, nec cessat hians, dum pectore victo
Lingua fluat, crescant lyeni vestigia nutent.
Cætera multiplici lasciuit curia plausu,
Pars syrtis, pars grata lyris, pars ore canoro
Natiuas ostentat opes, contentaq; neruis
Arteriæ non artis opem, non carmina nerui
Ad vocis mendicat opus: se quælibet ornat
Musa libens quæ voce placet, quæ dote superbit.
Non tamen indulgent studijs communibus omnes.
Ætatum parium similis concordia: narrat
Cum sene canicies, ludit, cum pube iuuentus,
At moduli alternat libamina prima choraules
Præuius, & dociles hoc explicat ore choreas:
Plaudite conciues Salaminæ ditis alumni
Plaudite: victori nubit Priameia nostro
Hesione clamant vna feliciter omnes,
Congeminantq; iterum feliciter. Ille canoros
Concilians in plectra modos, his exit in aures.
Quid gẽtis Danaę proauos, quid prisca stupemus
Prælia? miremur potius, quem protulit ætas
Qua fruimur, rerum, patrem, mundiq; patronum
Amphitrioniaden, axis quem laudat vterque,
Cuius opem sæuos debellatura Gigantes
Astra petunt, geminoq; armari fulmine poscunt.
Hunc non Iuno ferox, non accusator iniquus,
Non labor exhausit. Redolent cunabula primum
Vix ortæ virtutis opus. Nemæus adultos
Expauit terror humeros. Erymanthus abacto
Respirauit apro. Victricis victima clauæ
Absoluit Creten taurus, Dux flebat Hiberus

Damnatis quas Caccus opes absconderat antris.
Non angues Lernæ reduces, non Cerberus ingens,
Non Lapithæ domuere virum. Vigilata draconi
Poma tulit. Pestem Lybicam librauit in auras,
Edocuitque hostem nocituris artibus astra,
Qui quondam geometer erat, Achelous in armis,
Nessus in effugio nimis effugisse queruntur.
Othrisios mactauit equos, reuocauit ab armis
Hippollyten, domuitque fero Stymphalidas arcu.
Nec solum tibi se tellus, sed sydera debent.
Vector eras, & vector eris, da maxime felix
Auspicium, lætum tribuas nubentibus omen,
Et prosit cecinisse tibi. Si iusseris, ibunt
Monstra procul, ridebit Hymen vinoq; fauebit.
Iam tua sic Hebe pariat Saturnia cœlo,
Et nostro noua nupta duci. Plaudentia rursus
Tecta sonant, festoq; fauet plebs læta tumultu.
Sola tamen (tristi) duro turbat conuiuia (luctu) vultu
Hesione, spernit plausus, oditque fauentes,
Nil titulis permota suis, non dote superba,
Non cultus mirata nouos, sibi capta videri,
Mœsta queri, & quotiens sibi plaudit regia, nomen
Reginæ captiua pauet, nec libera fidit,
Sed iussa in talamos timidè ventura coactos,
Cumque alijs modulentur aues, quæ coniuga fata
(Exhilarant) expirãt meliore lyra sibi credula fingit
Noctiuagas vlulasse striges, bubone sinistro
Tecta premi, stygioque satas Acheronte Sorores
Funestas gessisse faces. Heu cæca futuri,
Quam sæuum patris paritura nepotibus hostem.
Quin etiam oblatos calices, oblata recusat
Cymbia: nunc tacito: perfundit pocula luctu,
Et lacrymas bibit ipsa suas, segnique morantes
Crescentesque cibos gustu ieiuna fatigat.
Tristior interea Phrygius delabitur hospes
In portus Salamina tuos, ramoque verendus
Palladio, celsas subit arces. Cætera nosse
Curia cunctatur, conciuem sola Phrygemque
Agnoscit noua nupta virum, pudibundaque vultum
Flectit, & orantem miratur talibus illum.
Inclyta sceptrigeri proles Iouis, & minus vno,
In

In natum perducte gradu, reuerende Pelasgis
Iustitia, belloquè potens tibi supplicat omnis
Cum duce Troia suo Telamon miserescite ciues,
Tuquè prior: non tot terraque marique labores
In iassum fluxisse finas. Post apera multa
Huc tandem huc veni. Cerno quam quærere iussus
Hesionem, cerno: non hæc commercia certè
Iuno probat: victore suo captiua fruetur,
Flens hilari famulans domino, vel barbara græco.
Redde magis. Tot vestra nurus Europa superbas,
Tot celebres habet illa faces: melioribus ortam
Quære aliam fatis: hæc edita sydere diro
In raptus damnata fuit, facilisque vel omni
Præda venit, semperque suis rapienda minatur.
Nouerat Argolicas Alcides, nouerat alter
Cum Polluce error, nouit cum Nestore Peleus
Quum leuis ascensu facili tibi præda daretur
Hesione, meque haud sines trusisset in istos
Infelix Priamus, si quid degente superstes
Cognata, patriæ pensaret damna ruinæ,
Hanc tibi, non superis animam debere fatetur
Quam sibi seruatam gaudet (non) sibi, sed Telamoni.
Dic potius subicit Telamon, inuitaque flentis
Oscula prædatur, & in hos ait ire lacertos
Emerui gladio. Sic interfatur, & illud.
Dircæum memorat: Teneo longumque tenebo.
Pulsus abit Phrygius, relegensque quod hausc-
rat æquor.
In patrios delatus agros, iter explicat omne
Ciuibus, Hesiones thalamos, & nulla Pelasgos
Iura sequi, bellumque hortatur. At æger iniqua
Suspicione Paris; ne credite, ludimur (inquit.)
Dardanidæ, m ror hilarem. Sibi commodus vni
Non sperata refert, non quod commune decorum,
Molitus speciale bonum. Male publica curat
Qui sua pluris habet: gelidoque haud vtitur ense
Saucia proximitas. Mihi classem, ac vela parate,
Ibo, ibo. Non me pauidus, quas obijcit Nestor
Terruerint Syrtes, non arma aduersa vel hostes,
Non aditus in regna graues: mihi numen ab alto
Indulget, dictatquè vias, spemque adit ituro

Mira quidem, sed vera (duces aduertite) pandam.
Desertura virum flebat Pallantias ortum
Processisse ducem, sed iam maturior æstus
Soluerat algentes lacrymas. Me dulce trahebat
Certamen nemorum, populari lustra, fugaces
Indagare feras, facilique instare molosso,
Ocyus exciti, qui casse vel ore, vel aure,
Fraude, sono, sensu, ludentes prælia casse
Fallunt, ore cient vestigant aure, simulquè
Inuadunt saltus. Me nutu numinis error
Deuius in spacium seductius in nemus altum
Egit, venarique dedit secreta dearum
Idæi regina sinus dignissima Phœbo
Laurus in offenso frondosum vertice crinem
Explicat, & nemoris proscripta plebe minoris
Sola viret, nullique suas communicat vmbras.
Cætera Cyrrheam veneratur sylua iuuentam
Celsum submittens apicem, longequè reducta
Maiorem temerè poscentes aera frondes
Castigat metuitque sacris occurrere ramis.
Huc deus aut casus, certè gratissimus error,
Pertulit ereptum socijs. Hac lætus in vmbra
Mirabar laurum viuacis lege iuuentæ
Nil Ioue mutato passim. Mirabar, & Eurum
Murmure adulantem folijs, & frondibus auram
Secretum spirare suum, quum languida sensim
Fur oculi somnus inuitans ocia, blandum
Pectoris elusit studium, curasque fefellit.
Sic caput herboso proiectum cespite fultus,
Delicias hausi superum: nec friuola suetus
In plebem lusisse sopor, sed somnia regum
Dignatus subijt, magni mox nupta tonantis,
Et Venus, & Pallas, se se languentibus vltro
Ingessere oculis: quarum quæ maxima fando
Vix bene maturam visa est soluisse quietem.
Venimus in saltus Phrygios, ò Dardane, venit
Magni nupta Iouis, venit Mauortia Pallas
Venit blanda Venus. Gratare, en noster alumnus
Quod dare Parca neget, timeat promittere votum.
Sidereæ libram formæ dedit ipsa tonantis
Vnica, quæ trini dispenso fœdera regni,

Cæ

Cui parent vndæ Neptuni, tartara Ditis,
Astra Iouis. Non si laudor censore caduco,
Indignor, non grata minus reditura tonanti
Si nostro dubius hæsit mortalis in ore.
Quod longum est mirantis erit. Neu forte putetur
Mendax, quem debet famulatrix fama fauorem,
Quod rarum superis nudos en aspice vultus:
Talis in amplexus venio Iouis. Ergo quis ausus
Pallada Gorgoneam bellatricemque, Medusam
His conferre genis? non sic pudor exulat omnis.
Vt populi terror, vulgi fuga, baiula lethi.
Quod terret placuisse velit, vis dira doceri,
Diua tamen dictura fui. Non hic opus ense,
Angues tolle tuos, armatos exue vultus,
Da facilem visu faciem, frontem exere, cedat
Cassis, & inclusum sine respirare cerasten:
Detege quod galea horrendũ, quod parma pudendũ
Occulit, atque aude præconia vera mereri.
Hic ne nitor calybis, hic aurum hostile, decoris
Extorquebit opem? nescis sæuissima, nescis.
In calybe horror inest, in casside fulgurat aurum,
In capulo crudescit ebur. Sic docta minaces
Delicias adfert, & vult placuisse Minerua.
Tù ne Iouem mentita patrem? qua pellice nostra
In luctus audente suos? sed matre carere
Creditur. O superum pudor, hęc ne animosa superbit
Solius meminisse viri? dicique virago
Emeruit? certe superos inuisa fatigat,
Mortales consumit. At est Mauortia dicunt.
Ergo mares vorat. At Pallas. Sit: sed quia pallet
Vel quia Pallanti iugulum scidit: hinc color, inde
Dextra nocens nomen alterno iure meretur.
Tuque sed ò facinus, tu nè, inquam, prodiga sexus
Fœmina plus quam iura sinant, & mollior æquo,
Tune ergo Venus ausa venis in præmia formæ
An nescis cui iura petis communia? sed quis
Credet? tot Iuno similes habet, vnica quondam
Et nullis æquanda fui, quum prouida mundum
Digereret natura suum, sine coniuge coniux
Stabat, & in florem vultu crescente seuerum

Stabat adhuc, cum sic mater Natura, quid hæres
Cœli heres? quod poscis habes. Hęc sanguine iuncta,
Iunctior amplexu: soror est, coniux erit, vna
E numero selecta tibi, vna, sed vnica cujus
Nec similem memoret tellus, nec sidera norint.
Absque pari parit illa tibi. Sic fata negantem
In fratris cupidi dedit oscula Conscius ille
Optari sceptrum tribuit commune sorori.
Ergo eat, & vultus nostros Erycina lacessat.
Nuptum iui selecta Ioui: sed fallitur, isset
Diua Paphi potius: quoniam ortus nacta serenos
Concreuit spumante freto, cæsisque pudendis.
Hæc patrem factura Iouem, tibi bellice Mauors
Et populo pareret: hac anceps ætheris hæres
Aurea degeneri violaret regna metallo.
Quique nec indicio Phœbi, nec vindice textu
Securam potuit noctemque fidemque mereri.
Lemnius, vltum iret alieni probra pudoris,
Lemnius, & proprios non suspiraret amores.
Vt Phrygium sileam, quis vulgatissima nescit
Furta Deæ? sed blanda, sed alma, sed aurea, nectit
Blanda dolos. Alit alma malum, petit aurea donum.
Olim (nam memini) certandi sola potestas
Cum Ioue nostra fuit. Vbi tunc Venus? illa ne venit
Tertia? vbi Pallas? an quarta vt iussa veniret?
Tiresia certe steterat sub iudice Iuno.
Sed taceo. Tu Phryx potior. Tu disce mereri
Iunonem, quæ sceptra ferat, quæ commodet aurum.
Tot mundus miratur opes, tot regna cometæ
Dispensant: quæ sceptra velis, quas elige terras.
Quicquid agas quacumque fluat sententia, nosti
Iunonem placuisse Ioui (iustissime) Iunonie iudex
Censorem ne sperne Iouem. Sic alta profando,
Reginæ multum meminit, vultumque superbum
Vocibus ingessit, contempta fronte precantis.

Prodit in aspectum Pallas, fandique secundas
Nacta vices, propriæ fidens, & conscia causæ,
Irriguo sacras haurit de pectore voces.

Magna parens superum, nec enim nego: magna tonantis
Nupta, nec inuideo: meritum Phryx inclyte nostrū
Si

Si quod erat, carpit. Testor freta, testor olympum,
Testor humum, non armatas in prælia linguæ
Credideram venisse deas: hac parte loquacem
Erubeo sexum, minus hic quam fœmina possum.
Martem alium didici. Victoria fœda, vbi victus
Plus laudis victore feret. Nostrisque triumphis
Hic haud notus honos, sed quo regina decoro
Effatu tendit? dea sit: cedo, immo dearum
Maxima. non dextræ sortiri sceptra potentis,
Parti sine Iouem certatim venimus: illa
Illa habeat quæ se ostentat, nos gloria saltem,
Quum titulis opus est, ornat minor, & quia cogor
In laudes ire, haud omni sine dote Minerua;
Si gena, si generis autor, si denique mores
Quærendi, in curis regnat pudor, à Ioue sanguis,
Censori facies oculo paret. Hæccine forma,
Hoc genus, hic mentis cultus? si coniuga diuæ
Gaudia, nuptarum dotes, & pignora iactant:
Virginitas me sola iuuat, nil passa pudendum,
Non læsura toros, non deprensura maritos.
Macte Paris, mea bella viri, mea pensa puellæ,
Et mea laurigeri meditantur carmina Vates:
Sic populis vtrisque furor, sic grata per omnes.
Sed quid ego hæc? quid ad hæc sub nectere plura laborem?
Moribus indignum, fateor, studijsque pudicis,
Ostentare suum: propriæ nam venditor artis
De titulat titulos, quos ingerit, at quia præsens
Viribus, & vitijs armatur causa Mineruam
Accipe plus tacite meritam, quam voce sequutam.
Quum vetus efflueret in regnū mobile mundus,
Terrarumque notas vltrix detergeret vnda
Emersit cum sole fides. Mox cætera dudum
Nacta fugam virtus terris offensa profanis,
Iam mundo meliore redit prudentia numquam
Velox, indulgens pietas, patientia victrix,
Strenua simplicitas, hilaris pudor, ardor agendi
Sobrius, & nullo nutans constantia casu,
Non vaga pax aderat, rerum concordia custos,
Iustitiæ rectique tenor, sine iudice stabant
Visuræ populos, & Deucalicna sorores,

Pasce-

Poscebantque ducem : nec enim secura meandi
Copia, nec prorsus furijs in tartara pulsis
Cessauere metus, tandem genitura Mineruam
Contremuit frons celsa Iouis, totusque rotatu
Intonuit maiore polus, nec gratior vnquam
Lux superis. Hoc patre fluens, hoc edita partu
Diuum pandit iter, diras, & monstra relegat
Virtutum custos, virtutum præuia Pallas.
Hęc illa est quam Iuno notat, quam Dardane cernis,
Marte Minerua potens, hæc cuius dextra minacem
Exhausit Phlegram, vidi, dicam ne? sed omnes
Nouimus, Enceladi consumpsit flamma cyclopes.
Centimanus pharetras centum, Niobesque sagittas
Spreuit, anhelanti iam maior Marte Typhœus
Cœlum poscebat. Vbi tunc Mauortia Iuno
Iuuisset numero saltem, propriorque stetisset
Prosceptris armata suis? iam penè supernos
Persephone thalamos, Ditem complexa tenebat:
Quum tandem exiliens trepidis Saturnia stratis,
Exclamat Pallas, Pallas, proh fata, moraris?
Pellimur. Accessi, sensit valuisse Medusam
Gorgoneamque Deam, sensit quod fulgurat aurum
Plus splendore potens, cum cœlum, sceptra, penates
Reddidimus trepidæ. Sit nunc ingrata, sit hostis:
Nostrum est quod regnat, nostrum quod cum Ioue summo
Securo fruitur. At curam imbellis Olympi
Quum subij, tunc diua fui, tunc dicta virago.
Vos superos testor, quantis sudauerit ausis
Hoc caput, hoc pectus nostrum (ac ostendit vtrumq;
Cœlum suspiciens) pudor hic, hic cassidis horror
Et parmæ, quam Iuno notat; genuit nè cerastas
Iuppiter? aduertat cuius conuicia tractat
Diua memor, parcatque suis, parit illa potentem
Vulcanum pariatque velim, non quod pede molli
Militat inuideo, nectitue quod arte catenas.
Sic fatur, Veneremque obliquo figit ocello,
Atque iterat. Reso vatum dignissima risu,
En generat voces, euoluit nomina, nugas
Pieridum, & nostras dignatur noscere frondes.
Sed male vel didicit, meminit vel mollius æquo:
Vera

Non cogo in certos numerosum Prothea vultus,
Non Venerem semper variam moresque pererro
Implicitos, satis est aliquo si cognita casu
Non trahat in cautum prorsus. Sed voce monentis,
Exemplum cui mundus erit, quis dicat egere?
Maxime Priamidum, nostra est si gloria quicquid
Mars audet, quod Clio docet, quod certat Arachne
Si tibi mixta manus, & partitura Mineruam,
Si tutoris egent arces, & in arce triumphat
Palladium, formæ titulum si virgo meretur,
Annue, & Iliacum iudex ne despice fatum.
Desierat, vultuque animum vocemque sequuto
In gitum flectens aciem, sedet. Emicat axe
Idalio prouecta Venus, tandemque profatur
Mœsta parum, sed blanda oculis, & fronte serena.
Heu quibus exilium populis positura relinquar
Libera Saturni proles? cui grata, vel æqua,
Si superis inuisa vagor, si transfuga cœli
Fata sequor? vos ô spirat quibus orbe secundo
Indefessa fides, quos non liuescere certum est,
Si pia, si facilis, si nulli dura Dione,
Pendite quis causam casus premat, vnde tumultus,
Vnde minæ, cum prima meos lux extulit ortus,
Foui hominem, duros tenerè solata labores,
Et casus miserata graues: sic publica grati
Templa mihi struxere viri, sic tura merebar.
Hinc iræ, hinc odij causæ misserescite saltem
Vos quibus exul agor, cœli rea deprecor orbem.
Quem colui, vestram populi defendite ciuem.
Flos iuuenum, spes nostra Paris, non vexo locutas
Non incuso deas, quis enim vel carpere possit,
Vel sacros æquare modos? at si qua fatendi
Libertas veri, nosti puer inclyte, nosti
Quæ rerum series steterit quo cardine causa,
Quam bene rem sermo digesserit. Indice vultu,
Eloquio frontis oculo censore secanda
Lis erat; vnde igitur armata licentia fandi
Infremuit, si dura minus reuerensque pudoris,
Et Ioue progenita, & virgo Tritonia credi
Posset? At emeruit Musarum maxima dici
Non nego, fingit enim nullique hac parte secunda

Falsi-

Vera voce fluit à Polleo, Pallas, & alti
Splendorem meriti vix gloria nominis æquat.
Macte Paris, quid enim numerandis improba veris
Effluo, & in titulos suspiro prodiga? Iæsi
Forte deos, exempla sequor, veniamque coactus.
Error habet, nosti Iunonem indigne locutam.
Sed taceo, prompsi (fateor doleoque) superba,
Vera tamen, sed molle decus formæque triumphum
Non hac mente peto, viles vt soluat in vsus
Vulgaresque iocos. Hac fronte, hoc oris honore
Venatrix hominum vernet Venus, ò fuga morum,
D'js, vtinam libranda forem. Nunc cypris in omnes
Bella ciet, victrixque placet, mundumque superbit
Imperijs cessisse suis. Heu rara securis
Aurea, rarus amor morum, quippe ardua frangit
Virus dulce, piæ syrtes, amentia supplex,
Molle malum, morbus hilaris. Sic vendicat orbem
Exitium venale Venus. sic exit in omnes
Teligerum complexa suum: exemplumque datura,
Vulcano Martique parit. Moderantior olim
Mortali contenta iugo non astra coegit
In (numerum) numen laqeuumque suum, non fulmine blando.
Fulminis autorem fregit, non Cynthius ignes.
Maiores miratus erat. Non cura tridentis
In medijs feruebat aquis, sed nomine vero
Bacchus liber erat. Pudet Ægæonis alumna,
Sera vltrix superos vexat, cœlumque reposcit
Cum patrio proiecta gelu, cumque exule mentu
Erubeo vlteriora loqui. Me strenua certe
Omnipotensque Venus tentabat flectere, cessit,
Sensi etenim. Mecumque vtinam deprenderet orbis
Quam fallax, & blanda venit. Nil hoste polito
Sæuius, omnifico vultu mentita fauorem
Amplexum in luctus soluit, Marte omnia miscens.
Quum ventum in cædes, cedit: quum prçlia feruent,
Frigescit: tunc arma iuuant, tunc Pallas in vsu,
Et Venus in probris. Commercia turpia, molles
Exacuit, duros emasculat, & rapit orbem
In prædam, cui præda venit: sic mutuus error
Inuenit alterni solatia digna pudoris.

Falſigraphos commenta docet, docet auribus vti
Mollibus, & cæcos per friuola ducere ſenſus.
Cùmque per ambages nugis pomposa venuſtis
Phillidas, Hyſiphilas, & prælia noſtra retractet.
Lucratur ſacram venalis fabula laurum
At ſi militiam fingendi fœda facultas
Hanc habitura fuit, ſaltem diſcrimen habendum
Inquam, quid, quare. Nec enim ſi nata cerebro
Noſtri plena Iouis, gelidæ nil impropa fando.
Virginis elidit titulum doctiſſima virgo.
Illa virum titulos raptis mendicet ab armis,
Sit ſe ſe contenta Venus: tumide illa minatur.
Nos humiles facileſque pati: rorantia tabo
Signa ferat victrix, noſtri ſine cæde triumphi
An quia naturæ non obluctata, fatigor?
Anchiſæ ſi blanda fui, ſexùm nè refelli?
Si peperi, cui facta nocens? meus aſtra Cupido,
Æneas Phrygiam veſter colit. Hæccine culpa?
Hoc Venus exitium ſuperis molitur, & orbi?
His homines, his dono Deos. Ergo innuba Pallas
Sic meritæ mores Veneris notet. Illa nè grata,
Grata viris, quos Marte vorat? placanda puellis,
Quarum faſtidit ſexum? dijs digna ſerenis,
Quos reſidos timidoſque vocat? ſic exit in omnes,
Sic telis placitura ſuis, ſic omnibus æqua.
At virgo eſt: negat Aglauros, negat anguis opertus
At taceo. At facie pollet: conſulta reclamat
Vnda, tumorque genæ. Gladijs at ſtrenua ſumptis:
Non proprium quod fingat habet, mentita poteſtas
Læta breui, probroſa diu: poſt pauca ſerena,
Spuria perpetuo ſordeſcit gloria luctu.
Quondam certa fides, bella imperioſa deorum,
Non vna confecta manu, lauruſque per omnes
Dicta dari. At victrix Perſeæ Gorgonis vmbra
Extorſit titulos, palmamque imbellis Olympi.
Sic de ſe me finit Pallas, ſic credere oportet.
Crede Paris, res digna fide, tradendaque faſtis.
Plus Ioue, plus Phœbo potuit, plus fœmina Marte,
Marte vtinamque meo: nec enim tibi Iuno nepotes
Inuideo, ſi digna tamen: nec turpe Mineruam
Vt ſocium numerare genus. Tot freta Dione

Vin-

Vindicibus potuit saltem, si fata tulissent,
Serpentum non esse parens miserique per vrbem
Exulis explicito raperet vestigia giro.
Hermione Martis, vidi vidi ipsa nefandè
Cæsum quem peperit populum. Sic fata, madentem
Inclinat vultum, rursusque accensa profatur:
De fatis nil læsa queror, metuenda deorum
Inuidia est. Blando semele conceperat astro,
Plena deo, paritura deum, denusque tumebat
Mensis, quum Iuno vultum mentita seuerum
Accedit, persuadet, abit: quid credula, simplex,
Inscia: iurato premitur Ioue? sic tua longis
Cadme fides perfecta vijs, sic annuus error
Emeruit, cum rapta soror, viduamque parares
Iunonem sancire Ioui, te luctibus ecce
Munerat, in que tuos flammis armatur alumnos.
Gaudeat, en quali deitas rugosa triumpho
Molitur titulos, tremula dum militat hasta
Altricis mentita fidem: nam cætera nullus
Confinxisse labor, faciles ad tempora cani,
Ad faciem rugæ veniunt. Fallenda senectus,
Non fingenda fuit. O si ad certamina formæ
Illa potens Beroe staret socianda Dionæ,
Incuteret celebrem simulatrix simia risum.
Stulte quid Europem genero Ioue quæris Agenor?
Illa rapi meruit, raptorem excusat egestas,
Et thalami potioris amor. Sibi maxima debet,
Quod totiens vidua est coniux Iouis alite fausto
Nupsisset stabilique thoro, si prima tulissent
Fœdera plus formæ, linguæ minus. Improba, turpis,
Garrula, legitimi mores incestat amantis.
At soror est coniuxque Iouis: bene cessit in vno
Coniugis offensam redimit soror. Ardua regnat:
At patris in solio: fruiturque iugalibus astris,
Stirpis non thalami merito fuit aureus olim
Ille senex, quo nata feror, fuit vnicus hæres:
Nec dum sortilegam mundus nutabat in vrnam,
Cum pia Saturni proles, æquanda Mineruæ,
Vel saltem non exul erat. Regnoque tyrannis
Concedente tribus, triplicem processit in orbem
Communis regina Venus, quod cum Ioue Iuno.

Quum

Cum Ioue, cum Tritone fuit, cum Dite Dione.
Non mea sideribus famulis contenta potestas,
Tartara solatur, mulcet freta: vos pia ponti.
Turba Dei, vestræ scelus excusare Sororis,
Si scelus hinc traxisse genus: tuque optima vindex
Imperiosa Thetys coelum Iunone fugata
Posce tuum, raptasquè faces. Iam pellice pulsa,
Iam non sollicito venies paritura tonanti.
Fatis nulla fides, pretium Saturnia formæ
Perdet opes, perdet. Non hunc emptura decorem
Venisset, si pulcra domi; malè Dardane mores
Consuluit dare prompta tuos. Non flectitur auro.
Qui titulum paritatis habet. Victricibus olim
Armentis impensa fides, librantis habenæ
Non vendit nutum, veteris non immemor æqui,
Illa ne blande Paris vultu victore fruetur,
Cui gemit Hesione, sanguis cui fluxit auitus,
Alcide, quæ tela sui librauit in arces
Bellica virgo tuas? vbi tunc quæ prælia iactas?
Fatum vbi? plus actum est rapto Phryge, pocula natæ
Eripuit thalamumquè deæ. Sic molliter vltus
Aspera miscet adhuc superis dotatus Olympo
Flos Asiæ, veneranda deum, regumque propago.
Non meus instabilis labor est, aut gloria versus
Texere, non trepidas pensis vrgere puellas.
Non mecum Phoebus, mecum certauit Arachne:
Hos Pallas tibi pacta pedes, hæc stamina nectat
Plurima. Dij (fateor) faciles, & summa pacisci
Et dare: sed quid opes, quid regna, quid arma potenti
Adijciunt? cuius sceptrum pars amplior orbis,
Cuius opes Phrygiæ, cuius gens Dardana vires.
At si solanda est thalami regalis egestas,
Si uires, si sceptra nihil sine coniugis usu,
Munus habe Veneris, munus quo sparta superbit,
Munus quod dici Iuno uelit, esse Minerua.
Quid moror? internam propius rimare Dionem.
Res agitur tractanda palam: iam pectora nuda
Pandimus hac facie Phoebo duce metior astra,
Hoc vultu produco diem. Formose merenti

Gratare, & similem iudex ne despice uultum.
Sic effata, genas rapto depromit amictu,
Nuda humeros, exerta sinus totoque diescit
Ore. Pudet diuas Veneri cessisse triumphum.
Consulite ultores Phrygij, Venus excitat ægros.
Hac constant mihi visa fide: uel somnia certe
Pondus habent, hic fata sequor. Parete Dionæ
Quæ ciui lacrymas, risusquæ terminet hosti.

Libri Secundi finis.

LIBER

LIBER TERTIVS

PERIOCHA.

Ertius extremum Troiæ diuinat, & indè
Ad raptus Helenæ Paridem transmittit ad Argos,
Qui prius Hesionem captiuam reddere nollent.
Agmina Græcorum conspirant illico ad arma,
Et duo nymboso merguntur in æquore fratres
Tindaridæ tumido extendunt in gurgite palmas,

Soluuntur uarie consulta silentia plausu:
Ioalium Pæana canunt plebs, aula, Senatus.
Hic fatis uouet, ille deis, una omnibus una
Voce animoq; frequens plaudit Venus, alius ubique
Sanguis obit, factis ultro cessantia cedunt
Arua, coronato luget spoliata marito
Inachis, & raptos gemebunda reposcit alumnos.
Illustres superis epulas molita potestas,
Sacrificis bibulos lictoribus instruit ignes,
Totaq; thuricremis Panchaia spirat in aris
Venales emptura deos. At pauper acerra
Principe digna Deo, nostro placitura tonanti,
Mente litat pura, votis exorat honestis.
Celsior explicitas rapturus in ardua flammas,
Regius extruitur comestis floribus ignis,
Perstringitq; aciem. Procul his expirat ab aris
Hostia dira cruor, Veneri quod dulce propinat
Ductor, Aristæos latices, Melibæa fluenta,
Icarios haustus, fracti phoenicis odores.
Fronde comas nexæ, sanctoq; astare parenti
Iliades iussæ, spumantia lacte serenis
Cymbia deuoluunt flammis: rex ipse ministrans
Idaliam delibat auem, sic ante precatus.
Diua potens hominum, diuum imperiosa uoluptas
Vera deum soboles, nostri Tritonis alumna
Alma Venus, seu te conuiuam Thetyos urna
Poscit, seu nectar superum, seu forte papauer
Elysium, flecte hæc teneros ad dona iugales,
Hos dignare fauos: nec enim mactante securi
Grata minus pia sacra tibi. Si digna litamus,
Exorata ueni, partemq; haustura recumbe.
Celsa licet caleant centeno thure Cithæra,
Idalium modulos nectat nemus, ardua Cypri
In flores crescant uarios: incensa Cithæra,
Idalias uolucres, Cypri thyma, Pergama uincent.
His mentis, his (si qua tamen) uenerandæ Dione
Adde fidem uisis, sponsi memor adde fauorem,
Sola-

Solatam solare domum non improbus o o,
Vt tuus Inachias prædo prædetur alumnas:
Hesione contentus eat, Tritonia certe
Non neget, hosq; uelit melior Saturnia raptus,
Olim Asiæ (sed quid uulgata ac flenda reuolue)
Claruit imperium, formidandusq; Pelasgis
Phryx erat: inuersa est uetus alea respice Diua
Æneadas miserare tuos, Sic fatus in ignes
Hybleas inclinat opes ieiunaq; spirans
Nidor odorifero solatur sidera fumo.
Iam uotis sacrisq; modus, iam fessa reclinat
Flamma apices: alios Helenus prorumpit in æstus,
Bacchantemq; deum flagranti pectore nactus,
Vocales tripodum furias augustat in usus
Orsus ita: Heu Phrygij gens non præmensa futuri,
Quo noster spoliator abit? quæ nam illa carina,
Quæ Troiam mensura uenit? iam littora tangit,
Ite duces contrà. Sic interrupta profatus,
Plus dubios urit, pleno tamen arguit ore
Deiphobum; cui summa fides, & sola medendi
Copia, iussa sequi Veneris, raptum ire Lacænas,
Autores sperare deos, Quæ nam ista nefanda
Spes? inquit. Superum ne fides, coeliq; potestas
Incestum dispensat iter? prædantibus adsit?
Macte Paris sceleris, alios molite ministros,
Et somnum tibi finge nouum. Non fallere norunt,
Qui falli nequeunt orantem haud sustinet ultra
Troilus, utq; animo præceps, belliq; sititor
Et gladio consultor erat: Timidissime fratrum
Vade (ait) ò tenebris antri damnate loquacis
Vade, inquam, & quotiens usum tibi fallere plebem
Finge deum: nobis alios iam constat Apollo.
Ibit Alexander. Non si Cumana senectus
Aut aries Libycus, aut Chaonis obstrepat ales,
Iussum flectet iter: ibit, miseramq; reducet
(quod noles tamen) Hesionem conclamat herilem
Præceps ad nurum plebes excire tumultus,
Quos nequeat sopire potens, nec mensa futurum,
Audet, cum præsens metuat nihil, omnibus arma
Arma animis, mentiq; frequens illabitur Argo,
Laomedonq; iacens, & inultæ dedecus urbis.

Conclamanq; iterum. Quonam usque ò libera pubes
Dardanio cognata Ioui, patiemur inultum,
Tot iugulos rubuisse senum? tot colla parentum
Argiua nutasse manu? non impia sanxit
Atropos hoc etiam nostris incumbere fatis,
Vltorem non posse dari. Si numinis iram
Troia merens sensit, poenam quoq; iudice Phoebo
Dira Mycenææ debent conuiuia mensæ.
Ite duces, Venus hæc, hæc certior augur Apollo
Bella iubet, fratrumq; exhausta funditus urbe
Poscit in offensos Phrygio ductore meatus.
Vnde metus, metus unde uiri? concessit in ignes
Indutus Nessum Tirynthius, ecce timoris
Causa prior cessit. Spirat par Herculis Hector,
Ecce animos gens nostra dabit: si prima Pelasgis
Laurea, fas Phrygibus palmam sperare secundam,
Et nostros redijsse deos. Vos inclita saltem
Pignora, cæsorum iugulos lugete parentum.
Vos quibus uberior lacrymas iniuria nectit,
Vos pietas armata uocat. Sic uoce precantur,
Intenduntq; manus: ægras quum Panthus in aures
Priscos fatorum monitus serit, & quod ab ipsis
Extorsit genitor aditis Euphorbius index,
In medium pandit proles. Lapsura sub(argis)armis
Pergama, si Phrygias Helene conscendat in urbes.
His iam facta fides ducibus; uulgiq; tumultus
Flectitur. O quanto priscis noua mollius urgent.
Plus superi constant Pantho memorante futura,
Quam dicente Heleno: Priămi tamen ægra accessit.
Concilia Hesione, superos premit: audit, & audet
Dux falli: fatisq; fauet, quum fata recuset.
Atq; ita dic (inquit) alio die ordine fata
Antenor, memora iam facta. Necesse per actum
Constat uenturum, mutabile transit. Habemus
Iam cunctis grauiora minis, perfusa cruore
Pergama, nuptarum lacrymas, planctusq; parentum
Tu quoque uisa refer Phrygiæ repetitor alumnæ;
Atq; ita quæ passus, obiter tot cladibus adde.
His saltem cedat baccahntis fabula fani,
Et moneat potiora fides. Prius esse negabit
Vnda fluens, ignis urens, spirabilis aer

Quam

Quam dictet facienda furor; sic fatur. At ille,
Ergo (ait) ò ciues, rerum testanda priorum
Historia? an lapsa est nundum uetus? indice questu
Non opus est, ubi regna dolos, & bella loquuntur.
Vidimus emeritis foecundam ciuibus urbem,
Atq; alium regnare ducem: nondum Ilios Argis
Cesserat. Has ne uices uelox obliuio transit
Immemor, & longi præcidit tædia luctus
Impatiens languere diu? quin inclyta pubes,
Si iuuat inuiso mentes absoluere questu,
Armata decurre diu. Fortuna sequenda est,
Dum præclarum aliquid dolor indecoctus anhelat.
Nil grande, & longum: segnem timor obruit iram.
Hæretis, quia (sana) fata netant. Hæc silicet angit
Cura deos, æui tacitos uexare recessus.
Et rerum librare uices. Stant fata tenore
Fixa suo. Certam miseris si parca ruinam
Indixit Phrygibus, moriendum Marte triumphum
Si pepigit, meritum minuit uictoria segnis.
O falli facilis, si fas depromere uerum,
Deprendi insidias superum; Lernæus Apollo
Nostras uexat aues: & quæ metuenda minatur,
Dardanidis timet ipse suis. Sic ficta loquutus
Accinctos ad bella Phryges præuertere tentat.
Vos contrà cunctis potiora euenta futuris
Pendite. Donatos Tirynthius induit ignes
Æacidæ Senuere duo, nullique timendus
Aut puer, aut uirgo, quem fata minantur Achilles.
Ipse uiri uidi ipse uiros, & moenia, uidi
Vrbes: sed gelidos nil excitat, ite potentes,
Et iugulos aptate iugo, spretoque triumpho.
Reddite fatidicis uictores ensibus enses.
His uirtus accensa uiris, procul omnis ab acta
Religio, cedit Helenus, uittasque minaces
Abijcit, & lacrymis incusat fata sequutis

Dux coepti legitur pastor Paris, aduena quondã
Regni, nunc regis hæres: nec proficit Vrbi
Fatalem damnare facem, quum læderet ardens
Prægnantem somnus Cisseida. Pullulat alte
Flamma uetus, reuehuntque fidem præsagia plena.
It fati imperio Danaum rapturus alumnam,

Dardanus, & blandè debellaturus Achiuos
Prænelat fraudes. Cæsas non induit alnos,
Pinnarum suspecta strues. Numerosa uagatur
Tranquillo classis cultu: regalis oliuam
Prætendit pinus, tandemque erepta furori
Semimaris galli, non aduersante Cybele,
Miratur similes bacchari ad littora uoces
Hanc decor insignit, qualem progressior usus
Post longum lucratur opus, tabulata superbis
Præradiant inscripta notis, uestitur herili
Prora Tyro puppisque Tago, nitor erigit Indus
Antemnam spargitque intranstra cupressus odorem
Vela regens: certant uenti quis lintea tendat.
Purpureos discincta sinus at lene fluentes
Arcessit zephyros puppi præscripta Dione.
Instabat iam dicta dies, qua classis in altas
Propulsum poscebat aquas, cum lecta iuuentus
Priamiden sortita ducem per littora, ferri,
Discursu rapido, qualisque abeuntibus ardor,
Certatim fremere, & uarios miscere tumultus.
Haud mora succinctos Nabathæos agmine ducens
Hector in arma Phryges, comites per cærula fratri
Ire iubet, certantque rates stipare secuti
Pæonidæ duce Deiphobo Quin ipse Diones
Spes Anchisiades cum Polydamante secundo
Iungit opes: iamque effractas rapiebat arenas
In pelagus classis, humerosque, manusque secuta,
Cum tandem exclamans adytis Cassandra relictis
Fata aperit, turbatque Phryges. At sæua morantes
Impellit Lachesis pinus, uncosque tenaces
Rumpit, & intento percellit flamine uela.
Vltimus in socias fatalis prædo carinas
Prouehitur: multum Priamo frustraque rogatus
Nequicquam temere: uictori supplicet hosti,
Hesione contentus eat. Sin reddere raptam
Velle negeat, bellum intentet: sic format iturum,
Venturosque Phryges accepto interprete spondet.
Vix in conspectu Paridi patuere Cythæra,
Cum patrias permensus aquas, ad Nestora casu
Atrides molitus iter, Simountide pinu
Aspecta secum uoluit enr, quo unde; stupentque
Alter-

Alternis Reges figentes lumina uelis.
En qua fata fide rerum discrimina nectant.
Hostis adest, Menelaus abest, geminosque Lacones
Hermione sibi nacta duces Agamemnonis urbem
Visum ierat, Matrem cupide uisura secundam,
Plebs quoque Iunoni celebrem confluxerat Argos
Ludificum ductura diem, pontusque uacabat
Et tellus exuta uiris. Sic omnia casus.
Expedijt uentura potens, uictrixque Dione.
Prodit in abruptum prætentis insula saxis
Myrtigeræ sacrata deæ, pars una recessu
Abditiore latens refugos falcatur in artus
Deprensos furata sinus. Huc littore blando
Freta Phrygum pubes, puppes agit. Ipse propinquas
Sanguine sacrifico, Latoidos irrigat aras
Princeps, & larga cumulat promissa securi.
Ergo Cytheriacas præceps it fama per urbes
Priamidem uenisse Parim, plebs undique portus
Decursu complet ac pollens ore Lacæna
Ignotos uisura uiros ad littora gressus
Dirigit, accliuemque freto deferttu Helæam
Postquam Helenes Paridi patuit præsentia classem
Deserit: ac formæ fidens, & conscius oris,
Huc illuc gressum librans, qua tyndaris ibat,
Indefessa uagis incessibus ocia texit,
Certantesque offert uultus, incendia nutrit
Mutua, captatumque breui inctatur amorem.
Quippe nec ad cursum præceps, nec segnior æquo
Librato gestu formam iuuat, actus in armos,
In caput erectus, tenero delibat arenam
Incessu Figitque oculo mirante Lacænam.
Oblitosque gradus sistit: suspectus haberi
Mox metuens, transfert celeres ad cætera uisus,
Ceu stupeat quidquid spectat. Moderantius illa
Obliquos uultus, & non ridentia plebæ
Ora gerit, totasque uelit cum pectore nudo
Ostentare genas: sed castigator adultos
Comprimit excessus animi pudor, ægraque mixtus
Pulsat corda metus: sentit Paris ardet, & audet:
Promissorque ingens, facilis præsagia prædæ

Ducit amor, dum signa iuuant, dum nutus oberrat
Interpres, cordisque uagi præsentior index
Leno oculus taciti garrit præludia uoti.
Vt verò explicitas peregrini Tyndaris auri
Blanditias hausit, compultaqne murice uela
Conspexit, quid agat hæret præbere rogatas
Prompta manus cogique uolcus: ac turba precandi
Stipatrix, iuueni fas inuidet, inclyte prædo
Ne propera, dabit illa manus, manus aurea uincet:
Plus opibus, minus ore potes. Cicerone secundo
Non opus est, ubi fantur opes. Quin ipsa rapinis
Blanditur fortuna tuis, urbs, aura, Lacæna
Nuda, fauens facilis coeptum iuuat, urbis Helæa
Nomen in hanc pelagus undis decliuibus actum
Proxima littoreis delambit tecta procellis,
Et medias impingit aquas, clauditque profundo,
Hic Latonigenis cognatas struxerat aras
Prisca fides: Iubet hic noctem regina propinquam
Excubijs hilarare sacris, templum ipsa superbum
Prima petit, solitoque deos implorat honore.
Res cupido perlata Phrygi temeraria Sancit
Consilia, indulgetque aditus in vota secundos
Sollicito maiore Venus: rapere haud mora nuptam
Victor & imbelles populari destinat aras.
Tantaque præcipitem pulsat lasciuia mentem,
Vix noctem expectat, suspenso uespere credens
Zelotypum Titana suis liuere secundis.
Fregerat Hesperias radijs languentibus undas
Phæbus, & astrorum medio poscebat in alto
Nauta diem: tellus, aer, mare, celsa remenso
Consopita deo, strepitu defuncta silebant
Vndique, & in teneros nutabant ocia somnos.
At paris obsequio noctis presentius audet
Impatiens differre, deos Veneremque secutus.
Primus ad imbelles thyasos, & debile uulgus
Armatum maturat iter, ludentia turbat
Phana ferox, non hospes Hymen; non coniuga
sacra,
Hospitij non obstat honos, non ultor iniqui
Asperior tutela deus. Temere omnia præceps
Aspernata Venus, nil respectura decorum,

In facinus uotunsque ruit ; rapit ergo Lacænam.
Tendentemque manus, & læta fronte vocantem
Dardanus : aut rapitur potius. Gratare trophæis
Prædo tuis, agnosce deos, post aspera multa
Excidium luctatus abis, reuehisque parenti
Quas nollet peperisse faces. Heu perdite nescis
Quas tecum clades, quantos fugiente tumultus
Classe refers. Tuque Herculea corruptior vnda
Bellerophonteo flagrantior igne, sereno
Certa minus, thalamos linquis Ledæa Iugales :
Et spreto totiens iterum quærenda marito,
Nunquam rapta fugis : nunc ò Lilibæa vorago,
Latratus syculi, Libicus teuor, & quod in omni
Sæuit triste Mari, mixtis huc confluat vndis
Has infestet aquas, primosque vltrice procella
Amplexus medium soluat mare : multa nocentes
Mutat, si vetitis velox occurrerit ausis.

Postquam exempta quies, & mœsto pulsa fragore
Insolia turbatas hausere silentia voces,
Aure prius mensi fremitus, vbi & vnde tumultus,
Armati cognata petunt oracula ciues.
Hic tritas stridere lyras, hic pocula cernunt
Effuso calcata deo, funalia, lucem
Ponere, & effracto lacrymari lampada vitro.
Mirati qua clade noua iucunda sileret
Relligio, quæ causa pios inopina tumultus
Flexerit aduertunt alias ad littora (voces) lites
Et toto sonuisse mari : quò perfide leno
Hospitij temerator abis ? sic digna rependis
Regales prædate thoros ? his nobile vulgus
Excitum, arma fremit, raptaque superstite turba
Inuadunt Phrygios. Illi nec pandere vela
Molirique fugam cessant, nec iungere bello
Dignantur dextras : contenta paupere pugna
Sola tamen tumidos pertentat gloria, captis
Iniectare manus, proprium quum quisque trophesi
Ostentare paret, aut ciue, aut virgine rapta

Ecce redit Paphiæ meritus virgulta coronæ
Victrices vinctura comas, Tenedoque potitus
Iam minus audentem solatur prædo Lacænam

Iam tandem patriæ memorem, sed gnarus adulter
Pollicitis fluxis mœche sancire fauorem
Et fictos lenire metus, ebur aggerat Indum
Tura sabæa, Midæ fluuios, & vellera Serum,
Ac mundi maioris opes quodque educat aer
Iucundum, pontus clarum, vel fertile tellus.
Hæc faciles emere thoros, domuere rebelles
Amplexus, pepigere fidem. Non iam oscula reddit,
Non reddenda negat Helene, sed pectore toto
Incumbens, gremium soluit, premit ore latentem
Furatur Venerem: Iamque expirante Dione,
Conscia secretos testatur purpura rores.
Proh scelus, an tantis potuisti pessima votis
Indulsisse moras? expectabatque voluptas
Emptorem? ò teneri miranda potentia sexus
Præcipitem in lucrum suspendit fœmina luxum.
Nec nisi conducto dignatur gaudia risu.
Res hilarat vulgata Phryges, Pryamoque Sereni
Clarescunt vultus, rugas rarescere sentit
Infelix animi morbus, dolor, improba paulum
Cedit hyems mentis, voto dux angere sperat
Reddenda Hesionen Helenam si reddat Achiuis.
Nondum Sygæas portu digressus arenas
Dardanus attigerat meritos mentita triunphos
Obuia (turba) pompa subit pars curru vecta superbo,
Aerium suspendit iter, pars extera casum
Haud metuens, gressu vestigia paupere rexit
Obsequio contenta pedum: & quæ cura nouorum
Inachiam visura nurum plebs currit anhela
Contemptrix operæ nutricis, & immemor artis
Nec lucri meminit, prædam dum spectat amœnam.
At cui sublimes humeros proceraque colla
Inuidit natura breuis vel desuper altis
Incumbit tectis, vel recto calce fatigat.
Articulos, humilesque gradus suspendit in altum.
Hoc populo dederat vulgati fama decoris
Certamen mirandi Helenam subit illa pudicè
Ora gerens, oculis nusquam vaga, voce ferenti
Spectantum pudibunda parum, mixtoque nitore
Sidereas * neutrata genas. At regia vates
Vt venisse Parim certo Cassandra relatu
Audit,

Audit, & adductam monstrum fatale Lacænam,
Ad tripodas questura fugit, ramosque loquaces
Ore premit, poscensque deum non irrita longum
Fatis plena redit. Claret interprete vultu
Extorti vindicta Dei furiosa potestas
Imbelles vexat artus, ceruice rotata
Crine vmbrante humeros, oculis spargentibus ignem,
Et (facis) facula prodente fidem nunc liuida vitrum,
Nunc flammata facem superat, nunc pallida buxum.
Tali se medijs procerum tot milibus infert.
Ore ferens, tremuloque gradus, ix ebria figit,
Atque ita Tyndaridem cernens: Tunè illa iuuenca
Quæ saltus ingressa nouos, præsepe paternum
In cesta liquisse fuga taurumque iugalem
Diceris, & nostros petis importuna penates?
Ite viri, deus ire iubet, pontoque vel igne
Maternas abolete faces, ne dura sequatur
Quam cecini clades. Sic paucis questa quiescit.
Expediuntque deum suspiria longa relictum.
His hilares hærent animi, totusque fauentum
Sopitur strepitus. Fauissent agmina vatis
Imperio, motas reuerentia principis iras
Obruit, indignisque datur Cassandra catenis.
Rex Helenam lenit, inopinaque probra gementis
Solatur blandus: suspiria vatis anhelas
Excusat furias, celeresque ad iurgia voces,
Et vitio capitis solitos sæuire tumultus.
Nec mora lasciuit solenni regia cultu
Imperijs ornata ducis, tædasque pudendas
Tollit adulter Hymen. Melius caligo profunda
Pollutum mersisset opus: quid nomine sacro
Incestum phalerare iuuat? prætendit operta
Bracteolam caries, agnum lupus, vlcera byssum.
Sed famam fraus nulla latet. Non vna duorum
Esse potest: nam prima fidem dum fœdera seruant,
Alterius non vxor erit, sed præda cubilis.
Interea Graium præceps perlabitur orbem
Luctus, & Europæ dotatas nomine terras
Armato rumore quatit. Læduntur in vno
Vna omnes, seu quòd populos iniuria regnum

Acriùs incendit, seu regnis prælia liuor
Induerit seu quisque suas præsumit in iras
Quod fieri sibi triste potest: quod flere per actum
Quod que pati potuere gemunt. Hinc omnibus idem,
Idem animus, similes scelerum præcidere motus,
Et thalamos sancire metu ruit ocyus ergo
Non iussa expectat populus, belli ardor inerti
Nascitur, augetur forti, sic prælia vulgus
Præcipit: at viduos it solatura penates
Clara ducum series Maleæ quos erigit vmbo,
Quos Larissa fouet, quos Græcia cætera nutrit.
Enumerem? facilesque fide dictante meatus
Victrices danaum certo sequar ordine vires?
Quæ loca, qui reges, pelagus quod quisque fatiget
Classibus? ac celebres hac noui parte camœnas
Fraudari titulis, auresque offendere molles.
Pauca tamen studio non ægrescente fauentum
Succintè dixisse velim, numerique sigillo
Inratas signasse rates. Fert bella bis vna
Bis centum, & decies centum, quas vndique raptas
Cecropij, vocat vnda sinus, & Apollinis æquor,
Huc acies, huc arma meant hinc bellica classis
Ordiri disponit iter sic culmen herile,
Imperij iussit, statuit consulta potestas.
Ast vbi gesta Phrygum geminos vulgata Lacones
Concussere fremunt ambo, dolor excitat ambos.
Ambos ira quatit. Non sic orbata leones
Lustra indignati lugent, non fulminis ales
Sic gemit elinguis inopina silentia nidi.
Haud mora conscendunt classem, lesboque relicta
Dum præceps animus, & nil decoctius audet
Ira recens, nullos expectatura sequentes
Haurit iter fluidum pietas memor: alta tenebat
Castor, & Iliacas iam iam poscebat arenas
Excidium latura ratès, nox obuiat atra
Defensura Phryges, armatique aeris ira
In strepit, & geminis expugnat vela procellis
O pietas, qua nulla deum præsentior ambit
Virtus: ò mitis fraterni candor amoris.

Soal

la hæc in geminos cessit discordia fratres
iscordes habuisse metus : hic illius, ille
uius fata timet, quotiensque illabitur æquor,
uergitque latus puppis subitura profundum,
quoris occursum certatim vertice prono
nticipare parant ; & sic proclamat vterque :
me dira Thetys, in me sæuissime Triton
as intende minas, tantos molire tumultus,
unc serues, huic parce precor : tandem acrius acto
ıcumbente Noto, nil iam sperante carina,
ædæi iuuenes nexis per colla lacertis,
ata simul simili deponunt corpora fato.
Desine Cecropij funesta licentia pagi
cestos generare deos : non fabula cœlum,
d virtus non ficta dabit. Quos cæcus ab alto
ersit in ima furor, in summos erigis axes,
similes Iouis esse iubes : quos ignis in auras,
scopulos sparsit fluctus, mentiris adeptos
dera, gentilisque preces deludis acerræ
ndaridis quos ausit hyems, dans Attica Cœlum
bula, Castoreos casus Pollucis in ortum
ngit, & alterni redimit dispendia fati.
neutrum testata deum, feralis vtrique
ropos iniecit laqueum, quo fortibus ægros,
o fontes placidis, inopes quo regibus æquat,
la tamen fatis Lædeum Lesbos amorem
ncesisse negat, captosque secuta Lacones
os nec apud Phrygios, medijs, nec reperit vndis,
edidit esse deos : sterilique reuersa fauore,
is vrbes auxit, ture aras, marmore templa.
Britonum ridenda fides, & credulus error
turum expectat, expectabitque perenne.

LIBRI TERTII FINIS.

LIBER QVARTVS

HYPOTHESIS.

ARgolicos, Phrygiosque duces locat ordine Quartus.
Dira canunt iri destructum oracula Troiam.
Barbarica cum gente manus mox Græcia pugnax
Conserit, & Teutras expirat vulnere tactus,
Mandat ad Elysios campos quem pompa celebris.

Ostquam Mygdonias bellatrix fama per vrbes
Armorum vulgauit opus, concussa minaci
Barbaries motu, trepidis, coniurat in arma
ibus, & totos Priamo Mars excitat ortus.
nus opes Phrygibus Zelia tradente sequaces
nmodat Amphion, Socium cui Pandarus arcum,
nsortem Adrastus gladium rapit, hospes iturum
truit Amphimachum Colophonia ducit alumna
bellum Lyciam socio Sarpedone Glaucus.
rticolæ Thraces X antippum, Memnona Mauri,
onidæ Pharcum, sequitur Zizonia Remum
aemus & Capesus, & quorum nomina longum
quato sermone sequi, stipare cohortes
rtant, & se se numero vel robore vincunt.
t Ganges Arabem, syrium largitur Orontes,
t Scythicos Tanais: geminoque obnoxia mundo
pa duplex, bellis populum partitur vtrumque,
cta ducem geminum migratque in prælia quicquid
ma dies, orbis oriens cunabula Phœbi,
ntis alunt quicquid Asiæ dispendia quicquid
rmus aquis, Taurusque iugis includit, & omnis
acos legio tendit munire penates
s inter fremitus, certantumque ardua regum
bora, pugnaces iactantius armat alumnos
oia potens: nulloque locum sperante priorem,
dignæ vires cognataque celsius arma
insurgunt: toto sed Troilus agmine princeps,
lmineusque Hector, par bellis impetus, æqua
lgi tempestas titulis præcellere certant,
dubia alterno contendit fama fauore.
tera fraterni Martis numerosa potestas,
ictu quemque suo discretis fulminat ausis.
quod Priamidas, tot iurent Hectoras esse:
tot Troes, tot Marte pares tibi Troile dicant.
Nunc vtinam quo quisque animo, quo fulserit ore
uis membris inscriptus honos, quis pectora motus

Extu-

Extulerit, meminisse quem, vultusque peremptor
Suscitet eloquij virtus, oculisque sepulti
Pectoribus viuant scripto præcone tyranni.
Sic olim positos populis mirantibus offert
Elinguis pictura viros, sic culta profatur
Charta duces: oculis hæc blandior, auribus illa.
Celsa duci Priamo latè surgentibus armis
Effulsit ro seum ceruix caput, ardua scribunt
Membra virum, blandoqhe genas terrore minaces
Regius ornat honos: placidæ vox nuncia mentis
Nil tumidum, nil triste sonat, propiorquè precanti
Mollibus imperijs famulantes instruit aures.
Hector magnanimum librato culmine pectus
Erigit, intorto candet coma crispa capillo,
Succintum complexa caput: blandeque recisos
Furatur vox (blesa) blanda sonos, pernicia membra,
Mens placida in ciues, faciem lanugo serenam
Induit, ac visus acies obliqua cadentes
In geminas spargit partes, semperque supina
Occiduo stabilem contristat lumine vultum.
Ore pares, patremq̀he genis (vultuquè) matremque secuti
Priamidæ gemini studio certante Mineruam
Partiti, colit hic artes, hic arma fatigat:
Deiphobum Mauros, Helenum demulcet Apollo.
Troilus in spacium surgentes explicat artus,
Mente gigas, ætate puer, nullique secundus
Audendo virtutis opus, mixtoque vigore
Gratior illustres insignit gloria vultus.
Imperij cupidus, habiles prolatus in armos
Siderea verniat acie Paris, ore serenus
Eloquio lenis, pede præceps, strenuus armis,
Vertice flauescens, frontemque auctura superbam
Præreferat tonsura genas, in summa recurrens
Tempora: neue vagans formæ furetur honorem,
Cæsaries, vtramque comam sua detinet auris.
Crine minax, vultu placidus, sermone serenus,
Affatu facilis, oculo nigrante venustus,
Consilijsque pius, stabiles libratur in artus
Eneas

...s fusis humeris, & lumine grandis.
...nor tenui productus corpore, sura
...nta motu facili, quo nemo suorum
...ias vel nosse prior, vel nectere maior.
Regius incendit Hecubam decor, ardua pingit
...ia nec partu species effoeta frequenti
...ida vectoris vteri dispendia sentit
...s victrix, nil molle monet, nil debile dictat,
...i difficilis, at miti blanda rigorem
...t, afflictis clemens, & ciuibus æqua.
Forma, modus, pietas, sensus, pudor auctius ornant
...tomachen erectam humeris visuque serenam
Non membris egressa modum, non cæca futuri
...a gena tereti, suspecto crine cruorem
...titur flagratque acie Cassandra micanti.
Iliadum populo victore Polyxena vultu
...adiat, solique decus speciale meretur
...ea membrorum series, ridentis ocelli
...diciæ, pede fulta breui, procera venustas
...itis, erecto librans vestigia gressu.
...culos non æquat ebur, non lilia colli
...ua non rutilum pauonis fimbria crinem.
...humilis, simplex facilis, nil turget herile,
...varium fingens, nunquam frustrata petentes.
Martius ornat honos Agamemnona, fusa vigorem
...aque membra fouent, vultu præcone potestas
...et, & regem species armata profatur.
...ta virum phalerant cirrho candente, decora
...us, nobilitas, diues, facondia prudens.
Gratior æquato Menelaum forma venustat
...ta statu, virusque comæ geniale rubentis
...ns domat: ipse actu mentitos iudice crines
...uit, acceptus noto gratusque merenti.
...lax magnificus, hilaris, plus æquat Achilles
...tu Phœbum, animo Gradiuum, Pelea membris:
...pectus laterum laxatur culmen in arctos
...spatur Cirrhos coma myrtea, crinis in armos
...rimitur poplesque gradus consurgit in altos.
Actorides acie grandi vernansque decoris

Artubus eloquio leni, qui cura iuuare
Muneribus, constare sibi disponere cunctis.
Vox teneris discinta iocis, mens ardua, fusi
Artus, Locrensis titulos Aiacis opimant.
Aiacem Telamone satum coma pulla venustat
In torquem collecta leuem modulata serenis
Lingua sonis mens fraudis hebes, sed strenua bellis.
Ore hilaris, modiceque humiles collectus in armos
Dux Ithacus, prudens consultum pendere, gnarus
Obliquare dolos, doctus captare loquendo.
Voce ferox, animo præceps, feruente cerebro,
Audentique ira validos quadratur in artus
Tydides, plenisque meretur Tydea factis,
Sic animo, sic ore fero, sic fulminat armis.
Nestora magnificat morum prudentia, custos
Consilij librata fides, & sobria dandi
Gloria: prorectoque humeris, senioque nitenti
Nasi grata minus breuitas in curua sedentis
Phyllacides vernante gena, candente capillo,
Alite mobilior, Schytica torrentior aura,
Ardua nulla timens, animum non viribus æquans,
Nil graue, nil durum censet, nil linquit in ausum.
Ore virum fassus indignarique minaces
Suspendens ceruice genas, liuore superbo
Obliquat socios Pyrrhus scribuntque ferocem
Ardua membra teres oculus, proiectior aluus,
Texendis vox ægra sonis, teneroque laborans
Eloquio lingua blesos frustratur hiatus.
Naupliaden tenui progressum corpore, lenem
Magnanimum, prudens animi moderatur honestas.
Arduus in fastum, pingues demensus in artus,
Crispanti vestit humeros Podalirius vmbra.
Cæsaries ceu ruffa iacens, patientia supplex,
Vis temere ausa nihil, pietasque Machaona pingunt.
Impia præcipitem natura Meriona mergit
Inuidiæ cinctum stimulis, curæque tenacis
Defessum excubijs, teretes cumulatur in artus
Carnea massa tumens animique ebullit Erinnys
In caput, in corpus reliquum. Liuescit in vstum
Sanguineis pectus maculis, gena disputat hydris,
Indicio

licio peiore virens : & mentis anhelas,
acusant), Accusant furias flammati incendia
rinis.

In medium librata statum Briseis heriles
mit in affectum vultus, nodatur in æquos
nicies crini a sinus, vmbræque minoris
licias oculus iunctos suspendit in artus:
itijs formæ certant insignia morum,
ria simplicitas, comis pudor, arida nunquam
centi pietas, & fandi gratia lenis.

Tyndaridis geminis geminum nihil, vnicus ambos
s honos, ambit, similis flauescit vtrique
nis, par hilares augescit risus in orbes:
uus membra modus concordes pectora motus
iciliant, spirantque vnum gena; lumina, mores.
pares varijs præsumunt nomina formas
tinxisse notis, at victor vindice vultu
dit dubios error; vocumque repugnans
idio, alterno confundit nomine nomen.

Inclyta cognatos æquat Spartana Lacones
tu, crine, genis: sociæ cunabula stirpis
oris testatur honos, at plenius hau it
reum Ledeaq Iouem, totosque per artus
ea materni spirant mendacia cygni
iuum frons fundit ebur, caput exerit aurum
atis crinale comis, gena candida byssum
at, dextra niuem, dens lilia, colla ligustrum.
s in expleto crispata volumine, visus
bitor, nasusque vagi venator odoris,
unt alternum titulo certante triumphum.
uctum modice mentum candescit, & alta
us vt pressis insidant basia labris,
ius in roseum consurgunt ora tumorem.
lit apex humeros, pressum tegit vbera pectus,
succingit leuitas, tractusque lacertos:
reuis incessu terram libante supino
iuum suspendit iter, currumque decora
ilitas compto libramine ponderat artus.
superciliјs labes iuterflua raris.
aci macula tenues discriminat artus.

Ac

At nimis insignes latebras secretius ornat,
Vitalesque colit thalamos, & digerit vrbem
Interior natura suam cor principe motu
Libratum disponit opus, modulamina linguæ
Limat pulmo loquax, modico dispensat hiatu
Splen risum, facili fel castigatius ira
Vritur, ac teneri scintillat mollius æquo
Pruritus iecoris, meritæquè insignia famæ
Mergens natiui titulos incestat amoris.
Hoc monstrum non ales edax, non labile saxum,
Non axis torquens, non mendax vicerit vnda.
Cum bene fracta tepet, moriturque sepulta libido,
Respirant plenis incendia pristina fibris.
Sic Helenen totam pars vnica mergit, & ipsum
Excitat in cladem regnis certantibus orbem.
Iam Pandionios collato robore portus
Argiuæ tenuere rates, spaciumque negabat
Terra viris, velis aer, & puppibus æquor
Quum tandem licitos poscebant bella meatus,
Et iussas libare vias, ac Delphica missum
Fata explorabant, refugasque euoluere Parcas
Actoride socio Phœbum prælibat Achilles.
Mira fides, quos præcipites in prælia traxit
Impetus, atque omnis nocuit mora., sponte quieti
Pigrescunt votis, placideque oracula poscunt.
Ægra dolor differt suspiria, gloria palmam,
Ira minas, hærent suspensis agmina bellis
Expectat antri veniam Mars ipse loquacis.
O uarijs delusa modis, gens credula curæ
Gentilis, risu an lacrymis, an flente cachinno
Ægypti portenta querar? Memphitica sulcos
Relligio vestit, in cortice marcet, in hortis
Crescit, nunc terra serpens, nunc aera sulcans.
Plus errant responsa tamen, plus spiritus ille.
Quem miseræ poscunt animæ, quem nomine pulcro
Præsumunt censere deum. At non mugit in antro,
Quem suus autorem mundus sonat: ista priorum
Noxia simplicitas in nostros defluit annos,
Incestatque fidem. Nam ceu Balearicus augur
Gentiles distinguit aues, vel voce, vel alis,
Vel gestu vario venturis omina ducens,

Rider

:ntem, ſic odit anus præſaga ſoporem,
)ris vacui caſum timet: augure plauſu
ix volucris, aut indice nunciat aure,
pitibus numerum diſceſſuriſue receſſum.
ta quidem captata diu fortuna ſecuta
edit, inſidianſque hoſti male credula fallit
ora, vt in fatuum decliuent pronius vſum.
nelius ne labe leui mens caſta labaret,
urium neſciſſe fuit veterumque ſepulti
aſſent ritus: quorum decreta ſecuti
ugenæ ſummis oracula Delphica votis
lorant prior Æacides lictoribus aras
uit &) ambit & has donis tandem ſolemnibus
iptas
hidis; voces pandit venalis Apollo.
Vincitis vltores Danai, graue Marte biluſtri
:f opus, decimum ſequitur victoria bellum.
ous Æacides fatis excitus, in omnes
:tum tripodum ſocios partitur: & ecce
orides Calchas medijs congreſſus in antris,
:ordeſque deos, & conſona fata reuoluit.
patriæ, & proprijs ſcitatum oracula regnis
:rat, hoſque adytis monitus effudit eiſdem
ien idem. Non ò ſuperis gratiſſime vates
i petis dabitur patrijs clementior aer
s, ieiuni populator Syrius anni
let, & plenis pingueſcent meſſibus agri:
: moras, te bella vocant, pete Cecropis vrbem,
ces diſpone acies: tibi bellica cedet
a manu Mopſus oculis, & pectore Neſtor.
quidem, ſæuiſque virum mercanda ruinis
nidas luſtro ditabit palma ſecundo.
hilares ſocias iungunt in fœdera dextras
ides Calchaſque pares; quippe altus vtrique
is honos, regni æquus apex: at maior Achilli
it amor belli, Calchas tranquillior extis
uiſſe Deos, & cœli noſſe meatus.
s vnit iurata fides, conſortia primæ
ius auget amor, nec iam partitus amicum
let Actorides, ſed pontum (lætior) lenior haurit
ducem torquet ſocio Calchante carinam.

Va

Vt tripodum vulgata fides, per castra, per vrbem,
Per puppes, certo iam claruit indice, cunctos
Bella iuuant, cunctis iam pulcrum vincere, tardum
Marte frui: munit eques armis, nauta ceruchis,
Ciuis messe rates. Pauci quos debile pectus,
Mens plebeia iacens animus, ne scire triumphos
Iussit. & abiecti mersit caligine fati
Aut acies metuunt, aut lente vincere damnant
Lon a decennalis mensi dispendia belli
Quum casus cedant varij, cum prælia nulli,
Sanguine cum multo paucorum gloria vincat,
Nos tamen hos etiam regum reuerentia flectit.
Et passura pares consors vicinia motus.
Ergo animos hebetes mendax audacia frontis
Dissimulat clamorquè minax despumat in ausus.
Haud mora corripiunt classes, his pendula pandit
Dextra sinus, ceruix alios defixa fatigat
In fluctus latura rates, hi robore textas
Ædificant intranstra vias, mordacis habenæ
Nexibus indulgent alij laxantquè carinas:
Quum subito egressos inopino turbine turbat
Nimborum pincerna Notus: noxq; imbribus hausti
Ebria tela, viros, puppes, humentibus vmbris
Inuoluit, cogitque ipsos dubitare magistros.
Errat cæca freti classis, solitosque procella
Egressus obiecta negat fluitantia pinum
Percellunt mediam repetito verbere vela.
Primus vt à prora surgentes conspicit imbres
Testorides, frustraque duces contendere diuos
Præsago iubet ore sequi nolentibus austris
Cedere & armatos ordiri ex Aulide cursus.
Parent Æolios nutus vatemque secuti
Graiugenæ, & flexis repetentes Aulida (proris) velis
Montiuagæ Phœbes pacem implorantibus aris
Conciliant, largoque exorant thure meatum.
Ilicet irato bibulæ Tamanthidos arcu
Cœruleum (mutante) mirante iubar, ventoque sereno,
In risum redeunte polo detersa meretur
Iuno

no Iouem, atque hilari solatur flentia vultu
ıbila proscriptoque Noto, lenique susurro
ante vias, maiora petit suspiria classis.
go deum nutu librantis flatibus vsa
ıboicas numerosa ratis descendit in vndas.
onsumptura fretum, totum sub puppibus æquor
e stupet, certat perplexis nauita remis
ıis prior, & iunctis confligunt ictibus æra.
c geminas miratur Athos Xerseius vmbras
notum velis texit mare, sic tua syluæ
oce potens Orpheu modulantia plectra secutæ
stonios longis clausere amplexibus agros.

Dum medijs spaciantur aquis, securaque fandi
cia sopitus pelagi non inuidet æstus,
sonium relegens Philoctetes præuius æquor,
as, inquit, passi syrtes, his Hæsimus vndis,
os Cyanes tulimus scopulos, Phrixea secuti
ellera, Lemniacis domus hæc Thracensibus illa,
æc Paros, hæc Naxos. Sic cuncta rogantibus heros
xplicat, agnoscens veteris vestigia cursus
soniasque vias: sic quæ subeunda, magistrat:
ıæ vitanda, docet: quum tandem hostilis arenæ
lapsi gremio, sæuis clangoribus vrunt
ıra, & iratis impingunt littora contis.

Protinus effuso per castra per arma tumultu,
ttoreas populantur opes, & proxima ponto
œnia Dardanij titulo malè tuta tyranni.
ndem comestis spolijs, & diuite præda,
ınsumunt inopes flamma victrice penates,
classes repetunt: & quas fecere fauillas
abi medijs gaudent per cœrula velis.
ima tulit Tenedos grauiores militis iras.
on solas dequesta faces, non rapta metalli
ndera, sed prorsus gladij consumpta furore
piraſſe gemit, iugulum puer ensibus affert
berbem, tremulumque senex, & tyro comantem,
c ducibus strepitu sedet expectare sepulto
aci responsa ducis. Calydonius heros
creto procerum socio legatus Vlysse
ligitur qui dicta ferat, qui pace sequestra
s Danaum, Spartæ spolium, raptamque reposcat.

Interea Æaciden stimulantibus excitat ausis
Impatiens languere animus furor intima pulsat
Martius & residem mens arguit effera dextram.
Consorti studio similis præconia famæ
Telephus affectans, it iuncto robore Mœsos
Prædaturus agros: venientia bella Caycus
Horret, & in voces cantu stridente remissas
Plangit alumnus olor: peregrinum Naiades hostem
Non ausæ vidisse timent, tutasque sub vndis
Venantur lacrymas: pecudum lasciuia cessat,
Iam studiosa minus, & floris, & amnis, & vmbræ.
Quippe ferox vrbes, fluuios, & pabula turbat
Æacides: rapitur quicquid vel dulce, vel vsu
Egregium, vel Marte iuuans, vel pace decorum.
Cultores iuga questa boues, fugiente colono
Decisum mirantur opus, mirantur abactum
Septa gregem; quacumque vagum fert impetus hostem
Castra, casæ, sulci, syluæ testantur Achillem.
At Teuthras postquam bella increbrescere sentit,
Ciuiles miseratus opes, & numina ruris
In prædam cessisse nouam, parat arma cohortes,
Excitat, & totis occurrit viribus hosti.
Æacides oblata nouæ præconia palmæ
Lætatus varijs intentas raptibus alas
Colligit, hostilemque addens in verba cachinnum,
Sistite, ait, defensor adest. Nec plura, feroxque
Fertur in obiectum nimbis torrentior hostem,
Ense metens medios prostratamque impete primo
Calcat equo victore aciem. Res plena stupore,
Turba fugit, solusque fugat: sic igne trisulco
Tota pauet percussa domus, pars ætheris iram
Sentit, at in cunctos spargit sua fulmina terror.
Haud aliter diræ furijs exterrita dextræ
Barbaries dat terga viro. Fugientia primus
Indice deprendit curru vestigia regis
Æacides, quippe æris apex radiantis inertes
Accusat latebras. ò noxia gloria rerum:
Tuta inopes fatis adimit fuga notus in auro
Dux timet, & vitæ discrimina ditia gestans,

Cum

m vellet latuisse, perit. Iam sæua cruores
sta alias hausura fluit, primusque tepebat
uro, cum parma repetitum Telephus ictum
pulit obiecta, dextramque elusit inanem.
ssilis innocui mixta pudor asperat ira
iciden frendet, atque ignescentia torquens
mina: Tune meos (ait) ausus fallere nisus,
steriles quassare minas? sic fatus in ipsum
orasset iaculum, timido cum Telephus ore,
u parce exclamat: procul hæc fortissime gentis
yrmidonum, auertant superi probra: tunc bis
ullum
cuties hostem? quisquis vel sensit Achillem,
ficiat cecidisse semel: tua fulmina passus,
erius non mortis eget: cur torua minaris?
n tegimus, meruitque tamen, scis ipse tumultus
Diomedæi furias gregis. Atra nefandi
ota ducis, longis hominum satiata ruinis,
rculea cecidere manu: stratoque tyranno
tior in patriam reducem Teuthranta regressus
t crebras acies, & equorum bella recepit.
: triumphanti satus Hercule, Mœsa subisse
gna, ducisque hospes blandos coluisse penates
tutor, ac nemini gratus: sed dicere longum
e mecum gessit, patris memor. Hinc mihi lap-
um
gere, & gladios tutari cura timentem,
ardum venisse pudet; quin Martia magnum
ianus Æaciden, vt non sensura fatiget
mbra trahit, facilique animo noua suadet Erin-
is
ra velle nihil, nil citra posse, ferendum est,
redimus) cedimus, hosque artus gelidos, hæc
eddimus exta
rici calcanda rotæ, sic fatus, in altum
lato clypeo, pauide tamen, vltima questum
i ducem monstrant, friget cruor, oraque pallent
stante anima. Tandem miseratur Achilles
noscitque manum: sic multa fera furorem
iperat, & pœnis tandem satiata supremis
udata feros differt clementia motus.

At Teuthras vbi dura ægris insidere fibris
Altiùs, & certam minitantia vulnera mortem
Sentit: Habe Mœsos, inquit, te Telephe noster
Poscit honos, quis enim propior, quis dignior heres?
Me tuus Alcides Thracensi vrgente tyranno
Edomitis absoluit equis, sceptrique quietem
Sanxit, & armatos in pacem reddidit annos.
His meritis tibi regna damus, quæ perfida fati
Ira negat prædata mihi. Te lenius astrum
In senium serosque dies, & summa reseruet
Tempora, regno hilarem. Vix hæc, & frigida fessis
Atropos inserpit labris, turbata rigescunt
Lumina, hebent sensus, viuoque exuta calore
Membra gelu letale subit, mens libera tandem
Euolat, & socios redit inspectura Triones.
Telephus vt vacuos spiranti sanguine vultus
Conspicit, effuso miseranda in vulnera fletu
Funus herile struit. Quicquid vel mulcet odore,
Vel virtute ligat neruos, artusque fluentes
Continet, aggeritur busto. Compescit hiantem
Dextra premens ictum. Fluxum domat arcta cruorem
Fascia, & obstrusos frustra negat ire meatus.
Regia conspicuis moles inscripta figuris,
Exceptura ducem, senis effulta columnis
Tollitur electro vernat basis, arduus auro
Ardet apex radioque stylus candescit eburno,
His excepta silex artus clausura verendos
Iaspide vestitur. Gemmæ quas littoris Indi
Diues arena gerit, aurum quod parturit Hermus.
In varias viuunt species, ditique decorum
Materiæ contendit opus. Quod nobile ductor
Quod clarum gessit, ars explicat, ardua pandit
Moles, & totum reserat sculptura tyrannum.
Prima ducis facies nascenti vagit in ære
Sidonijs variata togis, cunalis in altum
Surgit honos trepidæ circum nutrixque parensque
Alterno teneros demulcent vbere fletus.
Proxima lasciuis in hians discursibus ætas
Nunc labente pila, nunc se voluente fatigat
Buxo, nunc arcu credas curuata coire.

Cornua,

Cornua, & excussam neruo stridere sagittam.
Tertia magnanimi loquitur primordia regis
Accingens pictura virum, regale verendas
Accendit diadema comas, sublime sedentem
Fulcit ebur, sceptroque manus radiante superbit.
Ipse noua vultum pictus lanugine regni
Maturum dispensat opus belloque togaque
Alternus rerum vario poscente meatu,
Commodat aut fremitus armis, aut ocia paci.
In serum perducta senem pars vltima canos
Colligit, & raris sulcantur tempora rugis
Progressos testata dies: procul exitus æui,
Mors longe, & Lachesis stamen vitale ministrat
Nondum fessa soror. At fato maior Erinnys
Præcipitat festina ducem. Tres ære propinquo
Hærent, irata Pelides fronte precanti
Telephus, exanimi Teuthras: pallere videres
Ora, genas aurumque mori, cruor altus in auras
Exilit, & minio rorant tabulata fluenti.
Hæc super exiguo breuiter collecta sigillo
Fata viri, quis regis honos, quis funeris autor,
Quod fatum, quæ causa, patentque hoc singula scripto.
Dux Teuthras Mœsis decus aruis, passus Achillem
Ense necem sensit sceptri defensor auiti.
Postquam busta ducis nigro deplanxit honore
Fida manus mœstaque vlulatum voce quieuit
Supremo iam fine vale, redeuntia ducit
Agmina Pelides, vrbes inuitus amicas
Telephus, & socios tecturus linquitur agros:
Ipse quidem plus pace acies, minus ocia bellis
Poscat, & armatæ malis discrimina vitæ,
Spe palmæ. At populi dilecto principe nudi
Mœrentes vicere preces, vt regis iniret
Excubias molemque datam; monet ipse futuri
Prouidus Æacides cultis insidere regnis,
In sulcos laxare solum producere fruges,
Et missa socias solari messe cohortes.
Sic paribus vincet titulis, cum prælia donet
Ille dies ipsique manus. Hæc fatus Achilles
Ad Danaos maturat iter, sed venerat ante

Dux Ithacus bellum referens, pacemque negatam
Nunciat ægrescunt indignanturque Pelasgi,
Bella petunt, hæsisse dolent, & frondibus hostes
Palladijs tentasse pudet, iam libera maior
Laxat frena furor, stimulat Bellona volentes,
Mars cogit dubios lugens, per castra furentis
Interpres animi clamor tonat, arma capessunt,
Arma fremunt augent lituique tubæque tumultum,
Et responsuris inuitant vocibus Echo.
Isset in Iliacos classis Pelopeia portus
Non expectata venia ducis, at nocituras
Nox nectit vicina moras humilemque soporat
Decrepitus Titana dies, & anhela subundas
Ad mittunt radios Atlantia littora fessos.

Libri Quarti finis.

LIBER

LIBER QVINTVS

HYPOTHESIS.

Ralia sub Priamo, sub rege Agamennone Quintus.
Conuocat, & primo cadit audax Protesilaus,
Patroclusque armis mendax, & Merion acer.
Tum Paris aggreditur, Sparta cum rege duellum,
Et latus Hectoreum Pelides perforat hasta.

Rdua iam mediũ pulsans Latonia cœlũ
Noctiuagos librabat equos, somnoque profundo
Exarmata quies facile spõdebat ituris
Portum, suadebatque dolos dux ille Pelasgis,
Nocturnum disponit iter. Non verbere pontus
Erigitur, non voce sonat, iussosque silere
Sulcat inoffensos tacito sub remige fluctus
In cessum furata ratis. Sic cæde suorum,
Exigua, innocuum lucrari fortè triunphum
Graiugenis fortuna dabas: at Martia Naupli
Proles erubuit fraudes, & furta negauit.
Vltimus hic Danaum ter dena classe secutus,
Signa ducum, longaque exustus febre, moratas
Inachidis excusat opes, seque obice morbi
Tentum, quàm primùm licuit venisse fatetur.
Hanc ipsa ad vocem facies facit, aspera passo
Coniurat pallor, & vultu teste merentur
Verba fidem: at sospes animus, nulloque dolore
Fractior, imbelles artus, neruosque negantes
Exigit, &, Martem manifestum suadet Achiuis.
Ocyus audentem virtus animatur in iram,
Iamque dolis vicisse negant, suaquælibet angit
Gloria, qui iaculis longè, qui cominus ense,
Qui pede, qui curru fidit, vt classe mereri
Promptior, agnosci petit, expectatque videntem
Percussura manus, & si quid nobile possit,
In tenebris sepelire pudet sic martia pubes
Mutatis hæret animis, longique saporis
Impatiens noctem vigiles expendit in vsus,
In somnum non fracta leuem; sesesque vicissim
Excitat hi tensos librant in bella lacertos,
Intenduntque gradus, pugiles pars plurima vultu
Exertat, partem vestis furatur ahena
In summos perducta pedes, ac denique iussi
Armantur pariter galea caput, ægide caput
Ense latus, pharetris humeros, & stipite dextras.
His instructa fremit in lucem turba, motantem
Vix passura diem, noctis dispendia damnant,
Et Venerem Thithone tuam, cum præuia Phœbi

Amplexu

Amplexu gelido, & sterili tardetur amore
Vota virum valuisse pures, intensior orbem
Spiritus astriferum torquet, semperque negatis
Elidens modulis stupidas nouus impetus aures
Phœbeum maturat iter. Sensere Pelasgi,
Sensit & ipse ducum princeps Argæus Atrides
Aduentare diem, mox nectens ordine puppes,
In medijs alnosque breues, & vela minora
Claudit aquis: & turrigeras pelagique potentes
Et bellare auidas primos disponit in ictus.
Cumque metu prædone animi perculsa labarent
Agmina, & horrorem præsens instantia Martis
Incuteret, dux orsa mouet, quis integrat iras
Spem sancit, firmat animos, & roborat ausus.
Vltores Danai, non nectere verba necesse
Et longas cumulare preces: se se excitat vltro
Virtus at quisquis pauidus, timor obstruit aures,
Et precibus mens tarda negat. Quin aspera rerum
Nil longum meminisse foret, sibi publica bellum
Caussa daret: patimur cuncti, nec sola maritos
Vrit hyems. Tacito veniales hospitis ausus,
Et castum prædonis opus, nec numina læsa
Conqueror: at solus in nostras sufficit iras
Laomedonteæ pacis rigor. Hæccine regum
Et pietas, & clara fides? ò barbara verè
Seuitia exemploque carens, & cognita nulli
Asperitas. Quis nam nudæ clausisset arenæ
Hospitium miseris, quos obuia scylla secutæ
Tellus & socio fregit thetys hospita fluctu?
At Peleus Talamonque illic, genitusque tonante
Amphitryoniades, & quos habuisse superstes
Græcia gaudet auos: minus haud tamen ausa profana
Barbaries, spreuitque deos, generosque deorum,
Dij melius, nec se lenta Tirinthius ira.
Et superos vltus, paucis in bella secutis
Accessit, vicit, redijt: bellum Hercule nullo
Nunc erit, & nullum sensit prior hostis Achillem.
Quod si gentiles animos cognoscere certum
Certantesque ausus, dignetur nemo priorem.
Erubeat sibi quisque parem, quare inclyta pubes

Tende per imbellem gladijs vltoribus hostem,
Tende age. Iuro Deos, facilem sine Marte triumphum,
Ignauumque queror: quid virtus alta, quid arma
Bellica? terga dabunt omnes, & pectora nullus
Periurum ne viri pœnas soluisse tyrannum
Sufficia. ? cedit non exorabilis hostis
Infestus superest hospes: violentior ille,
Hic peior gladios igitur nec tela recondas
Debita, terrarum quisquis commercia, quisquis
Integrare thoros (castosq; impune sopores)castasq; impune sorores
Iungere securus curat. Quid plura? voluntas
Omnis in effectum causas habet. Ite volentes,
Ite duces, arces nullæ, nulla arma morentur:
Et quos ter quina fregit Tyrinthius alno,
Innumera calcate manu; sic fatur & ortum
Nox aperit proscripta diem, periuraque labi
Pergama visuros vigiles properantior axes
Sol rapit, ipsi etiam lentas causantur habenas
Quadrijugi, voluique rogant intensius orbem.
Mira fides, ortus velox, & vespera nulla
Luciferique sui solis tota præuenit ignes.
Vtque hilaris grato lux omine firmet Achiuos,
Non oriens Titana rubor, non pallor Eous
Inficit; at puro qualique in luce superbit,
Cum sine nube dies, & se confractior vmbra
Colligit in conum, tali pater ore serenos
Orditur cursus. Miratur Achæa iuuentus
Duxque iterum. superis ne manus,& tela negemus
Inachidæ? vocat ecce Deus, sol lætus anhelis
Inita equis, Neptunus aquas ac peruia mollit
Cœrula credo equidem, vires à gentibus istis
Laomedonteo poscunt exhoste triumphum.
Sed moror, exclamant Danai, totoque resultat
Vox animosa freto. Non sic insibilat Auster
Frondibus hybernis, non tanto verna fragore
Flumina præcipitant montes, non flumina cautes.
Senserat Iliacæ custos Tritonidis Astur
Aduentare rates, celerique incerta per vrbem
Discursu rapiens vestigia, nunciat arma.

Arma iterat. Quonam vsque viri torpebitis? inquit.
Ecce hostes, vidi ratibus tectum mare, iamque
Littus habent, querulas tollit plebs credula voces,
Ac pueri lacrymis matres, & voce secuti
Contendunt, gemitusque æquant, acuuntque tumultum.
Hector vt Europam totis ad nare carinis
Audijt, extimuit paulum: mox mente reducta
Colligit in vires animum, seseque quòd ardens
Ausa fugam virtus, peregrino pulsa timore
Cesserit, incusat: rapit illicet arma nec agmen
Expectat, solusque effracto cardine, solus
Euolat: exiliunt pariter, longeque secuti
Stipantur Phrygij, sæuos diffibulat vrbem
Murus in egressus, aut vix iter vnda meantum
Expedit angustum, tot millibus arua secundis
Troilus anticipat spacijs hos tertius acer
Æquat Alexander, reliquos fert impetus idem,
Sed minor aut pedibus virtus, aut cu[r]ribus ardor.
Primus vt Argolicos tonsis certantibus Hector
Densius allabi cernit, quonam impetus? inquit.
Sistite Tantalidæ, medijs concurrimus vndis,
Tutores habet unda suos. Sic fatus anhelos
In fluctus admittit equos, propiusque minantem
Phillacidæ puppim torta transuerberat hasta,
Affigitque Licum clauo, paucisque cachinnum
Asperat, I Pelago tutus, non te æquor & Eurus
Excutient, stabili pinum moderabere dextra,
Phasiacas dum quæris opes turbantur Achiui,
Intendunt animos Phrygij, ferit astra tumultus
I[...]ssonus: ast Echo dedignans barbara Græcum,
Frangit inexpletas iterato murmure uoces.
Ocyus Hysiphides uacuas rectoris habenas
Intuitus, subit ipse, & toto robore pinum
Præcipitat: uolat illa, & se se infringit arenis.
Iratæ similis, ac sicco naufraga portu
Explicat Hemonidas. Mox cum periura teneret
Littora, & inuisas primus calcaret arenas,
Prothesilaus, ait, iter hac, hac ibimus (inquit)
O socij, non tota Phrygum quam poscimus Ide,
Communes partimur agros, hæc fatus, in enses

 Irruit.

strruit, & qua acies instat densissima durum
Extorquet violentus iter; treis littoris Indi,
Quinque Arabes, septem Nabathææ gentis alumnos
Consumit victrice manu. Dabat obuia Phorbas
Pectora, & intenta veniebat turbidus hasta.
At ferus Hysipphides præciso stipite ferrum
Decutit, ac maculis ruptis & casside fracta.
Pectora diuiduo perducit in illa telum.
Stabat in occursu pelagi Chaldeus Orontes,
Dumque rates inhibere parat suspensus in ictum,
Fallit arena pedes, & inanes excipit ausus
Præcipitem mersura Thetys premit inacha pubes
Desuper, ille pauens in gyros brachia spargit,
In medijs se librat aquis, nunc exerit vltro,
Nunc caput immergit pelago, varioque timore
Aut longos haustus, aut tela prementia vitat.
Tandem dum fluctus grauior rimatur opacos.
Incidit inpuppes; frontemque infigitur vncis.
Acrius incumbunt Phrygij, contra ira furentes
Et pudor Argolicos armat, nunc littora perdunt,
Nunc dubiam lucrantur humum; bibit vnda cruorem
Alternum: at Phrygio Græcus sociare superbit.
Emicat immodicus animi, metuensque priorem
Solus in extremum iam iam proruperat agmen
Turbidus Hysiphides: populum vaga turba secutum,
Non vnam sæuire manum creditque pauetque
Ceu Mars ipse premat acies præuectus vtrasque
Liquerat, ardebatque arces calcare, relicti
Contemptor belli, sed anhelo feruidus Hector
Obijcitur: Quonam vsque? hic terminus inquit, & ensem
Nudat atrox, conumque nihil tutante pyropo
In pectus consedit ebur: mox intonat orsis,
Quisquis es, i felix reliquisque superbior vmbris
Hectorea mactate manu ruit vnicus ille
Laodomia tuus fidæque oblitus amantis
Non timidas in bella preces, non mollia iussa
Pertulerat: primos teneri respectus amoris
Cessit ad armorum fremitus at nescia fati

Hemo-

Hemonis absentem suspirat mœsta maritum
Et non sensuros vultus premit, oscula figens
Cerea difficilesque deos in vota fatigat
Nequicquam iacet ille quidem, lapsusque iugales
Impedit, & curru non agnoscente fatiscit.
Hunc vbi præcipitem volui videre Pelasgi,
Pennificat formido gradus, stimulatque volucres
Ire pedes conctis iter estad littora longum,
Et tardum repetisse rates. At fulminis instar
Prosilit Æacides, & formidabile frendens
Proh pudor Inachidæ, vix dum præsen simus hostes,
Et iam terga damus, inquit: Siluæque trabalis
Robur, inobliquasquæ carbasa porrigit auras,
Corripit atque iterat, Nunc ò nunc nemo sequatur
Solus eam, vincam solus. Fugit ilicet omnis
Turba Phrygum: non arua modo, non littora nudant,
Sed quicquid pontum Phrygiasque inter iacet arces
Accessu vacuo Danais patet vltimis Hector
Tanquam instans cedit, indignatusque moranti
Arua legit gressu cogit moderantius ipse
Æacides flectitque gradum, & quia xeuter in armis
Dissimilem sperat, hærent, audentque pauentque,
Alternoque truces obliquant lumine vultus,
Illicet in patulos acies diffunditur agros
Argolica, & quo castra situ, quo milite tuta,
Qui teneant portus belli moderator Atrides
Digerit. Ille iterum raptis ad classica turmis
Ordit ur pugnas, iamque æmula prodit in arua
Bellatura cohors: contra (sic impetus vrget)
Non defensuri properant Phryges, atque ope spreta
Quam turres murique dabant, se se hostibus vltro
Dardanidum pubes æquat, bellumque lacessit
Ipsa prior, nulli iam responsura vocanti.
Vt sibi distitys acies vicina propinquis
Et campo propiore stetit, non ignibus Aetna
Ruptis, non geminis Isthmos lacerata procellis,
Non sic Hippotades antris fremit. Omnibus ausus
Auget, & accendit iram fragor: improba nullum
Frustatur belli virtus. Auriga iugales
Seque pedes stimulat iam dextras vndique miscent,

Et quęrit sibi quisque parem : sæpe impare pugna
Aut vni plures, aut pluribus obuiat vnus.
Aspera iam conctis calet ira, bipennibus enses
Contendunt, hastæ iaculis, glandesque sagittis.
Ecce Miniciades, Chironis cura secunda,
Alter amor, similemque animis indutus Achillem,
Prosilit in medios. Stabant tres pectore iuncto,
Aptabantque manus in vulnera. Præuenit ausus
Impactis Patroclus equis, vmbone Diarcem
Hysiphilum curru proturbans, Hyphiton ense.
Hector in obliquas reuocato lumine turmas,
Indignans cecidisse Phryges, ruit impiger hastam
Fulmineam, quatiens, iuuenemque * *
Vectori collidit equo, consuta regenti
Membra refert sonipes. At festinantior instat
Priamides, prensoque iugo violentus in auras
Contorquet plenum galea caput ipsa supremis.
Vox nondum defuncta sonis, exile susurrat,
Vltor vbi Æacide? tandem super agmina longe
Labitur in Dorylam cassis, reliquoque potitus
Corpore Priamides, spolijs auroque superbus,
Isset; at audentem contra ire Merione praeceps
Persequitur tuque & vita spoliabere & armis
Quis quis es, exclamat: sed cumq; post vulnera multa
Incubuisset ouans rapturus opima, Menestes.
Aduolat & socias animo indignante ruinas
Hectoream ferit ense femur: fremit inscius ille
Nec dolor insensum vires habet; ac iuga spectans
Crurum tincta notis, dubius tamen vnde, suus ne
Fluxerit, an cædis Danaæ cruor erricat axe
Infensus, poscitque faces, atque hoste repulso
Igne rates populante premit, subit obuius Aiax.
Iam tandem erumpens, & apertis Hectora campis,
Irato mucrone petit: trux ridet Erinnys,
Cognatum lucrata nefas, at concita cæcos
Errores aperit pietas, nec passa furentes
Communes declarat auos. illi arma, facesque
Sponte relicturi, Galeas ad mutua laxant
Oscula mutatisque petunt tentoria parmis
Interea stragis sociæ concessa sepulcris
Pax erat Æacides cæsum lugere sodalem

Hemonij

nij Hysiphidem, te Creta paterna Merion,
ue suos, iamque in geminos procèsserat annos
s: at in tanta populus quam sanxit vterque
alia Inachios turbat discordia reges
;ni dubium culmen quatit altera semper
:remens Liuor, & nil insigne cupido
:ios cessisse ferens, coguntque premuntque
liadam, ille queri, cæsis quod nutet habenis
rium, quod non tantis inscitia curis
nia accedat, quod bellis segnior vsus,
que alio miles egeat duce singula texens
quat proprium meriti decus, arma, paratus
bias, consulta, fidem: sic anxius ambit
ium, cæcus nimium, cui sola iubendi
a, & innumeræ veniant cum principe pestes.
nsu vario certat fauor his noua semper
magis, veterisque iugi fastigia tolli
iant: ast alijs notos mutasse molestum,
ngum dedicisse nouos sententia nondum
ducum, redeunt enses, & pace sepulta
a iterum rapiunt: coniectis ndique signis
d.t Bellona viros, hinc Troilus audax,
iine:sque Hector, & formidandus in armis
as: proles contrà susp. cta tonanti
ides, gemini Atridæ Calydonis alumnus,
antes acuunt iras. Sic auster in Arcton
t, in zephyros Eurus, sic Aeolus armat
:rnas acies, Æthnæaque fulmina vincit.
or continuò treis fundit Marte, Boeten,
s Archilochum gladio, prothenora telo.
gnata ducum virtus coit omnis in vnum,
m omnes constisque premunt, gladijsque lassunt,
uicquid cupidis Mars vsu, Mulciber arte
ssit fatis, cumulant tortoris Iberi
as, insidias parthi, libramina Daci.
velut siculis insurgens vmbo procellis,
antesque premit, atque iras ridet inanes.
Parte alia Paridem Phrygios in bella vocantem
:stat Menelaus agens, paucisque profatus
epat: Agnoscis ne hospes? reminiscere tandem

Spar-

Spartanos coluisse lares : ad mutu
Hospitia, heus age rede vices, duc
Si qua domi rapienda tibi, quonan
Iunge manus. Non terga paras? il
Fretus, Icirea delibat cuspide fron
Principis, atque addit, I nunc, ac
Sic Helenam visure veni. Crudesci
Plisthinides. Non sic frendunt rapt
Hyrcanæ Scityth cique sues, Mau
Astiterat socias Aiax Locrensi
Hortaturque ducem. Iouis igne c
Obiectam (spargunt) rumpunt cur
per enses
Accelerant, prior alipedes Menela
Anticipat. Prensisque iubis simul i
Sed iam Troia procul dixitque, & i
In frenos impingit equos. Pallere
Priamidem, cum iam celeres mod
Hector adest, Parmamque comes C
Obycit, ereptumque hosti Troiam
Restituit thalamis, & bellis mollil
Macte Paris, sic terga paras? s
Atque hostes ignaue tuos? at Mart
Fraternas acies, & bella vicaria tr
Vulnerat, interimit fugat, indefes
Spicula vbique potens, & ad omne
Labitur Horeomenes iaculo, fude S
Helpenor Dorius conto, Polyxen
His addens (socium) Saxo Palen
phon axe
Protritum, septem mortes manus e
Hausisset Phimachus Phegiæ latus,
Successisse timens victor dat terga fu
Aeneas oculis, & arundinis arte sec
Traijcit, & fixæ (moriere) immurn
Haud minus Æacides dextra stoma
Hippolytumque metit, fatis Eusen
Halteriusque ruunt, teque ò Xanthi
Tidides socium letho dedit atque it
Alternant hinc inde pares, & funer
Rarior Argolicas ferro populan

reni
ergama teeum
sque moraris ?
atte Cydonum
em
do petitis
n iram
bera tigres
ue leones
n iras,
ius ambo
n, mediosque

turos
us, inquit,
negantes
eres
us habenas
erius heros
eductum
aptat.
ælia linquis
Hector
ns,
e mutat
eger ictus.
ius, ense
m,
, Opistri-

cat vna a
rienti
m

t auri.
e silenm
isden
metenti
es
rant.
ternas
Agmi-

Agmina laxabat miles, sociosque superstes
Quærebat iam turba suos: cum tempore rapt
Imperiale tonans, acies Agamemno labante
Increpat, hortatur, iubet, instruit, atque
omnes
Oebalio sublimis equo, citiusque futuras
Spondet opes: nec enim Mœsas armare coh
Telephus & Danais plenas dare differet alnos
Haud mora, præcipitem faciles repetisse tum
Ictibus indulgent omnes: iam quærere long
Quæ feriant, tardumque dari: manus om
hostem
Fulminat, & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida deliciasque truces, efferuere passim
Aspiceres: fluit huic in vultus pulchra genar
Rapta dies, mento hic linguaque & nare reci
Informes aperit rictus his auris adempta
His manus, his nutat humerus, pars viscera
Labitur, ac manibus nitens se se eripit hosti
Hinc capitum largus stagnat cruor. Inde rel
In cumulum surgunt trunci, currusque retard
Ipse nec hybernis niuibus, nec grandine vern
Nec riguo pastus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & sanguine rapto
Disimilis redit in pelagus. Venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetys; omnia l
Omnibus incumbit, centenaque millia volui
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Presserat occiduum Phœbus iubar, ast
cissem
Aere deterso, lucemque stupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem; consulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamque ibat Vlysse
Tydide sociante gradus. Priamoque ferebat
Vota ducum, vulgique preces: videt Inacha
Arma Dolon, creditque dolos: mox acer ab
Desilit excubys, &, quo properabitis? inqu
State viri contra. Pacem ne huc fertis an arm
Illi Palladia legatos arbore pandunt
Exorantque aditus: iam regis copia, iam r
Edita, iam redeunt, tres suspenduntur in a
De

Spartanos coluisse lares : ad mutua veni
Hospitia, heus age rede vices, duc pergama tecum
Si qua domi rapienda tibi, quonam vsque moraris ?
Iunge manus. Non terga paras ? ille arte Cydonum
Fretus, Icirea delibat cuspide frontem
Principis, atque addit, I nunc, accedo petitis
Sic Helenam visure veni. Crudescit in iram
Plisthinides Non sic frendunt rapta vbera tigres
Hyrcanæ Scityth cique sues, Maurique leones
Astiterat socias Aiax Locrensis in iras,
Hortaturque ducem. Iouis igne citatius ambo
Obiectam (spargunt) rumpunt turbam, mediosque per enses
Accelerant, prior alipedes Menelaus ituros
Anticipat. Prensisque iubis simul ibimus, inquit,
Sed iam Troia procul dixitque, & stare negantes
In frenos impingit equos. Pallere videres
Priamidem, cum iam celeres moderatus habenas
Hector adest, Parmamque comes Cytherius heros
Obycit, ereptumque hosti Troiamque reductum
Restituit thalamis, & bellis mollibus aptat.
Macte Paris, sic terga paras ? sic prælia linquis
Atque hostes ignaue tuos ? at Martius Hector
Fraternas acies, & bella vicaria tractans,
Vulnerat, interimit fugat, indefessaque mutat
Spicula vbique potens, & ad omnes integer ictus.
Labitur Horeomenes iaculo, fude Schedius, ense
Helpenor Dorius conto, Polyxenus arcu,
His addens (socium) Saxo Palemenen, Opistriphon axe
Protritum, septem mortes manus explicat vna.
Hausisset Phimachus Phegiæ latus, at ferienti
Successisse timens victor dat terga fugacem
Aeneas oculis, & arundinis arte secutus
Traijcit, & fixæ (moriere) immurmurat auri.
Haud minus Æacides dextra stomachante silenum
Hippolytumque metit, fatis Eusenius hisdem
Halteriusque ruunt, teque ò Xanthippe metenti
Tidides socium letho dedit atque ita cedes
Alternant hinc inde pares, & funera librant.
Rarior Argolicas ferro populante catervas
Agmi-

Agmina laxabat miles, sociosque superstes
Quærebat iam turba suos: cum tempore rapto
Imperiale tonans, acies Agamemno labantes
Increpat, hortatur, iubet, instruit, atque obit
omnes
Oebalio sublimis equo, citiusque futuras
Spondet opes: nec enim Mœsas armare cohortes
Telephus & Danais plenas dare differet alnos.
Haud mora, præcipitem faciles repetisse tumultum
Actibus indulgent omnes: iam quærere longum
Quæ feriant, tardumque dari: manus omnis in
hostem
Fulminat, & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida deliciasque truces, efferuere passim
Aspiceres: fluit huic in vultus pulchra genarum
Rapta dies, mento hic linguaque & nare recisa
Informes aperit rictus his auris adempta
His manus; his nutat humerus, pars viscera lapsa
Labitur, ac manibus nitens se se eripit hosti.
Hinc capitum largus stagnat cruor. Inde relicti
In cumulum surgunt trunci, currusque retardant.
Ipse nec hybernis niuibus, nec grandine verna,
Nec riguo pastus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & sanguine rapto
Dissimilis redit in pelagus. Venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetys; omnia lustrat.
Omnibus incumbit, centenaque millia voluit,
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Presserat occiduum Phœbus iubar, astra vicissem
Aere deterso, lucemque stupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem: consulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamque ibat Vlysses
Tydide sociante gradus. Priamoque ferebat
Vota ducum, vulgique preces videt Inacha longè
Arma Dolon, creditque dolos: mox acer ab ipsis
Desilit excubys, &, quo properabitis? inquit;
State viri contra. Pacem ne huc fertis an arma.
Illi Palladia legatos arbore pandunt
Exorantque aditus: iam regis copia, iam res,
Edita, iam redeunt, tres suspenduntur in annos

Dextris

Spartanos coluiſſe lares : ad mutua veni
Hoſpitia, heus age rede vices, duc pergama tecum
Si qua domi rapienda tibi, quonam vſque moraris ?
Iunge manus. Non terga paras ? ille arte Cydonum
Fretus, Icirca delibat cuſpide frontem
Principis, atque addit, I nunc, accedo petitis
Sic Helenam vſure veni. Crudeſcit in iram
Pliſtinides. Non ſic frendunt rapta vbera tigres
Hyrcanæ Scityth cique ſues, Maurique leones
Aſtiterat ſocias Aiax Locrenſis in iras,
Hortaturque ducem. Iouis igne citatius ambo
Obiectam (ſpargunt) rumpunt turbam, medioſque per enſes
Accelerant, prior alipedes Menelaus ituros
Anticipat. Prenſiſque iubis ſimul ibimus, inquit,
Sed iam Troia procul dixitque, & ſtare negantes
In frenos impingit equos. Pallere videres
Priamidem, cum iam celeres moderatus habenas
Hector adeſt, Parmamque comes Cytherius heros
Obycit, ereptumque hoſti Troiamque reductum
Reſtituit thalamis, & bellis mollibus aptat.
Macte Paris, ſic terga paras ? ſic prælia linquis
Atque hoſtes ignaue tuos ? at Martius Hector
Fraternas acies, & bella vicaria tractans,
Vulnerat, interimit fugat, indefeſſaque mutat
Spicuſa vbique potens, & ad omnes integer ictus.
Labitur Horeomenes iaculo, ſude Schedius, enſe
Helpenor Dorius conto, Polyxenus ære,
His addens (ſocium) Saxo Palemenen, Opiſtriphon axe
Protritum, ſeptem mortes manus explicat vna.
Hauſiſſet Phimachus Phegiæ latus, at ferienti
Succeſiſſe timens victor dat terga fugacem
Aeneas oculis, & arundinis arte ſecutus
Traijcit, & fixæ (moriere) immurmurat auri.
Haud minus Æacides dextra ſtomachante ſilenum
Hippolytumque metit, fatis Euſenius hiſden
Halteriuſque ruunt, teque ò Xanthippe metenti
Tidides ſocium letho dedit atque ita cedes
Alternant hinc inde pares, & funera librant.
Rarior Argolicas ferro populante cateruas
Agmi-

Agmina laxabat miles, sociosque superstes
Quærebat iam turba suos: cum tempore rapto
Imperiale tonans, acies Agamemno labantes
Increpat, hortatur, iubet, instruit, atque obit omnes
Oebalio sublimis equo, citiusque futuras
Spondet opes: nec enim Mœsas armare cohortes
Telephus & Danais plenas dare differet alnos.
Haud mora, præcipitem faciles repetisse tumultum
Ictibus indulgent omnes: iam quærere longum
Quæ feriant, tardumque dari: manus omnis in hostem
Fulminat, & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida deliciasque truces, efferuere passim
Aspiceres: fluit huic in vultus pulchra genarum
Rapta dies, mento hic linguaque & nare recisa
Informes aperit rictus his auris adempta
His manus, his nutat humerus, pars viscera lapsa
Labitur, ac manibus nitens se se eripit hosti.
Hinc capitum largus stagnat cruor. Inde relicti
In cumulum surgunt trunci, currusque retardant.
Ipse nec hybernis niuibus, nec grandine verna,
Nec riguo pastus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & sanguine rapto
Dissimilis redit in pelagus. Venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetys; omnia lustrat,
Omnibus incumbit, centenaque millia voluit,
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Presserat occiduum Phœbus iubar, astra vicissem
Aere deterso, lucemque stupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem: consulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamque ibat Vlysses
Tydide sociante gradus. Priamoque ferebat
Vota ducum, vulgique preces videt Inacha longè
Arma Dolon, creditque dolos: mox acer ab ipsis
Desilit excubys, &, quo properabitis? inquit;
State viri contra. Pacem ne huc fertis an arma.
Illi Palladia legatos arbore pandunt
Exorantque aditus: iam regia copia, iam res,
Edita, iam redeunt, tres suspenduntur in annos

Dextris

Spartanos coluiſſe lares : ad mutua veni
Hoſpitia, heus age rede vices, duc pergama tecum
Si qua domi rapienda tibi, quonam vſque moraris ?
Iunge manus. Non terga paras ? ille arte Cydonum
Fretus, Icirca delibat cuſpide frontem
Principis, atque addit, I nunc, accedo petitis
Sic Helenam viſure veni. Crudeſcit in iram
Pliſtinides. Non ſic frendunt rapta vbera tigres
Hyrcanæ Scityth cique ſues, Maurique leones
Aſtiterat ſocias Aiax Locrenſis in iras,
Hortaturque ducem. Iouis igne citatius ambo
Obiectam (ſpargunt) rumpunt turbam, medioſque per enſes
Accelerant, prior alipedes Menelaus ituros
Anticipat. Prenſiſque iubis ſimul ibimus, inquit,
Sed iam Troia procul dixitque, & ſtare negantes
In frenos impingit equos. Pallere videres
Priamidem, cum iam celeres moderatus habenas
Hector adeſt, Parmamque comes Cytherius heros
Obycit, ereptumque hoſti Troiamque reductum
Reſtituit thalamis, & bellis mollibus aptat.
Macte Paris, ſic terga paras ? ſic prælia linquis
Atque hoſtes ignaue tuos ? at Martius Hector
Fraternas acies, & bella vicaria tractans,
Vulnerat, interimit fugat, indefeſſaque mutat
Spicula vbique potens, & ad omnes integer ictus.
Labitur Horeomenes iaculo, ſude Schedius, enſe
Helpenor Dorius conto, Polyxenus arcu,
His addens (ſocium) Saxo Palemenen, Opiſtriphon axe
Protritum, ſeptem mortes manus explicat vna.
Hauſiſſet Phimachus Phegiæ latus, at ferienti
Succeſiſſe timens victor dat terga fugacem
Aeneas oculis, & arundinis arte ſecutus
Traijcit, & fixæ (moriere) immurmurat auri.
Haud minus Æacides dextra ſtomachante ſilenum
Hippolytumque metit, fatis Euſenius hiſden
Haſteriuſque ruunt, teque ò Xanthippe metenti
Tidides ſocium letho dedit atque ita cedes
Alternant hinc inde pares, & funera librant.
Rarior Argolicas ferro populante catervas
Agmi-

Agmina laxabat miles, sociosque superstes
Quærebat iam turba suos: cum tempore rapto
Imperiale tonans, acies Agamemno labantes
Increpat, hortatur, iubet, instruit, atque obit
omnes
Oebalio sublimis equo, citiusque futuras
Spondet opes: nec enim Mœsas armare cohortes
Telephus & Danais plenas dare differet alnos.
Haud mora, præcipitem faciles repetisse tumultum
Actibus indulgent omnes: iam quærere longum
Quæ feriant, tardumque dari: manus omnis in
hostem
Fulminat, & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida deliciasque truces, efferuere passim
Aspiceres: fluit huic in vultus pulchra genarum
Rapta dies, mento hic linguaque & nare recisa
Informes aperit rictus his auris adempta
His manus; his nutat humerus, pars viscera lapsa
Labitur, ac manibus nitens se se eripit hosti.
Hinc capitum largus stagnat cruor. Inde relicti
In cumulum surgunt trunci, currusque retardant.
Ipse nec hybernis niuibus, nec grandine verna,
Nec riguo pastus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & sanguine rapto
Dissimilis redit in pelagus. Venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetys; omnia lustrat.
Omnibus incumbit, centenaque millia voluit,
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Presserat occiduum Phœbus iubar, astra vicissem
Aere deterso, lucemque stupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem; consulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamque ibat Vlysses
Tydide sociante gradus. Priamoque ferebat
Vota ducum, vulgique preces vidit Inacha longè
Arma Dolon, creditque dolos: mox acer ab ipsis
Desilit excubys, &, quo properabitis? inquit;
State viri contra. Pacem ne huc fertis an arma.
Illi Palladia legatos arbore pandunt
Exorantque aditus: iam regis copia, iam res
Edita, iam redeunt, tres suspenduntur in annos

Dextris

Spartanos coluiſſe lares : ad mutua veni
Hoſpitia, heus age rede vices, duc pergama tecum
Si qua domi rapienda tibi, quonam vſque moraris ?
Iunge manus. Non terga paras ? ille arte Cydonum
Fretus, Icirea delibat cuſpide frontem
Principis, atque addit, I nunc, accedo petitis
Sic Helenam viſure veni. Crudeſcit in iram
Pliſtinides. Non ſic frendunt rapta vbera tigres
Hyrcanæ Scityth cique ſues, Maurique leones
Aſtiterat ſocias Aiax Locrenſis in iras,
Hortaturque ducem. Iouis igne citatius ambo
Obiectam (ſpargunt) rumpunt turbam, medioſque per enſes
Accelerant, prior alipedes Menelaus ituros
Anticipat. Prenſiſque iubis ſimul ibimus, inquit,
Sed iam Troia procul dixitque, & ſtare negantes
In frenos impingit equos. Pallere videres
Priamidem, cum iam celeres moderatus habenas
Hector adeſt, Parmamque comes Cytherius heros
Obycit, ereptumque hoſti Troiamque reductum
Reſtituit thalamis, & bellis mollibus aptat.
Macte Paris, ſic terga paras ? ſic prælia linquis
Atque hoſtes ignaue tuos ? at Martius Hector
Fraternas acies, & bella vicaria tractans,
Vulnerat, interimit fugat, indefeſſaque mutat
Spicula vbique potens, & ad omnes integer ictus.
Labitur Horeomenes iaculo, ſude Schedius, enſe
Helpenor Dorius conto, Polyxenus arcu,
His addens (ſocium) Saxo Palemenen, Opiſtriphon axe
Protritum, ſeptem mortes manus explicat vna.
Hauſiſſet Phimachus Phegiæ latus, at ferienti
Succeſiſſe timens victor dat terga fugacem.
Aeneas oculis, & arundinis arte ſecutus
Traijcit, & fixæ (moriere) immurmurat auri.
Haud minus Æacides dextra ſtomachante ſilenum
Hippolytumque metit, fatis Euſenius hiſden
Haſteriuſque ruunt, teque ò Xanthippe metenti
Tidides ſocium letho dedit atque ita cedes
Alternant hinc inde pares, & funera librant.
Rarior Argolicas ferro populante catervas
Agmi-

Agmina laxabat miles, sociosque superstes
Quærebat iam turba suos: cum tempore rapto
Imperiale tonans, acies Agamemno labantes
Increpat, hortatur, iubet, instruit, atque obit omnes
Oebalio sublimis equo, citiusque futuras
Spondet opes: nec enim Mœsas armare cohortes
Telephus & Danais plenas dare differet alnos.
Haud mora, præcipitem faciles repetisse tumultum
Actibus indulgent omnes: iam quærere longum
Quæ feriant, tardumque dari: manus omnis in hostem
Fulminat, & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida deliciasque truces, efferuere passim
Aspiceres: fluit huic in vultus pulchra genarum
Rapta dies, mento hic linguaque & nare recisa
Informes aperit rictus his auris adempta
His manus, his nutat humerus, pars viscera lapsa
Labitur, ac manibus nitens se se eripit hosti.
Hinc capitum largus stagnat cruor. Inde relicti
In cumulum surgunt trunci, currusque retardant.
Ipse nec hybernis niuibus, nec grandine verna,
Nec riguo pastus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & sanguine rapto
Dissimilis redit in pelagus. Venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetys; omnia lustrat,
Omnibus incumbit, centenaque millia voluit,
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Presserat occiduum Phœbus iubar, astra vicissem
Aere deterso, lucemque stupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem; consulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamque ibat Vlysses
Tydide sociante gradus. Priamoque ferebat
Vota ducum, vulgique preces: videt Inacha longè
Arma Dolon, creditque dolos: mox acer ab ipsis
Desilit excubys, &, quo properabitis? inquit;
State viri contra. Pacem ne huc fertis an arma.
Illi Palladia legatos arbore pandunt
Exorantque aditus: iam regis copia, iam res
Edita, iam redeunt, tres suspenduntur in auras

Dextris

Dextris bella datis. At fœdera Martius Hector
Incusat pacisque moras fractisque nouandas
Inachidis tanto coniectat tempore vires.
Incutiunt alias conctis, belli ocia curas.
Hi muris, illi castris, vtrique sepulchris
Inuigilant, vix flore solum laxauerat æstas
Tertia, desueti rabida in discrimina campi
Prosiliunt hinc inde duces. Rotat efferus ensem
Hector, & ingentes animos fortuna ministrat
Supremos speculata dies, obitusque decoros
Factis illustrat insignibus. Antiphus antè,
Post philibus clausere virum, libratur vtrique
Fraxinus & medium suspendunt Hectora at ille
Obliquam reuocans hastam, sic excipit ambos.
Lugeat vt primus oculos, cerebrumque secundus.
Euphorbum premit Æacides, dumque ille recedens
Hastile incussum dextra obnitente retardat
Inturbam offendit. Sociumque Lycaona præceps
Obruit: insequitur victor prolapsaque transit
Pectora, consortes mittens ad tartara manes
Troiulus Ideam rapiens per prælia clauam,
Myrmidonas septem solo consumit in ictu
Atq; alios septem, si septem forte fuissent,
Proturbasset agens, ipsumque ardebat Achillem
Ferre manus contrà: sed tot centena cadentum
Millia, tam varios gemitus, tam disona fata
Indoluit Phœbus, celeresque immersit habenas
Mœstior, & subitis conterruit agmina bellis
Nox erat, & longo defessum Marte iacebat
Andromache complexa virum, cumque aspera belli
Quæsisset, gens vtra prior, quæ nomina regum,
Qui vultus, quid Dardanidæ, quid gesserit ipse
Egregium, passus ne metus, sopita marito
Incubat, & primi nebula cessante soporis
In veras matura quies purgata figuras
Dira monet. Stabat thalamis iunctissima laurus,
Secretos amplexa lares: inimica securis
Hanc à stirpe metit Rorantes sanguine rami
In stratum geniale cadunt. Plura ingerit horrens
Monstra sopor. Iacet interdum sine coniuge, toto
Fusa thoro, nudas rursus videt oris hiatus
San-

guineos fœdare finus. Tandem egra soporem
ipit, & horrendis iterat clamoribus, Hector,
or vbi? timidaque manu scrutata cubile,
minat, meus, hicne meus? lenire pauores
& adhuc segnes paulatim demere somnos
erat, illa fidem visis nunc credula donat,
c negat, amissumque putans complexa mari-
m,
ia certa timet, & nil tamen ausa fateri
atum prohibereparat muliebribus ille
nonitis motus, timidi, præsagia sexus
it, & impatiens bellantibus acer abesse
it equos: tunc vero amens: tunc anxia vocem
it, & occursus omnes rogat, exitet intrat,
rta, ac paruum matris lamenta stupentem
anacta trahens, calcandum in limine patri
cit. Induerat galeam, curruque sedebat
ior, Andromachæ Pryamo prænoncia clamat,
morimur, succure pater. Vix principe iussus
lem hæret patiturque moras moderante ca-
ruas
nnone: sed nusquam Phrygia sub casside viso
ore, mens Danais maior, fiducia maior,
or in arma manus, maiorque licentia campi
ices proferre gradus: Iam pergama iuxta
giunt Phrygies exclamant matresque senesque
s pulchrum vel triste fuit de mœnibus arma
picere, & miseris quatiunt vlulatibus vrbem
or in Andromachen oculorum fulmina tor-
ens.
iterum prohibebis ait: stimulisque iugales
ipitat. Non sic Ossæa per ardua Mauors
igero terrore ruit mucrone gelonos
urus, vel falce Getas, vel cuspide Traces.
ı vbi fraxineum rapientem in prælia telum
ouere duces, dant illico terga, retroque
et iter custos animæ timor: ac ferus Hector
cipat celeri fugentia pectora cursu,
ga irasci spernens, teloque trabali
omenea petit cui strage Leontius æqua
cidit at Sthelenus fugiens, atque Hysidus in-
ns,

Spi-

Spiranti certam referant in vulnere mortem.
Vltimus Hectoreum Polybetes senserat ensem
Altius impressum iugulo, nam defuit augens
Supremam fortuna manum, transegerat, armos
Armaque & ingeminos discreto corpore truncos
Solus inoffensus clypeus restabat, & illum
Dum uictor mutare parat, læuamque superbus
Argolica Iunone honerat, fremit acrius illa
Marte suo, facibusque Iouis: sic pronus in iram
Sexus, sic priscus suadet dolor excitat ergo
Æaciden. Non ille quidem certamine, tanto
Tentasset conferre uiro, sed Iuno negantem
Sollicitat, stimulat Pallas, pariterque precantes
Præbent hæc animos, hæc iras, utraque uires.
Postquam peruentum propius fisusque dearum
Robore, fulmineum præceps nudauerat ensem
Æacides, trepidi coeunt hinc inde manipli,
Ipsaque sponte hærent retro data prælia regum
In campi maioris opus: mox sæuus utrinque
Clamor utrinque metus. Cupiunt uidisse furentes
Et uidisse timent: facibus confligere iactis
Fulmina bina putes. Prior occupat Hector Achillem,
Fraxineamque trabem uibrat: uolat illa, femurque
(Heus humili nimis acta manu, nimis inuida ceptis
Letiferis) hostile ferit. Pudor aggerat iram,
Frustatæque manus. At stricto dedecus hastæ
Purgasset gladio, quum uulneris acrior ira
Æacides ensem librat, diuumque suaque
Proturbat uirtute uirum, uix Martia Tandem
Indignante anima, gelidos mens deserit artus.
Ex templo turbata Phrygum laxatur inerti
Turba fuga: trepidis uiolentior instat Achilles
Ac dextra maiore furit mactantur in ipsis
Millia bellantum portis Tithonius heros
Obliquum pectus, & respectantia terga
Obijcit Æacidæ læditque ac læditur ipse
Seraque uix tenebris dirimit nox bella secutis.
Heu heu quam tenui nutant mortalia filo
Nil homini fixum. Fortunæ munera blandæ
Insidias non dona reor: semperque timebis
Sire-

Sirenum turbæ ſimileis, ſub ſole ſereno
Nubem, ſub riſu lacrymas, ſub melle uenenum.
Si tibi res, fallit caſus: ſi forma, ſenectus:
Si uires, morbus: ſi nomen grande, litura
Poſtera: & in nullis fati conſtantia donis
Ipſe etiam has inter tenui uirtute procellas
Fretus homo, aut languet moriens, aut mortuus aret.
Horum ſi neutrum, certè mortalis, & imos
Fraudatura dies medios metit Atropos annos.
Occidit heu ſpes una phrygium Maortius Hector
Occidit, æternos cui ſi natura dediſſet
Artus, ipſe ſuos iaculandos Iuppiter ignes
Ocia tracturus ultrò mandaſſet. At illum
Imperijs ſenſere, & uiridis creſcentia fila iuuentæ
Collata rapuere manu, tutore perempto
Factura Phrygiam licito maiore ruinam.

Libri Quinti finis.

LIBER

LIBER SEXTVS

HYPOTHESIS.

Nxia sextus habet dubio certamina Marte
Læduntur que duces, Sarpedon, Deiphobusque
Troilus & sequitur Palemeden, Memnona Achilles,
Et Paris. Vrbs capitur, Priamus Rex mittitur vmbris
Fletque Hecuba, ac Danaum reditum complectitur idem.

Egnior explicitis mœrentia signa cateruis
Troia mouet, sonant clypei, cristæque grauantur
Luctibus angustum crebris singultibus: aurum
Rumpitur, arma nocent, toto nil agmine lætum
Dulce nihil: signa ipse minus pugnantia uento
Mentitas laxant animas, morituraque tardis
Flatibus inclinant faciles languere Dracones.
At sonipes, animi non argumenta superbi
Iratas iterat uoces, non puluere capto
Multiplicat suspensa leui uestigia gyro
Non fremit incertum, sed tota immergitur aruis
Vngula, submittitque equitem, aurigamque perosus
Auertit collouenientia frena reflexo.
Stridentem litui gemitum, stridentia reddunt
ussa tubæ, nullique sonant, non triste tumultus.
Talis in aduersas trahitur duce Memnone turmas
Mœsta Phrygum pubes, poscunt remeare, negantque
enturusque Hector semper post terga uidetur.
ualiter Hyblæi mellita pericula reges
signis iniere datis, labente tyranno
lterutro, uiduos dant agmina stridula questus
subitum uix nacta ducem metuentia uibrant
icula, & imbelli remeant in prælia rostro
Iamque Argiua phalanx, lætis iactantior armis
odierat tollitque animos, celeremque triumphum
ctore deiecto sperat, dux digerit arma
upliades uoti compos curasque timendas
uit, & duro fruitur miserandus honore,
ides regis insignia ponit & ultro
it imperium: nec enim uenisse fatetur
e ducis, fierique satis si principe quouis
a cohors, redeat post diruta Pergama uictrix
refert, quis ubi quando, sed qualiter; & quid
um: durabunt actus, & transiet autor.
addit, se iure frui potuere Micenis,
abilem regnare domi; nec signa ptiora
mbire cupit, ut fesso pectore malit
giles Lunas, & duros ducere soles,

Mar-

Martius Aeacides mutatas solus habenas
Arguit, at rapto Palamedes Marte superbus
Vincere contendit titulis, regemque mereri.
Ergo iterum coeunt acies, properatur utrinque
Et medius decrescit ager, rapit agmina cuncta
Sarpedon Lyciosque enses, & turbine primo
Hostibus inuehitur: qualis uexilla Gigantum
Centimanus Briareus Phlegræo in uertice tollens,
Imbelles risit Iouis ignes, tela Dianæ
Martis equos, Phœbi pharetras & Palladis angues,
Haud minor insurgens heros Ioue patre superbos
Iunonem Argolicam congressaque signa deorum
Spernit atrox: quacunque uagos raptatur in hostes,
Millia multa manu proturbat, millia multa
Axe superiecto, fulmen sæuire paternum
Credas, & tonitrus curru stridente minores.
Occidit infelix Gobius, nec lætior illo
Triptolemus, suetusque feras incessere telis
Mœnalius Cormas, quartus tot funera Perses
Vltus obit; læuos misso Sarpedonis armos
Transierat iaculo, sed uix tamen ille coactus
Tandem uertit iter, uultuque in terga reiecto
Ad cunctos hæret gressus, semperque redire
Ardet, non posse indignans pulsatque uetantes
At iam caligat acies, sparsoque cruore
Deficiunt quamuis uicturo uulnere uires.
Interea Mœsas properat laturus aristas
Demophonon, Garamas, & te Thesida uolentem
Tertia cura uocat Danaas hebetauerat iras
Belligeræ messis uinique audacis egestas
Et uires de pasta fames, pax arma soporat
Inque annum iurata fides, utrique cohorti
Vtraque castra patent, fas ciui Graia uidere
Carbasa, fas hosti Prhygios lustrare penates.
Dum sic alternos aditus, alterna pererrant
Moenia, natarum sacra comitante caterua
Hectoreos manes Tymbreæ in limine portæ
Placat vterque parens: cinis annuus, vmbra laborans
Solantes epulas lamentaque festa reposcit
Et tumuli lugubre decus. Stant crine soluto
Iliades,

Iliades, hæc quæsta virum, natum altera, fratrem
Multæ, nunc pariter lugent, nunc singula plangunt.
Cumque, alijs in pallorem candore sepulto
Febricitent vultus, sola ore Polyxena floret
Sospite, & in faciem nil audent nubila mentis.
Hanc videt, hanc optat, & acuto Cypridis arcu
Saucius Æacides subitos suspirat amores.
Vtque vsu maiore Venus producta tenellos
Spondæo stabilit animos pede. Sic noua voti
Causa, pares stimulos similesque immobilis ignes
Haurit,& in thalamos periturum emollit Achillem.
Ergo nec armorum meminit, nec prælia curat,
Iamque redire velit patriosque reducere cœtus,
Et totam turbare aciem, si regia detur
Virgo sibi, consorsque thori, pretiumque recessus
Instruit his Phryga sergestum, cui proxima in omne
Arcanum regale fides, pacemque futuram
Asserit, & totum cogendum in fœdera Martem,
Si reduces sua Myrmidoues præcepta sequantur.
Audierat Priamus, remeat, Sergestus Achilli.
Pacta placent, sed bella nocent, facilique repulsa
Crescit amor. Lex hæc: Virgo si publica cessent
Arma, viro patrias nuptum tradetur in oras,
Haud mora, communes reditus monet, & graue frustrà
Discrimen passos queritur, nec iudicat æquum,
Vnius in thalamum, & muliebria prælia tantos
Coniurasse duces, spartanaque damna medendo
Et populum, & reges longis consumere bellis.
Grata quies vulgo, Martisque remissius ardens
Dignatur consulta furor: sibi crastina quisque
Vela parat, sed mox accepto tempore, partæ
Maturant cum messe rates, quas donat Achiuis
Telephus, infensusque tamen quod signa sequantur
Altera,ductoresque nouos, Agamemnone pulso
Vixdum contigerant portus, mutata tumultu
Agmina crudescunt alio, gladiosque reposcunt.
Torserat astriguam pacta in vestigia Phœbum
Annua mobilitas bissenos passa labores,
Et iam mixta acies: solus non prodit in arma
Æacides: solus non militat, obice belli

Vota hærere dolens, alios in prælia cogit
Naupliades, faustumque suis comitantibus omen
Impete Deiphobum primo petit, vtraque iacto
Tempora transadagit iaculo, funusque secundum
Dat Phryggio lugere duci rotat obuia tela
Sarpedon quantaque cruor virtute relictus
Sufficit in vulnus, vires expendit in ictus
Prodigus instandi, nec luncta potentia Fati
Prorsus abest, clypeum transit, leuumq; cruentat
Obliquo mucrone latus felicior ensis
Naupliadæ, casuque manum meliore secutus
Iratæ flendum superis Sarpedona fundit
His hilaris, multoque alijs iactantior, ecce
Ecce, iterat, quantos dextra victrice negantes
Ense palam sterno, quid plus testabitur ausum
Phlegra Iouem? Libicus Alcidem, Tesea Minos?
Talis erat Danaum princeps; vix ista nec ista
Fas plenis iactasse sonis, venit ecce sagita
In iugulum stridens. Paris hanc excussit in auras
Assirijs melior æquaturusque Gelonos
Dux ruit, & tenuit iactatrix gloria fructus
Cum luctu lucrata petit: cunctique iacentem
Mixtis confodiunt hastis atrege perempto
Non se turba regit cęso duce tota sequentum
Debilis ægrescit virtus, arma ipsa videntur
Posse minus sic firuptis moderator habenis
Deciderit, turbantur equi, leuiora stupentes
Imperia, & subita iam libertate potiti,
Ceu timeant, incerta vago vestigia cursu
Præcipitant; lege hac fugiunt, hoc ordine fusi
Graiugenæ: iam castra procul, iam littora longè,
Seque te.unt vicibus, & qui prior, esse supremus
Atque hosti propior metuit: mox pectore nudo
Terga tegunt armant fugam: sed nulla tueri
Tela queunt, classes nullæ, munimina nulla:
Incendunt, sternunt, perimunt, face carbasa, contis
Arces, ense viros strages vulgatur, Achilles
Dissimulat: sed tot tedas, tot tela secundus
Sustinet Æacides, & defensore laborat
Iam fessus clypeo tandem miseratur anhelum
Altius attollens pontum Thetys, & venienti
Occu-

Occurrit Phębo, radios mersura morantes.
Postea vix vmbras lux soluerat vndique in iras
Surgunt armatoque acclinia tela cubili
Corripiunt pars in clypeos ceruice recepta,
Non madidum mucronis ebur, non cassidis vmbram
Soluerat ast ipsis audax sopor incidit armis.
It tuba præceptrix Phrygijs, it tibia Graijs
Et litis litui testes, at prompta uocantes
Anticipat virtus modulos, crudescit vtrinque
Pugna ferox: instant, cedunt, minitantur, & horrēt
Alternansque vices fortuna ferensque triunphos
Exiguasque fugas populis permutat vtrisque
Vrget eques pedites, illi inclinentur in ictum
Arduus, hi tollunt humiles in vulnera dextras.
Ibat Abas cumque aurigam turbare Melampum
Sublato mucrone parat, sensisse putares
Cornipedes, suspensa truces in pectora surgunt,
Implicitumque terunt pedibus, strat isque relinquūt
Lætior euentu, fisusque Melampus equorum
Auxilio, per & arma virum, perque ora superbo
Feruidus axe yelat calcandaque corpora quærens
Non vacuam dignantur humum tandem Anxuris hasta
Dictęi ruit incuruus, proprijsque fatiscit
Interceptus equis, clamantemque ore supino
Parcite, nil miserans surdi rota præterit axis
Anceps pugna ducun., palmaque incerta fluebant
Bella diu donec medios prorumpit in hostes
Troilus horrificisque comes victoria signis.
Qualis Pellæus, qualis Calydonius exul
Fulmineas habuere manus. Prior ille, secutus
Alter: at hic superat vtroque potentior ambos,
Vtique omnes claudam titulos breuis, Hectore maior.
Mirati cedunt Danai, grauiore procella
Corda pauent, secura prius: pluresque renasci
Hectoras attoniti cessent, sic Troilus ardens
Fraternas reuouat cædes: insignia dextræ
Victricis sensisse dolor, spectasse voluptas.
Eminus Alcestem Nisæum, cominus Idam.

 Hunc

Hunc iaculis, hunc ense metit, tantoque sub hoste
Nulli turpe mori: pars tamquam occumbere certet,
Inflictis gaudet iaculis, & morte superbit.
Exierant Ithacus, Tidides, Nestor, Achillem
Flectere. is in tantis vnus te Troile dignus.
Sed steriles redire preces, stat linquere fixum
Bella duci, validaque ipsos ratione rogantes
Arguit ac bellum pendit, quod causa pudori,
Congressus damnis, & commoda nulla triumphis
Facta fides ducibus, hortantur fœdus, at obstat
Cui thalami propter spirat dolor, obstat Erynnis
Obstat Parca tenax, fatoque potentior omni
Bella refert Danays scrutatus numina Calchas.
Haud mora. Prosiliunt ductore Agamennone læti
Oebalidæ, contra non segnius æquor anhelis
Priamides transmittit equis, vectore superbus
Magnanimo sulcos suspendit in aere currus.
Et raro defigit agros, vt tardior anguis
Triptolemi, Veneris ales, Panthera lyei.
Puluere crescit ager; putrique in nube sepultam
Prætexit caligo diem, nec ciuibus hostes
Internosse datum, donec reuocante serenum
Cuspide sanguineos campus consedit in imbres.
Strauerat alcidamas Teucrum Leocunta, trabalem
Eminus intorquens hastam, missamque secutus
Ex trahere ardebat, vt teli laude madentis
Aut formidandus Phrygijs, aut gratus Achiuis
Iret ouans. At glandiflua præuentus habena
Occidit, & iuncto solatur funere Theucrum
Transigit Eurypylum iaculabilis hasta Menalcæ
Occiduas in gressa comas, leuumque per orbem
Exit & excussum defert in cuspide numen.
Lernæa Lycidam transfigit arundine Glaucus,
Qua ceruix connexa humeris: ingulo illa patenti
Insidians, galeæ clypeique interuenit oras
Herculeis imbuta vadis: duplicique fatigat
Morte animam, furit hinc virus, cruor inde secutus
Missile, & inciso tandem de stamine certant
Tersilochum Cromius, Xerses, Creteona. Nisus
Fundit Alym: iacet hic iaculo, iacet ille bipenni,
Tertius

Tertius intento districtus palpitat arcu
Rethea Rhesus agit, Lybidam proturbat Aconteus
Stemona sternit Ion, Tessandrum vulnerat Argus
Mactat Achōta pholus, pholon Ebalus Ebalon Actor
Actora Thijodamas, & Thijodamanta Lycæus
Eminet asperior dextra, maiore lacessens
Troilus Argolicos, & quanquam Antenoris ensem
Aeneæ iaculum, prædonis tela tremiscant
Hic tamen hic vincit, & lauros obruit omnes
Omniaque in proprios lucratur facta triumphos
Miratur bellona virum stimulatque furentem,
Parcius, & docilem gaudet vicisse magistrum.
Ipse alias discis iras maioraque Mauors
Prælia, & exemplum diuus mortale secutus
Dum scithycis instat visos reminiscitur (ausus)
actus.
Ibat fulmineo Phrygios mucrone fatigans
Feruidus Vmbrasides hinc nudo Troilus ense
Disputat, & mortem, menti qua cella secunda
Attonito concludit atrox: frustra ille laborat
Soluere, cum nequeat fatale necesse refelli
Mox Jpremit Ascalaphum, ruit ille in terga: nec hastam
Expectat, fallitque manum, sed fraxinus ictum
Sicca redire negans reperit, figitque iugalem
Implicitum domino rrahitur retinentibus ille
Scansilibus, potoque perit in sanguine mersus.
Contentus cecidisse virum, premit agmina victor.
Cetera Priamides, & terna tricuspide claua
Funera continuat; fossos gemit Astilus armos,
Pectus Itys, vacuamque excussis illibus aluum
Antiphates sed sæua licet, tamen inguine nunquam
Inferius grassata manus, tumidusque superbit
Doplitibus Cessis humilem infamare triumphum.
Iam magis ardentem tenues consumere pugnas
In populum tædet vulgari tela cruore
Immensus violare pudor, nec paupere fraudat
Plebem anima furit in iugulos regumque ducumque
Acrior, & qua acies stipat gemmata cohortes.
Irruit, Atridasque ambos sed dispare telo
Sauciat hunc iaculis, illum sude tertius ensem

Vulniferum passus plangit Calydonis alumnus
Hos quoque fudisset, sic nunquam debilis ira,
Sic presens semper virtus: at turba profundo
Interiecta grauem frustratur vulnere dextram.
Ipsa etiam ceu nulla Deis sic rara tirannis.
Atropos, inque animas inopes audacia maior.
Nutabant Danai, iamque his spes nulla triumphi,
Nulla fugæ fati fraudes, commenta deorum,
Et falsum Calchanta dolent, reditusque susurrant
Si nulli post terga metus. Mox Nestor & ipse
Peliden Agamemno rogant: negat ille suosque
Mirmidonas imbella tamen concedit agendos.
Hos vbi conspexit rapido prodire tumultu
Troilus, huc tendamus, ait, quænam hæc noua pubes?
Quis nouus hic puluis? ante hos huc destinat Argos
Hunc primum, & totas properat consumere vires,
(At superi melius) deerant quos perdere possem,
Et stygio mandare Ioui gladiusque timebat
Otia. Faxo igitur post fulmina Dardana discant
Vtilius latuisse domi: sic fatus Hypartum
Ductorem cunei, qua flammeus vmbo coruscat.
Robore fraxineo figit, teloque moranti
Præcipitem perturbat equo: celer ille receptis
Gressibus, abiectaque hasta, clypeoque relicto,
Acrius instantem fugit hostem: in castra recedens
Argolica, illic ante ipsum mactatus Achillem
Concidit, & fuso tentoria sanguine signat.
Frendit atrox, quantumque ingens dabat ira, lacertum
Erigit Eacides, ac toto robore nisus
Iam responsuros parat ictus. Venerat antè
Lancea Priamidæ, læuosque inuaserat armos
Hostis: at innocuum fallit Titonia telum
Sentit, & aduersos incusat Palladis astus
Troilus. At iaculo melior fortuna secundo:
Lædit enim libatque humeros, & morte petita
Inuenit indignans vulnus sine funere cuspis.
Tertia maiorem cornus potura cruorem
Rapta manu venit ecce abies, & stridula certos
Molitur iactus. Celsos præsagus in armos

Eri-

Erigitur sonipes : dubium , defendere tenet ,
An timeat gaudetque tamen perculsus herilem
Anticipare necem . Flexo tunc poplite fusum
Inuitus proculcat herum , fatumque ruentis
Heu iuuat . Ille quidem nolit,sed dum grauis vrget.
Occupat Æacides , & iam surgentia ferro
Colla metit : longeque licet decurrere iussa
Cæsa viri ceruix , truncus manet , ipsaque nondum
Exarma a manus bellum factura mouetur .
Quos casus , quæ fata querar ? quos Troile dinos ?
Troile , cuius opem gemit Ilios orba sepultam
Troile , cui meritæ sperant præconia famæ :
Troile , quem solum dignatur laudibus Argos .
Macte iaces : quique ante Phrygi spes publica vitæ .
Vixunum obsessæ tutorem Memnona mortis
Stratus habes : funus lacerum supeliare parabat
Æacides , prohibet Memnon , miseraque parenti
Pignoris egregij lugendos destinat artus
Ipse alijs lacrymas , sibi bella : alijsque tumultus
Fœmineos , sibi tela mouet , raptaque superbum
Cuspide victorem vindex premit : inguina telo .
Pectora libarat gladio , respexit Achilles ,
Atque indignatus furialibus intonat orsis .
Et te fata vocant , stygia prior hospes in alno
Expectat , stygios pariter transnabitis vndas .
Dixit , & Eoo iam dudum viscera regi
Fraxineo perfossa stylo . Niger emicat altè
Sanguis , & exutos mulcet stix frigida manes .
Fit fuga Persarum fuso duce . Sæuior instat
Mirmidonum princeps,sic mens acceptaque suadent
Vulnera : iam trepidos longum quæsisse tyrannos ,
In vulgi iugulum violens fuit , impetus iram
Mutat , & vltricem cogit plebescere dextram .
Ergo fugat pauidos , audentes fundit , inertes
Proculcat , redimitque breui longa ocia bello
Viderat Iliacos fremere incertamina campos
Iuppiter , & quamquam turbari puluere visus ,
Arma tamen cernit Vulcania , sæuit in hostes
Sæuire Æacidem , gaudet cum talia spectet
Nupturam pupulisse Thetim : pallore minori

Phlegræos montes Phlegræaque bella timeret.
Ipsa virum strages numerat, natoque superbit,
Immemor heu fati, mater: sic gloria vincit,
Caraque suspendit mirantem prælia fluctus.
Quippe videre iuuat, & fas spirare triunphum
Cum manus vna fuget, fugiatque exercitus omnis
Haud aliter; cum canet ager, cum messis adulta,
Cedunt æstiuo fugentia iugera vento.
Vltimus effracti tardatus vulnere currus
Cardine iam clauso socios poscebat Iolas
Ingressum, perière preces, en Pelias hasta
Transactum affigit foribus, portæque maritat,
Tandem, castra licet longè, paucique sequantur
Vrbs iuxtà, cedit vix exorante Minerua.
Crastina luctificos mœsto Thernone iugales
Vix aurora mouet: nunquam tam prodiga roris,
Tam largè faciauit agros, stupet ebria tellus
Hos imbres non passa prius, sic vbere fletu
Natum questa parens. Huic ad gemit axis vterque
Lux pallens, laceræ nubes saucia cœli
Forma nec Idalio spirat decor integer astro.
Titonum superesse piget, poscensque sepulcrum
Odit victura per secula longa cicadam.
Legerat in tumulos Nabatææ messis odores
Ambitiosa parens, natoque suprema parabat
Funera: mox volucrum famulantibus astitit alis
Exequias factura phalanx, auis vnica phœnix,
Et Progne non vna venit, cauat Ardea rostro
Marmoreum fossore solum, Luscinia planat
Pysittacus inscribit apices, philomena precatur,
Plangit olor, turtur tinnit. Iunnonius ales
Lustrales sparsurus, aquas, properabat: at omni
Dura Phrygi, reuocat motas Saturnia pennas.
Forte Ioui referens Telchinum tela, redibat
Rex auium, ac viso cunctatur funere, fulmen
Deponens, aliasque faces, incensaque thura
Corripit, & sacris solatur odoribus aras.
Iam flammæ sopita fames, iam plena soluto
Vrna viro, redeunt volucres, mulcentque parentem
Annua Memnonio pactæ solennia busto.
Parte alia naris flendos instaurat honores,
Infe-

Infelix Hecuba, heu quantos enixa dolores.
Iam tumulos numerare licet, iam tertia plangit
Funera: sic Niobæ geminis orbata pharetris,
Quem peperit populum fleuit nec parcior ira
Iunonis: grauis huic Saturnia, Delius illi.
Aruerant lacrymæ, deploratusque sepulcri
Iam tacitus, iam siccus honos. At solus in altas
Maternus crescit curas dolor, excitat ægrum
Anxietas animum, fraudesque in vota ministras
Vltor habet gemitus: stabant radiantia Phœbo
Templa suburbano, nomenque auctura tegebat
Lanugo Thymbræa deum, circumque supraque
Vmbrabat dominas folijs ornantibus aras,
Huc Hecuba infacinus audax, inuitat Achillem,
Coniugij factura fidem. Venit ille, sed arma,
Sed comites nulli, solum sibi Nestore natum
Iungit vix gladio cingi memor: omnia linquit,
Dum miser optatos properat visurus amores.
Quin vetat insidias credi fraudesque timeri
Ipse locus templique fides. At matris, adulter
Dardanus imperio, post læsa cubilia seuum
Nil reputans, pacemque deum delubraque turbans
Occulit armatas post ipsa altaria turmas.
Vix fallunt animi præsagia, venerat heros
Martius, in que ipso trepidus terlimine gressus,
Fixit, ter redijt atque alternante pauore
Erectæ sedere comæ: ter præscia fati
Effigies lacrymata Dei, stupet ipse timorem,
Ter timuisse negat: ruit ecce inuisa iuuentus
Voce minax, dextraque ferox, mediumque coronant
Armata statione virum prior occupat acer
Priamides, Neflecte gradum. Sponsæ ne petitæ
Amplexus habiturus abis? venit ecce. Sed illam
Ornatu studiosa parens. Iussisque moratur
Mollibus, & trepidam primæ docet oscula noctis,
Dixerat, & gladium vibrans, & vulnera præceps
Prima petens: Nunc nunc addit, nunc si qua iacentũ
Gratia, si quis amor lapsis, hoc sanguine, ciues,
Expectant Phrygij suprema piacula manes.
Ille quid? vnde animi? vel quo fuga? turpe precari,
Et veniæ spes nulla; tamen mox veste lacertum

Multiplici munit, ac rapta cuſpide, quantum
Nuda poteſt virtus, & vis obeſſa, repugnat
Et populum manus vna metit, nec ſegnior ira
Antilochi premit, inſtat, agit, laudiſque ſupremæ
Ambitus & præceps dat deſperatio vires.
Sic quercus geminas certat pagana bipennis
Centena truncare manu, vix vulnere multo
Exhauſtæ tandem nutant, lapſaſque ſequuntur
Immenſæ pariter nemorumque virumque ruinæ.
Haud ſecus heroes perſtant, nec vincere pronum
Teucris, mille licet mortes hinc inde fatigent
Nec iam vulneribus pateat locus, improba donec
Ipſa virum virtus fractos conſumpſerat enſes.
Mox Phryges incumbunt propius, prolapſaq; nondũ
Congeſtis clypeis caſura cadauera, ſiſi
Quos nequeunt armis, armorum pondere vincunt
Vidit. Et vltorem Phœbus, curuauerat arcum
Tela dabat Pallas, vetuit peter igne, ſagittis
Obuius intentis, & pacem fulmine ſanxit.
Gaudet Alexander, faueant ceu nomina factis
Et placeat fraus illa deis: auibuſque feriſque
Proh ſcelus, extorres artus, & funera nuda
Proieciſſet atrox. Melior ni iuſta moneret
Frater, & infandas Helenus compeſceret iras.
Heu quas lugendi facies, quos vndique vultus
Communis Danaum dolor induit, inde querellæ,
Hinc lacrymæ, cum bina ducum. Ceruice redirent,
Funera, mortalique rogo duo numina belli
Relligio permiſſa daret: nec ſepare luctu
Myrmidones Pilij ve dolent, certamine pulcro
Fletur, & æquanti iam iam latet agmine Neſtor.
Sic ſi deſtituat ſuperum pater, orba querantur
Sidera & ignoto contendant funera fletu.
Vincendi iam nulla fides: nec fata, nec ipſi
Spem preſtant ſuperi. Preſtant tamen ire deoſque
Conſultare libet, redeantne, an prælia firment.
Sed redeant potius, nec enim fiducia bellis
Æacide fuſo. Chalcas it, quærit, & audit
Audit Achillea vincendum prole Pelaſgis.
Pyrhus erat, quem fata dabant, hunc ſcirius hoſpes
Seruat fœminei quondam nutritor Achillis.

Nec mora, decreto procerum, Menalaus ituras
Disponit classes. Nouique & dicere pronum
Quas remo lassauit aquas, quos legerit olim
Portus, quae freta, quas vrbes, Calydonia virtus
Dulichijs adiuta dolis: cum puppe propinqua
Te Delos, te celsa samos, te Bachica Naxos
Raderet, at residem rursus bellona fatigat,
Armato modulanda stylo. Produxerat ardens
Migdonios imbella Paris, iamque agmine toto
Maximus innumeris fratres æquare triumphis
Destinat augescunt animi, maiorque videtur
Ipse sibi laxat arcus, & tela superbit
Spargere morte alia, maioribus vtitur armis:
Nunc gladij pugiles, longo nun Fraxinus ictu
Fulminat, hi propius audent, hic eminus vrget.
Hae non arte citat contum Scytha, gessa sycamber,
Pilla Ligur iaculum Medus persæque Sarissas.
Ense Thoanta, Lamum telo, Sude Dorcea fundit.
Ora Thoas plangit, Lamus inguina, pectora Dorceus
Hunc Pylos, hunc Pleuron, illum missere Celenæ.
Parte furens alia cognatos impiger hostes
Turbabat Telamone satus, septena coruscans
Terga boum, hasta viro quercus iaculabilis vni,
Vnam passa manum, non ferrea suta superbum,
Vellauere latus, siue has bellare proterua
Non tulit ira moras, seu lato pectoris orbe
Se totum latuisse ratus. Sic sæuit inermis,
Sic premit armatos: maturat fata cadentum
Terror, & ignauis mors est vidisse furentem
Hunc Paris intuitus paulum hæret an ense sequatur
An iaculo; tandem Cortinia tela resumens,
Hic quia certa manus, & nunquàm surda volenti
Corython viduat arcu, pharetramque sagittis
Arcum læua premit, intendit dextera neruum
Vtraque suspendit telum, insidensque sagittæ
Ductor in angustum visus coit ibat arundo
Hinc pennis pectus tangens, hinc cuspide Læuam.
Iamque emensa fugam lateri insidiata sinistro,
Ipsa morte madet, sed iuncti frigora leti
Ira ardens nescit, donec fuso hoste furentis

Vltrix tempeſtas animi ſatiata quieſcit
Sic dextros in vota Deos, alternaque fata
Felices habuere manus, felicior illa,
Quæ cædis ſcelerumque faces bellique tyrannum
Abſtulit & mœchos dedit ire in tartara manes.
Vade nocens,quò noxa trahit: te ſexta meretur
Tenaria ſpelonca domus, ſi quartus amores
Tractus habet, quintuſque viros. At adultera vitant
Funera, & incesto congreſſos Marte tyrannos.
Te plaga ſulfureas Titanum amplexa catenas
Demerſo Clauſura ſinu, nox vl ima, & ima
Poſcit humus: tibi ſtix odium tPhlegithonque vapores,
Cocytus lacrymas, Acheron lamenta propinat
Te portu procul ire Charon, & limine cogat
Cerberus: at tandem cum iam tranſmiſſus abibis,
Occurrant: Herebi peſtes, mors omnis in vnam
Acceleret iurata caput: tibi Tantalus vndas,
Ixion radios, ſaxum remeabile reddat
Siſyphus, ac Tityus volucres: hæc gaudia ſummas,
Dum mare ſorbet aquas, imbres, dum nunciat Iris
Poſtquam Helenen trepidas exurens nuncius aures
Perculit, ingenti longum ſuſpenſa dolore
Vox pariter,lacrymæque hærent: fugitiuaque fallit
Mens, ſubitam mentita necem, vix rore medenti
Frigidus in ſenſum remeat dolor. Illicet ori
Et laceris irata comis, circunſpicit enſes
Et cauſas iam mortis habet, tacitæque volutat
Cuius furetur gladium, quem tela precetur
Ipſa ſua moritura manu Senſere furentem
Iliades, nimiumque auſos lenire dolores
Agreſſę vicibus, dux blandior ipſe furenti,
Quod ſpretis nunquam Phrygijs optaſſet Achiuos
Finis erat Lacrymis, pariterque exhauſta latebat.
In noctem progreſſa dies, at feruidus ira
Tydides quam vis fractos & in ipſa fugatos,
Mœnia turbat Adis hoſtes, clauſoſque laceſſit
Nocturna ſtatione Phryges. Non teſſera ſortem
Elicit Excubijs, vltro vigilantibus inſtant
Ignibus, & nulla pulſantur pectora vento.

Vix

Vix emenfa dies, redit armis impetus, vrbem
Inuadunt, tormenta rotant, dat vinea vireis,
Et filices balifta vomens, teftudo viatrix
Subdola fufforemque aries fufpenfus in ictum.
At Phryges inftantes prohibent, nunc grandine faxi.
Nunc ferri nimbo, nunc fparfæ fulmine maffæ
Nulla tamen pauidis nudo fiducia Marte
Campeftres iterare manus, feque vrbe tuentur,
Virgineas donec Pryamo peltata bipennes
Pentefilea mouet, hæc integrat arma, cohortes
Firmat, bellatrixque viris, dat fæmina vires.
Panduntur portæ, refugofque in caftra Pelafgos
Pellit agens, iugulis gladios incendia velis
Deftinat; excutiens Tydides, vnus vtrunque,
Clarius in nullis expreffit Tydea bellis
Ecce Neoptolemus dena fubit hoftia pinu
Ægæas permenfus aquas. Quis prælia fatis.
Fortuna mifcere neget. Dant fata Pelafgis
Pyrrhum dat Scithicas Phrygijs fortuna cateruas.
Prodierant in bella pares, ftetit inde Pelafgum
In cuneos collecta acies, hinc virgine mixta
Troia frequens, vtriaque dei. Sua quifque corufcat
Numina Palladiæ pacem mentitur oliuæ,
Cicropidum clypeus, gentili Marte minatus
Biftolidum caffis: Mars vndique, & vndique Iuno
Plurima Fraxineo nunc verberat aera peplo
Nunc fedet in parmis, capitum nunc furgit in arces,
At Phryx Idæa Cibele, Idaliaque fuperbit
Cipride, fulminei Tyrias, pars alitis alas
Inceftat Ganimede fuo fic ire decorum
Certantes, fic dulce viris confligere diuos.
Eminet horrificas rabiens poft terga fecures
Virginei Regina chori, non prouida cultus
Cura trahit, non forma iuuat, frons afpera, veftis
Difcolor infertumque armis irafcitur aurum.
Si rifum, fi verba notes, fi lumina pendas
Nil leue, nil fractum, latet omni fœmina facto.
Obuius vltrices accendit in arma cohortes,
Myrmidonafque fuos, curru præuectus anhelo

Pyhus

Pyrrhus non ducibus miles non vltor Atridis
Sed sibi bella gerit, meritosque offensus in hostes
Arma patris, patris vltor habet, sed tanta recusant.
Pondera crescentes humeri maioraque cassis
Colla petit, breuiorque manus, vix colligit hastam.
Prima Mycenæum dextra flagrante Menetum
Penthesilea petit, dabat hic conuicia cunctis
Ore leo, sed corde lepus, frendensque stupebat,
Cum pauidæ & nullis vsæ Pelopeides armis,
Fœmineas audire tubas. At frigore nescit
Natiuo geminum crudescere vulgus, & axem
Sarmaticum generare animis gentilibus iram.
Tunc sic increpitans, Pudeat Mars inclyte dixit:
En tua signa gerit, & nostra effoeminat arma
Staminibus vix apta manus: nunc stabitis Hercle
Periuræ turres. Calathos, & pensa puellæ
Plena rotant, sparguntque colos: hoc milite Troia,
His fidit telis; at non patiemur Achiui:
Et si turpe viris timidas calcare puellas,
Ibo tamen contra. Sic ille, at Virgo loquacem
Tarda sequi sexum, velox ad prælia, solo
Respondet iaculo. Fatum miserabile, lapsum
Hasta solo figit Pendent vestigia præceps
Ire laborat equus, cuspis vetat, atque ita carptim
Infelix diro lacerant certamine corpus.
Haud minus Adrastum Pyrrhus premit, ille deorum
Proles, mortali vitam sed reddidit hosti.
Mox alias vtrinque manus, dextrasque minores
Accendunt exempla ducum, quis singula pandat?
Si fluctus Siculas, Lybicæ si messis aristas
Hyblæas si secter apes, tot vulnera tantas
Haud tamen expediam cædes. Nunquam ante Machaon,
Pluribus, aut tantis eguit Podalirius herbis.
Iamque humiles populata manus concurrere binos
Molitur fortuna duces, nec longa morati
Arma parant, parentque alacres. Audentibus olim
Accessum nunc turba dabat; nunc largior vsus
Camporum numerusque minor. Prior improba Pyrrhum,

Pen-

Penthesilea premit, Mors hunc, hanc implet Enyo
At sexum non tarda suum. Tritonia neutri,
Neutri Iuno fauet, Pyrrhum nec vincere malent.
In spacium iam crescit ager, porrectus vterque
Contus, vterque ensis, admissos calce fatigant
Cornipedes, primas perdit sed fraximus iras,
Pars clypeis immensa sedet, pars spargitur aruis,
Partem dextra tenet, mox certior ense propinquo
Crudescit ferri rabies. Prima erigit ictum
Virgo, sed raptis obliquo vulnere cristis
In clypeum descendit ebur, medioque retentum
Vix perfert vmbone moras: dumque elicit ensem
Altius impressum, læuam mucrone papillam
Transadigit Pyrrhus, sic imperiosa virago
Digladiata ruit; tanta est reuerentia sexus.
Sidonias in crura togas, sinuosaque texta
Colligit & multum fatis irata fatiscit.
Fit fuga Dardanidum, turbantur Amazones, æger
Ad sexum facilis rediit timor. Vndique terror
Palantumque metus discors ignauia pugnat
Præceptura fugam: nulli succurrere lapsis
Fratribus, aut notos mens respexisse vocantes.
Pars iam nacta Vrbem Danae pars præda sequenti
Linquitur at pauci cum certa pericula cernant,
In portus redeunt, & fata decora merentur.
Venerat extremi reuoluto stamine pensi
Fatorum promissa dies decimusque rotabat
Speratum Titana labor. Præsagia mille,
Mille mali micuere minæ, metuenda cometæ
Sanguineis cecinere comis, ac Phœbus vterque
Nunc duplex, nunc nullus erat: non crebrior vnquam
Ira Iouis, non plura nouis portenta figuris
Visa prius silicum lacrymis, sudore deorum,
Latrantum gemitu, partuque in monstra soluto
Venturi iam clara fides. Accendit Achiuos
Testorides, panditque deos, illi vndique muris
Insultant, qua terra patet: pars nectere classes
Destinat, & cunctos vrbis tentare recessus.
At Phrygii reditus Ledæos pace pacisci,
Et tandem longis hortantur fœdera bellis.

Suadet

Suadet idem Antenor, suadet facondior illo
Polydamas, suadet leni mitissimus ore
Dux Anchisiades. Reges cecidisse queruntur
Et ratas superesse manus: nec sola gemiscit
Ilios aut Phrygij finis, ac quicquid Idaspem
Gemmiferum, scythicique inter iacet æquoris algas,
Belli damna dolet: nec par fortuna Pelasgis.
Pugnat Achilleides, consultat Nestor, Vlisses
Fallit, & Atridas vltrix exasperat ira.
Haud tulit Amphimachus, pacem negat, arma reposcit
Edicit laxare fores, Phrygibusque triumphum
Destinat; aut pulcro victuram funere famam:
Ipse æquaturus fratres, verum Hectore maior,
Si cedat puer, & pugiles vir surgat in annos.
Quin Pryamo licet in senium deiectior ætas,
Argentesque negent onerari casside cani,
In sene non marcet princeps, in principe vernat
Miles, & imbelles audent certamina rugæ
At ducis offendunt ausus, coguntque timere
Nobilitas suspecta Phrygum, bellum autor agendum
Iusserat Antenor, nunc suadet fœdera: Sparten
Æneas populatum ierat, nunc reddere prædam
Censet, & hostilem cupiat meruisse fauorem
Ergo dolis cessare dolos; & tollere fraudem
Faude parat, formatque artes hoc ordine ductor.
Fingere sacra vouet, festæ que ad fœdera mensæ
Inuitare duces; dumque vna pocula tractant
Irruat Amphimachus, armatis acer inermes
Occupet insidijs: sic tutilibera Martis
Copia & hærebit nullis victoria causis.
Interea questique diu, bellumque perosi
In fædus coiere Phryges. Iuratur inusum
Perfidiæ peritura fides, Antenore dirum
Parturiente nefas. Huius consulta secuti
Vcalegon atque Amphimadas, nec iustior ipso
Polydamante Dolon patriæque in damna ruentis
Impius, & tantis Aneas consonus ausis.
Nuncius Argolicis prodendas indicat arces
Polydamas, pacemque in pactum fraudis habendam
Iuratis

Iuratis poscit, tacitumque in mœnia ferro
Poscit iter Danais. Nestor timet, hæret Vlisses,
Furta negat Pyrrhus: illos incerta morantur
Pollicita, & falli metuunt: hic vincere certus,
Nocturnis refugit bellis fœdasse triunphum.
Res turbat suspecta duces, Phrygioque retento
Traditur Inachio legati cura Sinoni.
Promissis (audenda) addenda fides. Petit ille penates
Iliacos, dubiosque Ancisa teste timores
Soluit, & acceptas iurante Antenore voces.
Ergo fidem ducibus testati numina pangunt
Inachidæ, lætique iubent, sua seque, suosque
In nullos nutare metus: dona insuper addunt,
Et firmant promissa datis, nec Pergama tantum,
Innumeras Asiæ spondent cum ciuibus vrbes,
His hilaris Phryx certus, abit, quidque hostis in vrbe
Captet iter, quando veniat, quæ signa mouendi
Militis, & cauto dispensat singula nutu.
Porta latens, tacitosque dolis furata meatus
Inscriptum Pegasi tollit caput, hac iter Argis,
Huc iussi venere duces, sol merserat axem,
Venturis hoc tempus erat: fax igne sereno
Visa uiris, hæc signa dabat. Sic milite iuncto
Securi dubijque meant. Phryx indice flamma
Pandit iter, laxatque fores, Odira nocentum
Consilia, ò cunctis incognita crimina factis.
Florebant Asiæ fines. Florebat opimis
Troia suis, & rege potens, & milite tuta.
Nec superos nec fata timens: Victoria Graium
Mentito Calchante breui cessisset. At hostis
Indigena, &, (quo nil grauius) priuata nocendi
Copia Testoridem uatem facit. Inuidet ipse
Ipse urbem ciuis aperit. Non cardo susurrat
Non clypei, non tela sonant, scit turba silere.
Omnia clam, clarumque nihil. Prior urbe potitus
Impatiens sæuire dolis & uincere furto,
Exclamat Phyrrhus, nunc obuia tela parate.
Ite Phryges contrà. Quonam usque in somnia torpor?

Nil

Nil tuti superest: Postes laxamus, & ecce
Irruimus Danaij. Si quos concurrere mecum
Ira thrait, non egregium damnabitur vmbris
Martis opus, facient ignes spectacula vestri,
Fatur, & incendit rapta face Pergama primus
Ipse sibi patuisse volens. Pars cetera ferro
Certatim flammaque furit: populator oberrat
Ignis & in medios gladij venere sopores
Nox fera, nox verè, nox noxia, turbida, tristis,
Insidiosa, ferox, Tragicis vlulanda cothurnis
Aut Satyra rodenda graui, tu sola triumphas,
Tantorum nisus steriles lucrata dierum.
Si mihi Carpathias linguis æquare figuras
Detur, & innumero crescant mihi pectora Phæbo,
Non tamen expediam cædes, incendia, luctus,
Quos Phrygijs nox vna parit. Pars ignibus enses
Pars gladijs vitant ignes, casuque gemendo
Incurrit fatum, fati fuga: sola timetur,
Quæ prior in sensum mors geminat: vtraque passis
Funera, fas multis geminos conferre dolores.
Dira mali facies, æuoque ignota priori.
Hinc somnus vigil, inde odium: nulloque rebelles
Obiectante manus, ferienti copia dextræ
Delegisse necem, iugulumne, an pectus, an ora
Occupet, aut cunctos in vulnera computet artus.
At quibus in mensas noctis productior vsus,
Aut verbis vigilata quies, vulgante tumultu
Vrbe frui Danaos, aut visis ignibus, arma
Defensura parant, sed flammis vndique: septi
Præreptum mirantur iter, frustraque parantes
Incensos exire lares, asperrima questi
Funera, consumptis pariter moriuntur in armis.
Expediam cædes? & singula fata reuoluam?
Sed tenebris latuere manus, sed nocte perempti,
Sed premit vmbratam nocturna inscicia Musam.
Fugerat amplexus aras & templa tonantis
Infelix Priamus, nec enim fiducia dextræ:
Cesserat ira metu. Magno tamen arduus ore,
Non prece, non lacrymis, non vultu supplice regem
Dedecorat. Cui Pyrrhus atrox reddissine pelasgis
Spartanas, reddis ne nurus? an prelia mauis?
Et

Et nondum bellare times ? cur ſtringis eburnos
Dijs inuiſe deos ? leſiſti numina ſpontè
Cogor in exemplum Cecidit pater hoſtia Phœbo
Tuque ! Ioui. Dixit indignatuſque iacentis
Cæde frui, trepidum prenſis auertice canis
Erigit in vulnus, gladiumque inuiſcera condit
Non longum cunctata manus. Icuis ire ſub vmbras
Vita hebes ipſe tamen membrorum, pondere ferrum
Permiſſus cecidiſſe iuuat, tandemque ? dierum
Plenus obit, felix ſenio, lætuſque iuuenta
Si ſtabili fortuna fide, ſi fixa maneret
Poſt Zephiros plus lædit hyems, poſt gaudia luctus?
Vnde nihil melius quam nil habuiſſe ſecundum
Poſtquam Hecubæ iam certa mali vulgata recentis
Fama, rapit greſſus, vt nil conſtata per enſes
Audet iter, laceriſque ? comis & pectore cæſo
It querens, & queſta virum. Quis nam, inquit, Achiui
Lugendos miſere, ſecat artus ? reddet ? an illum
Prædam auibus, prædamque ? feris ſparſiſtis, ademptum
Quærendumque ? mihi ? cedunt turbata furenti
Agmina, dantque viam, regi illa inſtrata reperto,
Heu meus, ingeminat, longo poſt tempore muta:
Heu iterat repetitque ! meus ſic ſepe diuque ?
In voces diſuta breues, vix denique queſtus
Continuos nectit, & ſic exorſa, profatur.
Quos gemitus, quæ digna ſatis lamenta rependes
In lacrymas ſimulare dolor ? non arguo luctus.
Defeceræ genæ, fleiuque exhauſta profundo
Lumina caligant, acies hebet, inſita dudum
Plaga ſed elingues ſiluere hucuſque dolores.
O cœlum, ò ſuperi, quibus irritata peperei
Fœmineis nil auſa modis, quo crimine tantis
In pœnas damnata malis ? ſi digna necari
Cur vixi ? heu miſeris longo nil triſtius æuo.
Num thalamos, partus nequerar ? ſæuiſſima nupſi
Infelix peperi. Potuit ditione ſerena
Iſte frui, mecum parcæ nupſere nocentes,

Et

Et pariter stetit ira deum. Quin pignore multo,
In partus fecunda fui, fatoque sinistro
E coniux & mater eram: nunc orba creatis,
Nuda viro, gemino didici contendere planctu,
Claudendis lassata genis, & funere multo.
At te care Hector, te tuta superstite dudum
Troile Troia fuit: nec enim pars impia nostri
Fax vteri memorandus erit. Sic fatur, & ignes
Quos Phaetunteæ nequeant æquare fauillæ,
Quosque neget tibi Roma Nero, miratur, & addit,
Has ne faces peperi? peperine, & fulmina cessant?
Hæc vteri fœtura mei, nec soluit hiatum
Terra vorax? peste hac tumui, parcuntque minaces
Deucalionis aquæ, vos ò, quos impia læsi
Vos potius, quibus hæc peperi lamenta, nocentem
Certatim laniate Phryges, sed serior ira:
Tunc tempus, cum somnus erat. Tu inclyte coniux,
Tu thalami tumulique comes, tecum ibo sub vmbras.
Me miseram deerit ne hostis? vbi bella furentum?
Pyrrhus vbi? date tela viri, date tela, seniles
Sufficient in fata manus. Discamne vereri
Argolicas captiua nurus? sic fatur, & omnes
In luctum Danaos pietas extorta resoluit.
Et iam rorificas noctis nudauerat vmbras
Sed nondum detersa dies. Vltro ipse latebat
Phœbus, & euersis, quæ struxit mœnibus, hostem
Ingemuisse putes. Præda omnis in arce Mineruæ
Congeritur, noctisque lucrum: Troiæque iacentis
Metiri iam fata licet. Tot ditia spectes
Arma, deos, cultus, gemmas, ebur, æra, nec vnquam
Pluribus intumuit victrix fortuna tropæis.
Postquam iusta ducum suffecit copia, vulgo
Spesque auidas tribuens vicit manus, vndique lætos
Conclamant reditus: tandemque, sed exule bello
Insese natura redit. Dat tempora vates,
Dat lucem qua vela parent suntque ocia Grays
Interea, lustrare vago fumantia gressu
Pergama, pars odijs nondum furijsque peractis,
Rheteos spoliat colles, latura cupressum
Fune-

Funeribus laurum sacris, & puppibus alnum
Iam votis tumulisque modus, classisque nouata
Æquoreum sulcabat iter rotat obius ecce
Auster aquas, geminasq; hyemes, & flamina, & imbres
Tempestas inopina mouet. Mouet augur ituros
Nondum placatis iterare piacula diuis
Iussa duces obeunt, memorique Polyxena Pyrrho
Non inuenta subit frendit, Phrygiosque lacessit
Efferus. Hanc thalamis Hecuba tradente, paternis
Dux Anchesiades abscondcrat O scelus ingens
Redditur inuisis infelix prada Pelasgis
At licet haud æquas, seruata virgine pœnas
Exul agi iussus Aeneas pendit, & vsus
Puppe bis vndena, quas prædo duxerat alnos
Dardanus, exilij comites habet. Vrbe potitur
Antenor regnique decus rex lectus adauget.
Astrictus socijs in fœdera læta Gabinis.
Hunc tamen extorto cupiens euertere sceptro,
Menalias mendicat opes Dircæa pererrat
Oppida, digressis audax bellare Pelasgis
Æneas: sed cassa noui molimina belli
Questus in Hadriacas exul delabitur vndas,
Hic vrbi Corcyra nouæ, quam struxerat ipse,
Nomen, & exiguo regnat contentus agello
Romanis olim permissus mœnibus autor.
At Regina gemens, & nunquam credi a Theucris,
Cernusium Cassandra petit, comitemque secutus
Andromachen Helenus. Sic Ilios vnica damno
Vbere regna, vrbes populis, & gentibus implet.
Iamque Phoronæi post diruta pergama reges
Aegeum tenuere fretum, spolijsque superbi
Iliacis, nulla cursus turbante procella,
Concordes secuere uias, quum carcere fracto
Effreni fremuere noti, cœlique tumultus
Dispulit aut pelago puppes, aut fluctibus hausit.
Aut uaga Locrorum classis, dum turbine fertur,
In scopulos proiecta perit: quin fulmine quassa
Regia, qua uectus Aiax, ratis ipse profundis
Corporis obsequio frustra libratur in undis.
Mox ubi uictores audit remeare Pelasgos

Aiax Naupliades, titulos Palamede perempto
Fraternos obyisse dolens liuore maligno
Saucius, Argolicas ad bella nefanda puellas
Prouocat & sceleris causas molitus iniqui,
Heu miseræ quid sacra (inquit) quid uota tot annis
Deplorata iuuant, seruataque iura maritis
Et nunquam temerata fides? rediere sed ecce,
Fama nurus Phrygias simul aduentare premetque
Barbara seruitio thalamos captiua priores.
Immo age, Lemniadum memores audete Pelasgæ
Par factum causis paribus. Trepidatis inertes;
Imperat indignis pellex regina puellis.
Vix hæc, & subitos uulgauit fama tumultus
Argolicos uenisse duces. O rara deorum,
In finem producta fides. Sis tempore longo
Faustus, sis quouis maior, quid stulte superbis?
Vltima felices ætas facit. En habet Argos
Nil bellis questus, nil æquora passus Atrides:
Victorem iugulum coniux secat audet adulter
Insidijs mactare ducem, tristisque reuerso
Egiale Diomede suo, non oscula, risus,
Blandicias, sed bella mouet, similesque tumultus
Molide, rgolides aliæ, uel fraude maritos
Excipiunt, uel Marte negant uenieutibus urbes
Ergo ubi Graiugenæ pulsi ciuilibus armis
Cessere exilijs, & deuenere Corinthum,
Singula collatis ultum conuitia bellis.
Ire parat prohibet Nestor, pacemque suorum
Consultu potiore petit: prece flectere ciues,
Non armis tentare monet, ne publica damna
Et regno pariat his intestina ruinam.
Sicdamnis bellum nullis ciuile soporat
Maiestas dignata preces, & Marte sepulto
Foemineas non passa tubas, pietasque fidesque
Indominos antiqua redit, sua cuilibet ultro
Regna patent, patriamque Samon delatus Vlysses
Syrenum modulos Siculum mare, Monycha passus
Hospitia, Antiphatis mensas, & pocula Circes
Dulichios tandem fines tenet, inque pudicas
Penelopes post multa redit connubia tædas.
At fati præsaga quies horrendaque uisa,

Tele-

Telegoni gladios cognataque tela minantur.
Sic Circes despector obit, sic uictima nati:
Sed senio ualidus, Asiæ, sed uictor opimæ
Postquam Tyndaridem patrias remeasse Mycenas,
Claruit, occurrit densis Europa cateruis
Plistiniam mirata nurum, flagrantque uidere
Euersorem Asiæ uultum Quin ipsa superbit
Accendisse duces, laceiasse in prælia mundum,
Infamem famæ titulum lucrata pudendæ.
Hactenus Iliacæ questus lamenta ruinæ
Confusa explicui ueteris compendia ueri.
Viue liber, liberque uige: sed siqua nocebunt,
Disce libens liuore nihil sublimius esse.
Cum tibi mordaces obliquent læua cachinnos
Murmura, cum cupiant linguis lacerare prophanis,
Sis utinam inuidia dignus, quæ summa lacessit,
Quam poscit præsens, extremaque terminat ætas.

FINIS.

